EKONOM
BÜLTEN
EKONOMİ MUHABİRLERİ DERNEĞİ
EKONOM 75. SAYI ÖZEL EKİ

EMD Kuşaklar Arası Ekonomi Muhabirliği Eğitimi

GENÇ GAZETECİLER YAZDI

MEHMET KAYA
EMD Başkanı /
Program Koordinatörü

EMD Kuşaklar Arası Ekonomi Muhabirliği Eğitimi

Ekonomi Muhabirleri Derneği olarak AB finansmanıyla, Gazeteciler Cemiyeti tarafından yürütülen Basın Evi Destek Aracı kapsamındaki "karşılıklı öğrenme" niteliği taşıdığını düşündüğümüz eğitim programına katılanların haberlerini bu özel sayımızda sizlere sunuyoruz. Elbette haberler eğitim faaliyetinin parçası olarak üretildi, güncellik ana kaygı değil.

EMD Kuşaklar Arası Ekonomi Muhabirliği Eğitim programında amaç ve hedeflerin gerçekleşmesi kadar, elde edilecek çıktılar da büyük önem taşıyor. EMD'nin gazetecilik-medya uygulama eğitiminde kullanılabilecek bilgi üretmesini de önemsiyoruz.

Program 75 kişi için tasarlandı, 132 başvuru aldık. Medya Evi programının hedefleriyle de uyumlu olarak; çalışan aktif gazeteciler, gazeteci adaylar içinde de devlet üniversitelerinin son sınıf öğrencilerine odaklandık. Türkiye'nin çok sayıda ilinden başvuru almış olmak memnuniyet verici.

Bu programı tasarlarken tamamen yeni bir deneyimden geçmedik. ESBAŞ'ta görev yapan EMD İzmir Denetim Kurulu Üyesi Halime BÜYÜKYÜKSEL, ESBAŞ personelinin gelişimi için usta-çırak ve karşılıklı öğrenmeye dayalı, mentör-menti nitelikli bir eğitim süreci tasarladı ve uyguladı.

Bu çalışmanın ardından, EMD İzmir'de bu eğitim programı, benzer tasarımla gazeteciliğe uyarlanmış halde, yine mentör-menti/usta çırak programı olarak Seda GÖK ve Halime BÜYÜKYÜKSEL koordinasyonunda EMD İzmir üyesi usta gazeteciler ile genç gazeteciler-gazeteci adaylarıyla birlikte uygulandı.

EMD olarak bu deneyimlerin ışığında bu kez yine usta-çırak temelli ancak uzaktan eğitim araçları kullanarak ve temel olarak üretilen içeriklerin üzerinden eğitimin, karşılıklı çalışmanın gerçekleştiği programı uyguluyoruz.

Deneyimli gazeteci-genç gazeteci/gazeteci adayının buluşturularak birlikte çalışması, klasik anlamda bir usta-çırak sürecinin sadece benzetimidir. Türkiye'de temel olarak gazetecilikte iş yerinde gelişme yakın zamana kadar bu yolla gerçekleşiyordu. Ne yazık ki günümüz iletişim ortamında faaliyet gösteren haber merkezlerinde bu ilişki nadiren kurulabiliyor. Genç gazeteciler de gerçekte "işin inceliklerini" öğrenmek bir yana, internetin etkisiyle şu anda içerik üretme, etik, yansızlık hatta yasal sınırların aleyhte zorlandığı bir iletişim ortamında çokça yanlışlık bulunan bir içerik üretim sürecini yaşıyorlar.

Elbette medyada hem araç hem de içerik hızla değişiyor. Yeni iletişim modelleri doğuyor. Ancak temel unsur olan, doğru bilgiyi verme, kamu yararına, etik ilkelere uygun içerik üretme fonksiyonumuz yerli yerinde duruyor. Bu, değişmemeli de. Öyleyse yakınmak anlamsız, ne yapabiliriz değerlendirmemiz gerekiyor.

Üretilen içeriğin iyileştirilmesi, etik, kamu yararı, yansızlık (bias) ve doğru bilgi çerçevesinin içinde üretilmesi en ivedi ihtiyaçlardan biri. Bu eğitimin okullarda verildiğini kabul ediyoruz ama uygulamada bunların pekiştirilmesi, "nasıl yapılacağının" anlatılması, sınırların öğrenilmesinin sağlanması için yeni yeni eğitim modelleri geliştirmemiz gerekiyor. Programın buraya katkı vermesini umuyoruz.

Elbette bu program geniş sorun alanına etki etmek amacıyla tasarlanmadı. Diğer yandan iki temel konuya odaklandı: Birincisi genç gazetecileri ve gazeteci adaylarını ekonomi muhabiri olmaya özendirmek. İkincisi ise ekonomi haberlerinin asgari olarak taşıması gereken kuralları aktararak, üretilen içeriklerin daha kaliteli hale gelmesine katkı vermek.

Genç gazetecileri ve gazeteci adaylarını ekonomi alanına özendirmek önemli. Her alan karmaşıklaştı ancak ekonomi alanı, sektörlerdeki büyümeyle birlikte hem kamu tarafında, hem de özel sektör tarafında çok genişledi, içerikler farklılaştı. İnternet ile erişilebilenler ya da konvansiyonel medya fark etmeksizin, her yayında ekonomi haberleri yer alsa da şaşırtıcı biçimde genç gazeteci adaylarının ekonomi alanına mesafeli durduğu, bu alanda uzmanlaşmak isteyenlerin sayısının sınırlı kaldığı bir dönem geçiyor. Şaşırtıcı dememizin nedeni, bu alanda medya kuruluşları eleman talep ettiklerinde bulmakta zorlanıyorlar.

Elbette mesafeli duruşun nedenleri veriye dayalı olarak araştırılmalı. Şu anda sadece öznel gözlemlerle yetiniyoruz: Ekonomi alanında öğrenilmesi gerekenler; kavram, birimler, sektörel mevzuat vb. diğer alanlara kıyasla daha fazla. Diğer alanlarda gelişmeye ayrılan zamandan biraz daha fazla çaba gerektirdiği ortada.

Odaklanılan diğer konu ise üretilen haberlerin temel ekonomik haber kurallarına uygun olmasına katkı vermek. Çok sayıda yayın var ve özellikle internet aracılığıyla erişilen medyada, (yeni medyada) ekonomi haberlerine yer veriliyor. Bu arada, şirket haberlerinin sayısının da hızla arttığını söylemek gerekiyor. Haberler, çoğu zaman gelen bültenlerin ya ufak değişikliklerle, yansızlık (bias) kurallarının işletilmediği, ekonomi haberi olma niteliğinin unsurlarını taşımayan şekilde verilebiliyor. Tasarımımızda genç gazeteci arkadaşlarımıza ve gazeteci adaylarına ekonomi haberinin taşıması gereken temel unsurları aktarabilirsek, hem onları bu alana özendirme hem de mevcut ürettikleri içeriği daha da iyileştirme imkânı sunmak istedik.

Bu sürecin "karşılıklı öğrenme" kısmı ise elbette kuşak farkı. Şu anda konvansiyonel medyada ve büyük haber merkezlerinde çalışan ekonomi muhabirlerinin büyük kısmı uzun süredir bu alanda çalışıyor. Ne yazık ki alana yönelmek isteyen gençlerin sayısının azlığı nedeniyle, mevcut ekonomi muhabirleri ile yeni kuşak arasında büyük bir boşluk var. Geçmişte hemen her yıl yeni mezun birkaç genç gazeteci ya da stajyer ile çalışma fırsatı bulan usta gazeteciler ile şu anda mesleğe başlayanlar arasında büyük bir yaş farkı oluştu.

Üstelik yeni kuşak, Türkiye'nin mevcut iletişim ortamına bakıldığında yine ne yazık ki temel haber kurallarından çok uzak bir iklimde yaşıyor. Bu kuşak farkının yaşandığı bir ortamda oluşacak yeni verilerin, eğitim tasarımına katkı vermesini umuyoruz.

-Eğitim modeli

Peki nasıl bir çalışma gerçekleşti? Eğitim, hem katılımcı genç gazeteci-gazeteci adayı, hem de eğitmenin hareketliliğini ve zaman ayarlamasını kolaylaştırmak için uzaktan erişim araçları kullanılarak yapıldı.

Programa katılan 25 usta gazetecinin -ki tamamı 20 yıldan fazla deneyime sahiptir- her biri 3'er genç gazeteci/gazeteci adayıyla eşleştirildi. Her bir öğrenciye, rapor, bülten ya da konu olarak, en sık rastlanan ve temel kural-kavramları öğretme fırsatı verecek, Kamu maliyesi, Enerji –Ulaştırma-Telekomünikasyon, Şirket haberi, Sosyal güvenlik-Çalışma hayatı, Tarım, İstatistik içerikli haber görevleri verildi.

Bu veriler üzerinden öğrenciler haber ürettiler ve üretilmiş o haber üzerinden, tıpkı bir büroda yan yana çalışıyormuş gibi, tartışarak, olması gereken, olmaması gerekenler gösterilerek karşılıklı öğrenme ortamı oluşturuldu.

Bu çalışmanın ilk unsurlarını sizlere sunuyor ve kayda geçiriyoruz. Umuyoruz, bu programdan elde edeceğimiz çıktılarla, aynı amaç ve hedefe yönelik eğitimler yapacağız. Bu programın ilk çıktısı olarak çeşitli zorlukları olsa da "uzaktan eğitimle dahi usta-çırak buluşmasının" iyi bir araç olduğunu söyleyebilirim.

Elbette medyada hem araç hem de içerik hızla değişiyor. Yeni iletişim modelleri doğuyor. Ancak temel unsur olan, doğru bilgiyi verme, kamu yararına, etik ilkelere uygun içerik üretme fonksiyonumuz yerli yerinde duruyor. Bu, değişmemeli de. Öyleyse yakınmak anlamsız, ne yapabiliriz değerlendirmemiz gerekiyor.

EKONOM
BÜLTEN
EKONOMİ MUHABİRLERİ DERNEĞİ YAYIN ORGANI

Genel Yayın Yönetmeni
Neşe KARANFİL
Katkıda Bulunanlar
Barış ŞİMŞEK, Murat DEMİRCAN, Mete Tamer OMUR, Meltem GÜNEŞ

EKONOM 75. SAYI ÖZEL EKİ 2026 Sayı: 75
Ahmet Mithat Efendi Sokak No: 35/10
Çankaya/ANKARA
Tel & Fax: (0312) 417 62 64
www.emd.org.tr

"**EKONOM** Dergisi yaygın süreli bir yayındır. **EKONOM** Dergisi'nde yayımlanan haber, yazı, resim ve fotoğraflar izin alınmaksızın, kaynak gösterilerek kullanılabilir."

Buğday rekoltesi yüzde 27 arttı

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ 11,5 MİLYON TON BUĞDAY VE ARPA SATIN ALDI

TÜİK'in ilk tahminine göre bu yıl buğday üretimi yüzde 26,7, arpa üretimi yüzde 50 artacak. Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Ahmet Güldal, 2025'teki kuraklığın ardından gelen bereketli sezonda alımların şimdiden 11,5 milyon tona ulaştığını söyledi.

Berat Işıl TURHAN

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2026 yılı Bitkisel Üretim 1. Tahmini'ni açıkladı. Buna göre tahıl üretiminin bir önceki yıla göre yüzde 21,7 artarak yaklaşık 41,6 milyon tona ulaşması bekleniyor.

ARPA ÜRETİMİ YÜZDE 50 ARTTI

Ürün bazında en dikkat çekici artış arpada. Arpa üretiminin yüzde 50 artışla 9 milyon tona, buğday üretiminin ise yüzde 26,7 artışla yaklaşık 22,8 milyon tona çıkacağı öngörüldü.

Çavdarda yüzde 12,3 oranında artışla 228,3 bin ton, yulafta yüzde 4,3 oranında artışla 300 bin ton artış bekleniyor.

Mısır ise bu tablonun dışında kaldı. Mısır üretiminin yüzde 5,9 azalarak 8 milyon tona gerileyeceği tahmin edildi.

Tahıllar ve diğer bitkisel ürünler üretim miktarları (TÜİK)

"GEÇEN YIL KURAKLIK VARDI"

Bu artışların ana nedeni, geçen yıl yaşanan iklim krizi oldu. TMO Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Ahmet Güldal, 2025'te Türkiye'nin büyük bir kuraklıkla karşı karşıya kaldığını, bu nedenle rekoltenin ciddi biçimde düştüğünü belirtti.

Güldal, bu yıl tablonun tersine döndüğünü söyledi ve şöyle devam etti:

"Bu sene yağışların çok dengeli gitmesi üretimi ve verimliliği artırdı. Dekar başına alınan ürün miktarı da arttı."

TÜİK tahminlerinin mayıs ayında yapıldığını aktaran Güldal, hasat ilerledikçe üretimde gerçekleşmelerin yukarı çıkabileceğini de ekledi.

Alımlar 13 milyon ton hedefine yaklaştı

Güldal, TMO'nun Türkiye genelinde 600'ün üzerinde alım yeri açtığını, sezon hedefinin 13 milyon ton olduğunu söyledi. Güldal; "Hasadın yüzde 90'ı tamamlandı. Bu aşamada alımlar yaklaşık 11,5 milyon tona ulaştı. Depolama hazırlığımızı 20 milyon tona göre yaptık. Hedefin üzerinde ürün gelmesi halinde alıma devam edeceğiz" diyerek sözlerini noktaladı.

Türkiye buğdayda kendine yetiyor

Güldal, Türkiye'nin yıllık iç tüketiminin başta unlu mamuller ve makarna olmak üzere 19 milyon ton olduğunu, buna karşılık ortalama 20-21 milyon ton buğday üretildiğini ifade etti. Güldal. "Türkiye kendi kendine buğdayda yeterlidir" şeklinde konuştu.

Buna rağmen Türkiye buğday ithal ediyor. Güldal bunun nedenini şöyle açıkladı:

"Türkiye un ihracatında dünya birincisi, makarnada İtalya'nın ardından ikinci sırada. Bu ihracatı beslemek için dahilde işleme rejimi kapsamında yurt dışından buğday getiriliyor, Türkiye'deki fabrikalarda un ve makarnaya dönüştürülüp 180'den fazla ülkeye satılıyor. Yani ithalat, ihracatın hammaddesi."

İHRACATTA TABLO HENÜZ KARIŞIK

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerine göre hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri ihracatı temmuzda 1 milyar 95 milyon dolara ulaştı ve geçen yılın aynı ayına göre yüzde 7,5 arttı. Ancak ocak-temmuz döneminin tamamına bakıldığında sektör 6,94 milyar dolarla yüzde 2,1 geride. Bunun nedeni, yılın ilk yarısında ihraç edilen ürünün büyük ölçüde geçen yılın kurak sezonundan gelmesi. Yeni rekoltenin etkisinin önümüzdeki aylarda görülmesi bekleniyor.

KURUYEMİŞTE ARTIŞ DAHA KESKİN

TÜİK'in tahminlerine göre sert kabuklu meyvelerde de güçlü bir artış bekleniyor: fındıkta yüzde 62,2, cevizde yüzde 95,1, Antep fıstığında yüzde 113,6. TİM verilerine göre fındık ve mamulleri ihracatı temmuzda 186,9 milyon dolarla yüzde 13,8, ocak-temmuz döneminde 1,62 milyar dolarla yüzde 21,4 arttı. Buna karşılık kuru meyve ve mamulleri ihracatı temmuzda yüzde 19,4 geriledi. Güldal, "Genel olarak bu sene hem üreticiler hem ülke açısından çok pozitif bir sene." diye konuştu.

Çalışma hayatında kadınlar için görünürlük yetmiyor: Liyakat ve eşitlik öne çıkıyor

LİYAKAT Başkanı Gülçin Güloğlu Uğuz, "Cam tavanları kadınlardan önce kurumlar kırmalı" derken, Taşköprü Pompeiopolis Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi Başkanı Feriha Sarısoy kadınların üretime katıldıkça toplumsal önyargıların da değiştiğine dikkat çekiyor.

N. Ecem ÜNAL / KASTAMONU

Kadınların çalışma hayatındaki yeri artık yalnızca istihdama katılım üzerinden tartışılmıyor. İşe alım, terfi, ücret, mesleki gelişim ve karar alma süreçlerinde kadınların ne ölçüde eşit fırsatlara sahip olduğu da çalışma hayatının temel başlıkları arasında yer alıyor. Liyakatli Kadın ve Genç Girişimciler Derneği (LİYAKAT) ile Taşköprü Pompeiopolis Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi, kadınların bilgi, beceri ve emeğinin görünür hale gelmesi kadar bu birikimin adil biçimde değerlendirilmesi gerektiğine dikkat çekiyor. LİYAKAT Başkanı Gülçin Güloğlu Uğuz ile Pompeiopolis Kadın Kooperatifi Başkanı Feriha Sarısoy'la kadınların çalışma hayatındaki görünürlüğü, fırsat eşitliği, liyakat, kariyer gelişimi ve üretime katılım başlıklarını konuştuk.

KARİYER YOLU DA AÇIK OLMALI

Gülçin Güloğlu Uğuz'a göre kadınların iş dünyasında daha görünür hale gelmesi önemli ancak bu durum tek başına çalışma hayatında eşitliğin sağlandığı anlamına gelmiyor. Uğuz, "Kadınların iş dünyasında daha görünür olması umut verici. Ancak görünür olmakla eşit fırsatlara sahip olmak her zaman aynı anlama gelmiyor" diyerek kadınların hangi koşullarda çalıştığının, mesleki olarak ilerleyip ilerleyemediğinin ve karar süreçlerinde ne kadar söz sahibi olduğunun da değerlendirilmesi gerektiğini söyledi.

Bir kadının çalışma hayatına girmesinin tek başına yeterli olmadığını belirten Uğuz, "Yeteneğini geliştirebiliyor mu, emeğinin karşılığını alabiliyor mu, yönetici olmak istediğinde önünde adil bir yol var mı? Bence asıl ilerlemeyi bu sorulara verdiğimiz yanıtlarla değerlendirmeliyiz" dedi.

Kadınların işe alım ve terfi süreçlerinde mesleki yeterliliklerinden önce aile hayatlarının değerlendirilmesini önemli sorunlardan biri olarak gösteren Uğuz, medeni durum, çocuk sahibi olma veya gelecekteki aile planlarının değerlendirme ölçütüne dönüşmesinin adil çalışma ortamını zedelediğini söyledi. Uğuz, kadınların bazı görevleri üstlenemeyeceğinin ya da yoğun çalışma temposuna ayak uyduramayacağının önceden varsayılmasının da onların adına karar vermek anlamına geldiğini belirtti.

Feriha Sarisoy

Gülçin Güloğlu Uğuz

CAM TAVANLARI ÖNCE KURUMLAR KIRMALI

Kadınların kariyerlerinde karşılaştığı engellerin her zaman açık biçimde görülmediğine dikkat çeken Uğuz, çalışmasına ve sorumluluk almasına rağmen ilerleyemeyen kadınların zaman içerisinde kendi yeterliliklerini sorgulamaya başlayabildiğini aktardı. "Oysa sorun yeterince iyi olup olmadığı değil, sorun kurumun alışkanlıklarında, karar verme biçiminde" diyen Uğuz, "Cam tavanları kadınlardan önce kurumlar kırmalı" şeklinde konuştu. Kadınların elde ettiği başarının yalnızca cinsiyet üzerinden değerlendirilmemesi gerektiğini vurgulayan Uğuz, yıllar içerisinde edinilen eğitim, deneyim, üstlenilen sorumluluklar ve ortaya konulan sonuçların esas alınması gerektiğini belirtti.

KADIN EMEĞİ ÜRETİMLE GÖRÜNÜR OLUYOR

Taşköprü Pompeiopolis Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi Başkanı Feriha Sarısoy ise çalışma hayatındaki kadın meselesini üretim, ekonomik bağımsızlık ve kendi deneyimi üzerinden değerlendirdi. Kadınların emeğinin ve bilgisinin yeterince görünür olmamasını temel sorunlardan biri olarak gösteren Sarısoy, aile sorumluluklarıyla çalışma hayatını birlikte yürütmenin de kadınlar açısından önemli bir yük oluşturduğunu ifade etti.

"PES ETMEK İSTEDİĞİM ZAMANLAR OLDU"

Kastamonu'nun Taşköprü ilçesinde kadın olarak üretim hayatına katılırken çeşitli zorluklarla karşılaştığını anlatan Sarısoy, küçük bir ilçede toplumsal ve ailevi baskılarla çocukların sorumluluğunu birlikte taşıyarak çalışma hayatında var olmanın kolay olmadığını belirtti.

Yaptıkları işe yönelik "Ne gerek var?" yaklaşımıyla da karşılaştıklarını söyleyen Sarısoy, "Pes etmek istediğim zamanlar da oldu ama her defasında yeniden toparlanıp devam ettim" dedi.

Üretim sürecinin zaman içinde kendisini de geliştirdiğini anlatan Sarısoy, çevresinin genişlediğini, iletişim kurmayı öğrendiğini ve iş hayatının farklı alanlarında deneyim kazandığını ifade etti. Kadınların bazı işleri yapamayacağına yönelik önyargıların halen bulunduğunu söyleyen Sarısoy, kooperatif çatısı altında üretmenin bu algının değişmesine katkı sağladığını da sözlerine ekledi.

KUTU | FIRSAT EŞİTLİĞİ İÇİN ŞEFFAFLIK

Sarısoy, kadınların yalnızca çalışan değil, üretimde söz sahibi olan ve kendi kararlarını verebilen kişiler olması gerektiğini belirterek, "Her kadına fırsat eşitliği verilmeli ama o fırsatı kişinin bilgisi, emeği ve tecrübesiyle değerlendirmesi gerektiğine inanıyorum" dedi.

Uğuz ise fırsat eşitliğinin kurumsal karşılığının şeffaf süreçler olması gerektiğini belirtti. İşe alım ve terfide "Bu kişiyi neden seçtik?" sorusuna somut yanıt verilebilmesi gerektiğini söyleyen Uğuz, çalışanların değerlendirme ölçütlerini bilmesi, düzenli geri bildirim alması ve önemli projelerde sorumluluk alma fırsatlarının adil biçimde dağıtılması gerektiğini ifade etti.

Tarladan sofraya fesleğenin fiyat yolculuğu:

KÜÇÜK DEMETİN BÜYÜK MALİYETİ

Fesleğenin tarladan tüketiciye yolculuğunda ilaç, gübre, mazot, sulama, elektrik, kira ve işçilikle başlayan maliyet zincirine; hal aşamasında komisyon ve nakliye, pazarda fire ve tezgâh giderleri, markette ise ambalaj, lojistik, raf maliyeti ve ürün kaybı ekleniyor

Derya AYDINLI / ANTALYA

Antalya'da tarladan çıkan bir demet fesleğen, tüketicinin sofrasına ulaşana kadar üreticiden halciye, pazarcıdan markete uzanan çok sayıda aşamadan geçiyor. Bu yolculukta ürünün fiyatı değişirken, üreticinin hesabında ise ilaç, gübre, mazot, elektrik, sulama, arazi kirası ve işçilik gibi giderler büyüyor. Üretici, emeğinin karşılığını alabilmesi için en az 10 TL seviyesinde satılması gerektiğini belirtiyor. Pazarcı ve market işletmecileri ise tüketicinin ödediği tutarın kâr olmadığını, arada nakliye, paketleme ve fire gibi maliyetlerin de bulunduğunu söylüyor.

İKİ DÖNÜMLÜK ALANDA 45 GÜNLÜK ÜRETİM

Antalya'da toplam 5 dönümlük arazide üretim yapan bir çiftçi, 2 dönümünde fesleğen yetiştiriyor. Fesleğenin yetişme süresi yaklaşık bir ay ile 45 gün arasında değişiyor. Ancak ne kadar hasat edileceği, ekilen alana değil, üretim sürecindeki bakıma da bağlı.

Toprağın pH dengesi, sulama, gübreleme ve ilaçlama doğru yapılmadığında hem verim hem kalite düşüyor. Üründeki ortalama fire yaklaşık yüzde 10-15 seviyesinde, satılabilir miktar yüzde 85-90 seviyesinde bulunuyor.

EN BÜYÜK YÜK İLAÇ VE BAKIM

Fesleğen üretiminde maliyetlerin başında ilaçlama geliyor. Gübre, sulama, elektrik, mazot, arazi kirası ve işçilik de üreticinin hesabındaki önemli kalemler arasında. Tohum maliyetinin geçen yıl yaklaşık 1 TL iken bu yıl 2 TL seviyesine çıktığını belirten üreticiler, su ve elektrik giderlerinin yaklaşık 3 bin TL, aylık mazot giderinin ise yaklaşık 6 bin TL olduğunu ifade ediyor. Gübre ve ilaç maliyetleri ise ürünün bakım ihtiyacına ve döneme göre değiştiğine vurgu yapıyor.

Yıllık arazi kira bedeli ise üreticinin belini büküyor. Yıllık arazi kira bedeli yaklaşık 100 bin TL'yi bulurken, tüm masraflarla birlikte yıllık işletme maliyeti yaklaşık 600 bin TL'ye ulaşıyor. Üretici içinde bulunduğu tabloyu şöyle özetliyor: "Tarladaki ürün küçük bir demet olsa da arkasındaki maliyet zinciri oldukça büyük."

KRİTİK EŞİK 10 TL

Hasat edilen fesleğen sandıklara yaklaşık 10 ila 70 demet halinde konulabiliyor. Nakliye çoğunlukla alıcı veya komisyoncu tarafından gerçekleştiriliyor. Fesleğen halci ya da komisyoncu üzerinden satışa sunuluyor. Komisyoncuların satış üzerinden yaklaşık yüzde 15-25 arasında pay aldığı belirtiliyor. Ürünün satış fiyatı ise sabit değil. Mevsim, üretim koşulları ve piyasa talebi fiyatı doğrudan etkiliyor. Kışın örtü altı üretimin maliyeti yükselirken, yazın sulama ve ilaçlama giderleri artıyor. Üreticinin hesabındaki kritik eşik ise 10 TL. Üretici, fesleğenin emeğin karşılığını verebilmesi için en az bu seviyede satılması gerektiğini düşünüyor.

MARKET RAFINDA FİYATI YALNIZCA KÂR BELİRLEMİYOR

Fesleğenin markete ulaşmasıyla birlikte ürünün maliyet hanesine yeni kalemler ekleniyor. Marketler yalnızca fiyatla değil, ürünün standart ve düzenli tedarik edilmesiyle de ilgileniyor. Fesleğenin kısa raf ömrü de marketler açısından kritik bir risk. Market işletmecileri, halden veya tedarikçiden aldıkları fiyatın üzerine yalnızca kâr marjı koymadıklarını; nakliye, paketleme, raf maliyeti ve fire gibi giderleri de karşılamak zorunda olduklarını ifade ediyor.

İzmir'le özdeşleşen boyozun geçmişten bugüne yolculuğu

Ezgi KURTÇU / İZMİR

İzmir'in simge lezzetlerinden boyoz, kentin gündelik yaşamında geçmişten bugüne varlığını sürdürüyor. Sabah kahvaltılarının, hafta sonu sofralarının ve İzmir'le özdeşleşen sokak lezzetlerinin başında gelen boyoz, kentin çok kültürlü tarihinin izlerini de taşıyor.

Peki bugün bu kadar İzmir'le özdeşleşen boyozun geçmişi nereden geliyor?

Boyozun kökenine ilişkin kesin bir tarih bulunmuyor. Bazı araştırmacılar, boyozu İzmir'in tarihindeki Sefarad toplumu ve Sefarad mutfağıyla ilişkilendiriyor.

İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün değerlendirmelerinde ise mevcut bilgiler ışığında boyozun kökeni konusunda kesin bir tarihsel sonuca varılamayacağı belirtilirken, boyoz zaman içerisinde kültürel bir yiyecekten ticari bir ürüne dönüşerek İzmir'in gastronomi kimliğinin önemli parçalarından biri haline geldi.

Çoğu zaman hafta sonu kahvaltılarının vazgeçilmezi, kentle neredeyse bütünleşmiş, İzmir sokaklarında her gün karşılaşılan bu hamur işinin geçmişi, kentin çok kültürlü yapısına kadar uzanıyor.

İzmir'de güne başlayanların kimi zaman sıcak çay eşliğinde tükettiği, son yıllarda peynirli, kıymalı türlerinin yapımının başladığı boyozun fiyatı da dolayısıyla sadesi 20 TL'de başlayarak 60 TL'ye kadar çıkıyor.

KÜLTÜREL LEZZETTEN İZMİR'İN SİMGESİNE

Boyozun İzmir'deki hikâyesi yalnızca geçmişiyle sınırlı değil. Yıllar içinde kentte yaşayanların şehir dışından veya yurt dışından gelen misafirlerine tanıttığı lezzetlerden biri haline gelen boyoz, böylece İzmir'in kültürel kimliğinin de bir parçasına dönüştü.

Boyozun daha geniş kitlelere ulaşarak ticari bir ürüne dönüşmesinde ise Boyozcu Avram Usta'nın önemli bir rol oynadığı aktarılıyor. Bu süreçle birlikte daha önce belirli bir kültürel çevrede tüketilen boyoz, İzmir'in farklı kesimlerine yayılarak günlük yaşamın bir parçası haline geldi.

Geçmişte belirli bir topluluğun mutfak kültürü içerisinde varlığını sürdüren boyoz, zamanla İzmir genelinde tanınan ve aranan bir hamur işine dönüştü. Böylece boyozun hikâyesi, yalnızca bir yiyeceğin geçmişten bugüne taşınmasının değil, kültürel bir mirasın kent kimliğiyle bütünleşmesinin de örneği oldu.

İZMİR BOYOZU TESCİLLENDİ

Boyozun İzmir'le kurduğu bağ, zaman içerisinde resmi bir kayıt da kazandı. "İzmir Boyozu" 8 Aralık 2017'de mahreç işaretiyle tescil edildi.

Bu tescille birlikte İzmir'le özdeşleşen boyozun kentle kurduğu bağ, yalnızca günlük yaşamda ve gastronomi kültüründe değil, coğrafi işaret sistemi içerisinde de kayıt altına alınmış oldu.

Bugün İzmir'de bir fırının, pastanenin ya da boyozcunun vitrininde karşılaşılan boyoz, geçmişten bugüne uzanan çok kültürlü bir hikâyeyi de beraberinde taşıyor. Sabahın erken saatlerinde fırından çıkan sıcak boyoz, bir yandan kentin değişen yaşamına eşlik ederken, diğer yandan İzmir'in geçmişinden gelen bir lezzetin günümüzdeki temsilcisi olmayı sürdürüyor.

Mutfaktaki enflasyon Mersin'in tescilli lezzetini vurdu

Kader TUNÇ / MERSİN

Mersin'in simge lezzeti tantuni, bir yandan geleneksel tadını ve ulaşılabilirliğini korumaya çalışırken, semtlere göre 150-200 TL'den satılan tantuni mutfağında artan maliyetlerle mücadele ediyor.

Mersin'in simge lezzeti ve coğrafi işaretli ürünü tantuni, artan gıda ve işletme maliyetlerinin kıskacında. TÜİK'in Nisan 2026 verilerine göre yıllık enflasyon yüzde 32,37 olurken, gıda ve alkolsüz içeceklerdeki yıllık artış yüzde 34,55'e ulaştı. Et, yağ, sebze ve ekmek gibi temel girdilerdeki yükselişin yanı sıra kira, enerji ve işçilik giderleri de tantuni esnafının maliyetlerini artırdı. Semtlere göre fiyatı 150-200 TL bandında değişen tantuni için esnaf, fiyatları yükseltmenin müşteri kaybına, sabit tutmanın ise kâr marjının daralmasına yol açtığını belirtiyor.

Mersin denince akla gelen ilk lezzetlerden biri olan tantuni, artan maliyetlerle birlikte yalnızca sofraların değil, esnafın da gündeminde. Kentin hemen her noktasında tüketilen tantuni, özellikle öğrenciler, çalışanlar ve dar gelirli vatandaşlar için dışarıda yemek kültürünün önemli parçalarından biri olmayı sürdürüyor.

Türk Patent ve Marka Kurumu kayıtlarına göre 21 Mart 2017'de coğrafi işaretle tescillenen Mersin Tantunisi, kentin gastronomi kültürünün yanı sıra yeme-içme sektörünün de önemli ürünlerinden biri. Ancak son dönemde mutfağındaki maliyet hesabı esnaf için giderek zorlaşıyor.

GIDA ENFLASYONU GENEL ENFLASYONU AŞTI

TÜİK'in Nisan 2026 verilerine göre Türkiye'de yıllık Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) yüzde 32,37 olarak gerçekleşti. Gıda ve alkolsüz içecekler grubundaki yıllık artış ise yüzde 34,55'e çıktı.

Tantuninin temel malzemeleri arasında yer alan et, sıvı yağ, domates, soğan, maydanoz ve ekmek veya lavaş fiyatlarındaki artış, doğrudan üretim maliyetlerine yansıyor. Bir porsiyonun hazırlanmasında kullanılan malzemelerin tamamında yaşanan fiyat değişimleri, esnafın günlük maliyet hesabını da zorlaştırıyor.

SADECE ET DEĞİL, KİRA VE FATURA DA ARTIYOR

Tantuni işletmelerinde maliyet baskısı yalnızca gıda ürünleriyle sınırlı kalmıyor. Kira, elektrik, doğal gaz ve çalışan ücretlerindeki artış da işletme giderlerine ekleniyor.

Esnafın önündeki en büyük sorun ise artan maliyetleri satış fiyatına ne ölçüde yansıtacağı. Fiyat artışı müşterinin alım gücünü zorlarken, fiyatı sabit tutmak işletmenin kâr marjını daraltıyor.

Özellikle üniversite öğrencileri ve dar gelirli vatandaşların yoğun olduğu bölgelerde fiyat artışlarının müşteri davranışını doğrudan etkilediği belirtiliyor. Tüketici daha pahalı hale gelen dışarıda yeme alışkanlığını azaltırken, işletmeci de müşteri kaybetmemek için maliyetlerin tamamını fiyatlara yansıtamıyor.

TANTUNİ ESNAFI İKİ ARADA KALDI

Mersin'de tescilli bir lezzet olarak kentin kültürel kimliğinde önemli yer tutan tantuni, bugün artan maliyetlerle ayakta kalma mücadelesi veriyor. Bir tarafta yükselen et, sebze, yağ ve enerji fiyatları; diğer tarafta fiyat artışlarına karşı hassaslaşan tüketici bulunuyor.

Maliyetlerin daha da yükselmesi halinde tantuni fiyatlarının ve tüketim alışkanlıklarının nasıl değişeceği ise gıda fiyatlarının seyrine bağlı olacak.

Türkiye'nin rüzgârı güçlü esiyor:

20 MEGAWATTAN 15 BİN MEGAWATA

Türkiye'de 2005'te yalnızca 20 megawatt olan rüzgâr kurulu gücü, 2026'da 15 bin megawattı aştı. Sektörde şimdi gözler 2035 hedeflerine çevrilmiş durumda. Yeni dönemde yalnızca daha fazla türbin değil; güçlü şebeke, enerji depolama, deniz üstü rüzgâr yatırımları ve yüksek katma değerli yerli teknoloji üretimi öne çıkıyor.

Edanur AYAZ / MALATYA

Türkiye'nin enerji dönüşümünde rüzgârın payı giderek büyüyor. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı verilerine göre 2005 yılında yalnızca 20 megawatt olan rüzgâr kurulu gücü, 2015 sonunda 4 bin 503'e, 2020'de 8 bin 832'ye ulaştı. 2025 sonunda 14 bin 774 megawata çıkan kapasite, Temmuz 2026'da 15 bin 358 megawata yükseldi. Bakanlığın güncel verilerine göre Ağustos 2026 itibarıyla rüzgâr, Türkiye'nin 126 bin 944 megawattlık toplam elektrik kurulu gücünün yüzde 12,2'sini oluşturuyor. Rüzgârın elektrik üretimindeki ağırlığı da aynı dönemde arttı. 2017'de Türkiye'de üretilen elektriğin yaklaşık yüzde 6'sı rüzgârdan karşılanırken, bu oran 2025'te yüzde 10,9'a çıktı.

2035 hedefleri ise kapasite artışının yanı sıra şebeke, depolama, yerli teknoloji ve sanayi yatırımlarını da rüzgâr enerjisinin yeni dönem gündemine taşıyor.

2035 YENİ EŞİK OLACAK

Rüzgâr enerjisindeki dönüşümü değerlendiren gazeteci, yazar ve stratejik iletişim danışmanı Serkan Aksüyek, Türkiye'nin bugünkü seviyeye yaklaşık 30 yıllık bir süreç sonunda ulaştığına dikkat çekti. Türkiye'nin ilk rüzgâr santrallerinden birinin 1998 yılında Çeşme'de kurulduğunu hatırlatan Aksüyek, üç adet 500 kilowattlık türbinle başlayan üretimden bugün 15 bin megawattı aşan bir kurulu güce gelindiğini belirtti. Aksüyek, asıl hızlı büyümenin ise önümüzdeki yıllarda yaşanacağını ifade ederek, "Bugüne kadar yaklaşık 30 yılda oluşturduğumuz kapasitenin çok daha fazlasını önümüzdeki yıllarda kurmayı konuşuyoruz. Bu çok büyük bir dönüşüm" dedi.

YATIRIM İŞTAHI SÜRÜYOR

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, rüzgâr ve güneşin toplam kurulu gücünü 2035 yılında 120 bin megawata çıkarmayı hedefliyor. Bu dönüşüm için yaklaşık 80 milyar dolarlık yeni yatırım öngörülürken, yeni üretim kapasitesinin elektrik sistemine bağlanabilmesi için iletim altyapısının da güçlendirilmesi planlanıyor. Yeni kapasitenin önemli ayaklarından birini Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları (YEKA) yatırımları oluşturuyor. YEKA RES-2025 yarışmalarında Balıkesir, Aydın-Denizli, Kütahya ve Sivas'taki altı alan için toplam 1.150 megawatt kapasite tahsis edildi.

Bakanlık, bu projelerin yaklaşık 1,1 milyar dolarlık yatırım büyüklüğüne sahip olduğunu açıklarken, her yıl en az 2 bin megawattlık YEKA yarışması yapılmasını hedefliyor. Rüzgâr yatırımlarının bölgesel dağılımında ise Ege Bölgesi, özellikle de İzmir öne çıkıyor. Aksüyek, sektörün üretim altyapısının büyük ölçüde İzmir ve çevresinde kümelendiğini belirterek, "Türkiye'de dört kanat fabrikası var ve dördü de İzmir'de. Yedi kule fabrikasının ise beşi İzmir'de. Rüzgâr enerjisi ekosisteminin önemli bölümü bu bölgede oluşmuş durumda" dedi.

RÜZGÂR ARTIK BİR SANAYİ MESELESİ

Rüzgâr enerjisindeki büyümenin ekonomik karşılığı yalnızca elektrik üretimiyle sınırlı değil. Sektör, aynı zamanda yerli ekipman üretimi ve sanayi politikası açısından da önem kazanıyor. Bakanlık verilerine göre Türkiye'de rüzgâr türbinlerinde yüzde 60'ın üzerinde yerlilik oranına ulaşılmış durumda. Kule, jeneratör ve kanatta yerlilik oranı yüzde 70'in üzerine çıkarken, yenilenebilir enerji sanayisindeki yerli üretici sayısının da 500'e ulaştığı belirtiliyor. Ancak Aksüyek'e göre asıl mesele, yüksek katma değerli parçaların Türkiye'de üretilebilmesi. Bir rüzgâr türbininin yaklaşık 8 bin parçadan oluştuğunu hatırlatan Aksüyek, "İş yalnızca kule ve kanattan ibaret değil. Türbinin içerisinde binlerce parça, elektronik sistemler, dişliler, alüminyum ve çelik ekipmanlar bulunuyor. Asıl yüksek katma değer sistemsel parçalarda ve komponentlerde. Bunların yerli üretimi önemli" değerlendirmesinde bulundu.

SIRADAKİ ALAN DENİZ ÜSTÜ RÜZGÂR

Türkiye'nin önündeki yeni yatırım alanlarından biri de deniz üstü rüzgâr santralleri. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, 2035 yılına kadar 5 bin megawatt deniz üstü rüzgâr kapasitesini devreye almayı planlıyor. Güncellenmiş Rüzgâr Enerjisi Potansiyeli Atlası değerlendirmesinde ise belirli teknik kabuller altında Türkiye'nin karasal rüzgâr potansiyeli 57 bin 786 megawatt, deniz üstü potansiyeli 20 bin 788 megawatt olarak hesaplanıyor. Türkiye'nin deniz üstü rüzgâr yatırımlarında henüz başlangıç aşamasında olduğunu söyleyen Aksüyek, özellikle İzmir'in mevcut üretim altyapısı ve insan kaynağı nedeniyle bu alanda avantaj sağlayabileceğini dile getirdi. Aksüyek, "Deniz üstü RES'lerde Türkiye sıfır noktasında ve çok büyük bir potansiyele sahip. İzmir de altyapısı, insan kaynağı ve sektör birikimi nedeniyle bu yatırımlarda öne çıkabilecek şehirlerden biri" diye konuştu.

BÜYÜMENİN ANAHTARI DEPOLAMA VE ŞEBEKE

Rüzgâr kapasitesi büyüdükçe enerji sisteminin ihtiyaçları da değişiyor. Üretimin rüzgâr koşullarına bağlı olarak dalgalanması, depolama teknolojilerini ve güçlü bir elektrik şebekesini kritik hale getiriyor. Aksüyek, yenilenebilir enerji üretiminin sürekliliğinde depolamanın belirleyici olacağını ifade ederek, "Enerjiyi depoluyorsunuz. Rüzgârın olmadığı dönemde sistemi depodan besleyebiliyorsunuz. Aynı durum güneş enerjisi için de geçerli" dedi. Aksüyek, yerli ve yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektriğin enerji ithalatını azaltma potansiyeline de dikkat çekerek, "Yerli ve yenilenebilir kaynaklardan ürettiğiniz her kilowatt saat enerji, karşılığı olan dövizin ülkede kalması anlamına geliyor" diye konuştu.

Gazetecilik Birikimi PusulaKoop'a Dönüştü

MEDYADA YENİ BİR ALAN: KOOPERATİF

Gazeteci-yazar Mete Tamer Omur'un 23 yıllık mesleki deneyiminden doğan PusulaKoop, klasik medya şirketi modelinin dışında; ortak üretim, editoryal bağımsızlık, fayda ve ekonomik sürdürülebilirliği aynı yapıda buluşturmayı hedefliyor.

Mete Tamer Omur, PusulaKoop'ta hedeflerinin faydayı merkeze alan kooperatif medya modelinin ekonomik olarak da sürdürülebilir olabileceğini göstermek olduğunu aktardı.

Melahat TAŞ / ANKARA

Dünyada kooperatifçilik, yalnızca tarım ya da yapı alanıyla sınırlı bir örgütlenme biçimi olmaktan çıkalı uzun zaman oldu. Bugün kooperatifler; medyadan enerjiye, gıdadan konuta, finansa, teknolojiye ve kültür üretimine kadar farklı alanlarda ortak sahiplik, ortak üretim ve ortak fayda arayışının önemli modellerinden biri olarak öne çıkıyor. Birleşmiş Milletler'in 2025'i "Uluslararası Kooperatifler Yılı" ilan etmesi de bu modelin küresel ölçekte yeniden görünür olmasını sağladı. "Kooperatifler daha iyi bir dünya kurar" teması, yalnızca ekonomik dayanışmayı değil; demokratik katılımı, yerel kalkınmayı, toplumsal faydayı ve sürdürülebilirliği de işaret ediyor.

İzmir'de 2022 yılında kurulan Pusula Medya ve Yayıncılık İşletme Kooperatifi (PusulaKoop) da kooperatifçiliğin ortak üretim ve ortak fayda anlayışını medya alanına taşıyan örneklerden biri olarak dikkat çekiyor. PusulaKoop'un hikâyesi, gazeteci-yazar Mete Tamer Omur'un 23 yıllık mesleki deneyimiyle, medya sektöründe uzun yıllardır biriken ekonomik ve editoryal sorunlara farklı bir model arayışının kesiştiği yerde başladı.

KONUŞMAKTAN MODEL KURMAYA

PusulaKoop fikrinin mimarı ve Genel Müdürü Mete Tamer Omur, 23 yıllık profesyonel gazetecilik hayatında medyanın farklı dönemlerini ve yaşadığı dönüşümü sektörün içinden izlediğini söyledi. Küçülen kadroları, iş güvencesinin azalmasını, nitelikli içeriğin ekonomik karşılığını bulmakta zorlanmasını ve sektörün giderek aynılaşmasını yakından gördüğünü belirten Omur, bir noktadan sonra yalnızca sorunları konuşmanın yeterli olmadığını düşündüğünü anlattı. Omur'a göre PusulaKoop fikrinin çıkış noktası da tam burada ortaya çıktı. "Biz bunun yerine ne koyabiliriz?" sorusu, PusulaKoop'un kuruluş düşüncesini şekillendirdi. Omur, PusulaKoop'u yalnızca yeni bir medya şirketi olarak tasarlamadıklarını söyledi. Amaçlarının birlikte düşünen, birlikte üreten ve ortaya çıkan değeri paylaşan bir yapı kurmak olduğunu belirtti.

Kooperatif modelini tercih etmelerinin temelinde de bu arayışın bulunduğunu ifade eden Omur, PusulaKoop'u medya sektöründeki sorunlara karşı kolektif bir cevap arayışı olarak gördüklerini söyledi.

YALNIZCA TÜZEL KİŞİLİK DEĞİL

Omur, PusulaKoop için kooperatifçiliğin yalnızca hukuki bir işletme biçimi olmadığını vurguladı. Modelin merkezinde ortak akıl, ortak üretim, paylaşım ve fayda bulunduğunu belirten Omur, kooperatifçilikle tanışmasının aldığı eğitimler ve gönüllü çalışmalarla başladığını anlattı. Paydaşlık ve ortak iş yapma kültürü üzerine düşünürken dünyadaki örnekleri de izlediğini belirten Omur, İngiltere merkezli New Internationalist dergisinin kooperatifçilik dönüşümünün kendisine ilham veren örneklerden biri olduğunu söyledi. PusulaKoop'un 2022 yılında İzmir'de yedi ortakla kurulduğunu hatırlatan Omur, bugün dokuz aktif ortağa ulaştıklarını belirtti. Omur, ortakların katkısını yalnızca parasal sermaye üzerinden tanımlamadıklarını ifade etti. Gazetecilik, finans, satış, pazarlama, girişimcilik ve iş geliştirme gibi farklı alanlardan gelen birikimin PusulaKoop'un gerçek sermayesi olduğunu söyleyen Omur, "Tecrübe, bilgi, paylaşım, birlikte üretilen iş ve kurduğumuz sistem bizim için en önemli sermaye" dedi. Omur, 2025'ten itibaren daha sistematik bir yapıya geçerek markalara, yeni projelere ve ulusal-uluslararası fon kaynaklarına odaklandıklarını; editoryal bağımsızlığı koruyan, üretilen değeri paylaşan ve ekonomik olarak sürdürülebilir bir medya yapısı kurmaya çalıştıklarını söyledi.

POZİTİFHABER360 VE NASIL BAŞARDILAR

Omur, PusulaKoop'un bugün iki ana marka üzerinden görünür hale geldiğini söyledi: PozitifHaber360 ve Nasıl Başardılar. PozitifHaber360'ı veri odaklı, derinlikli ve fayda yaratan içerik üretme hedefiyle konumlandırdıklarını belirten Omur, kısa vadeli hedeflerinden birinin bu yapıyı güçlü bir yayın platformuna dönüştürmek olduğunu ifade etti. Nasıl Başardılar'ın ise insanların, girişimcilerin ve kurumların hikâyelerini yeni nesil belgesel, video, podcast ve kitap formatlarıyla kalıcı hale getirmeyi amaçladığını söyledi. Omur, Nasıl Başardılar'ı klasik bir prodüksiyon platformu olarak görmediklerini belirtti. Hikâyelere gazeteci gözüyle baktıklarını vurgulayan Omur, amaçlarının başarıları yalnızca anlatmak değil; onları belgelemek, arşivlemek ve daha geniş kitlelere ulaştırmak olduğunu söyledi. Bu iki markanın PusulaKoop'un hem içerik üretim gücünü hem de sürdürülebilir gelir modeli arayışını taşıyan ana eksenler olduğunu ifade etti.

FİKİR ÇEMBERİ 2027'DE DEVREYE GİRECEK

PusulaKoop'un önümüzdeki dönem için en önemli projelerinden birinin Fikir Çemberi olduğunu belirten Omur, modelin 2027 yılının ortalarında aktif hale getirilmesini planladıklarını söyledi. Fikir Çemberi'nin iletişim sektörünün farklı paydaşlarını gönüllülük, fikir geliştirme ve içerik üretimi ekseninde bir araya getirmeyi hedeflediğini anlatan Omur, bu yapının ilk aşamada fikirle başlayacağını, ilerleyen süreçte içerik geliştiren ve üreten bir modele dönüşmesini istediklerini ifade etti. Omur, Fikir Çemberi'nde üretilecek içeriklerden ekonomik değer oluşması halinde, bu değerin üretime katkı sağlayan iletişim sektörü paydaşlarıyla şeffaf biçimde paylaşılmasını hedeflediklerini söyledi. Bu yaklaşımın kooperatifçilik modelini medya üretiminde somut bir gelir paylaşımı mekanizmasına dönüştürme arayışının önemli adımlarından biri olacağını belirtti. Omur, amaçlarının yalnızca PusulaKoop'un daha fazla gelir elde etmesi olmadığını, üreten kişinin de yarattığı ekonomik değerden pay aldığı bir sistem kurmak istediklerini vurguladı.

BAŞARI MODELİN ÇALIŞMASI

Omur, PusulaKoop'ta büyümeyi yalnızca ciro ya da ortak sayısıyla ölçmediklerini söyledi. Asıl hedeflerinin, faydayı merkeze alan bir medya modelinin ekonomik olarak da yaşayabileceğini göstermek olduğunu belirtti. Bu nedenle başarıyı yalnızca yeni içerikler üretmek ya da yeni gelir kaynakları yaratmakla sınırlı görmediklerini ifade eden Omur, asıl başarının modelin çalışması olacağını söyledi. Omur'a göre PusulaKoop; tecrübenin, bilginin, farklı uzmanlıkların ve üretim kapasitesinin ortaklaştırıldığı; editoryal bağımsızlığı koruyan, üretilen ekonomik değeri paylaşan ve faydayı merkeze alan bir medya modelinin mümkün olduğunu gösterebilirse asıl başarıya ulaşmış olacak.

2026 yılında uygulanacak asgari ücret 28 bin 75 lira olarak açıklandı

Elanur GÜVENOĞLU / ISPARTA

Asgari Ücret Tespit Komisyonu çalışmalarını tamamladı ve 2026 yılında uygulanacak asgari ücret yüzde 27 artışla aylık 28 bin 75 lira 50 kuruş olarak belirlendi. Asgari ücret desteği de bin 270 liraya çıkarıldı. Asgari Tespit Komisyonu 2026 yılı için geçerli olacak asgari ücreti belirleme toplantısının sonuncusunu yaptı. Komisyonun kararını Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan bakanlıkta yapılan toplantının ardından açıkladı.

Bakan Işıkhan, 1 Ocak 2026 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere net asgari ücret 28 bin 75 lira, brüt asgari ücretin de 3 bin 30 lira olarak belirlendiğini söyleyerek, "Yaptığımız bu artışla asgari ücreti geçtiğimiz yıla göre yüzde 27 oranında artırmış oluyoruz" dedi.

ASGARİ ÜCRET DESTEĞİ BİN 270 LİRAYA ÇIKTI

Bakan Işıkhan, yeni asgari ücret desteğini de duyurdu. "Geçtiğimiz yıl bin lira olarak uyguladığımız asgari ücret desteğini önümüzdeki yıl 1.270 lira olarak uygulamaya devam edeceğiz. Çalışanlarımızı enflasyona ezdirmeme sözümüzün arkasında olduğumuzu bir kez daha vurgulamak isterim" dedi.

"BİRLİKTE OMUZ OMUZA YOL ALABİLİRİZ"

Bakan Işıkhan, Türkiye'yi büyütme ve ayakta tutma vizyonuyla yol yürüyen bir yönetim anlayışına sahip olduklarına değinerek, şunları söyledi:

"Bizler, karşı karşıya gelerek, zıtlaşarak değil ancak yan yana durduğumuzda birlikte olduğumuzda omuz omuza yol alabiliriz. Bunca musibete rağmen bugün her alanda toparlanmayı yaşıyoruz. Türkiye büyüdükçe, güçlendikçe, ekonomisi sağlamlaştıkça her zaman olduğu gibi bundan en büyük faydayı vatandaşımız görecektir."

"HEDEFİMİZ SATIN ALMA GÜCÜNÜ KORUMAK"

Işıkhan, yapılan her düzenlemenin vatandaşlara refah artışı olarak dönmeye devam edeceğini vurgulayarak, "Asgari ücrette de diğer meselelerde de esas olan, yapılan artışların çarşıda, pazarda, market raflarında, etiketlerde eriyip gitmemesidir. Vatandaşımızın satın alma gücünün korunması ve yaşam kalitesinin geliştirilmesini hedefliyoruz" dedi.

TİSK Yönetim Kurulu Başkanı Özgür Burak Akkol, ücretin açıklandığı toplantıda yer aldı.

"TALEPLERİMİZ KARŞILANMADI"

Yeni rakamın açıklanmasının ardından TÜRK-İŞ Genel Başkanı Ergün Atalay, 28 bin 75 liralık ücretin konfederasyonun taleplerini karşılamadığını ve kabul edilebilir olmadığını söyledi.

SÜREÇ NASIL İLERLEDİ?

Asgari Ücret Tespit Komisyonu yeni ücreti belirlemek için üç toplantı yaptı. İlk toplantı 12 Aralık'ta, ikinci toplantı 18 Aralık'ta, üçüncü toplantı 23 Aralık'ta gerçekleştirildi.

Toplantılara işveren tarafını TİSK temsil ederken, TÜRK-İŞ komisyonun yapısına yönelik itirazı nedeniyle toplantılara katılmadı. Bakan Vedat Işıkhan süreç içinde TÜRK-İŞ ve HAK-İŞ yöneticileriyle de görüşerek taleplerini aldı.

YENİ ASGARİ ÜCRETİN DETAYLARI BELLİ OLDU

Brüt 33 bin 30 lira olan asgari ücretin, 28 bin 75 lira 50 kuruşunu net asgari ücret, 4 bin 624 lira 20 kuruşunu SGK primi ve 330 lira 30 kuruşunu işsizlik sigortası primi oluşturdu. Yeni asgari ücretle işsizlik ödeneğinden Genel Sağlık Sigortası primine, kıdem tazminatından staj ücretine kadar birçok kalemde 1 Ocak 2026 itibarıyla değişiklik yaşanacak.

YILIN 7 AYINDA BÜTÇE AÇIĞI 1,3 TRİLYON LİRAYI AŞTI

Yılın 7 ayında bütçe harcamaları 10 trilyon 521 milyar liraya yaklaştı. Aynı dönemde bütçe gelirleri ise yaklaşık 9 tirlyon 200 milyar lirada kaldı. Böylece bütçe açığı 1 trilyon 321 milyar lira oldu..

Oktay YAKUT / ISPARTA

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Temmuz ayı bütçe gerçekleşme sonuçlarını açıkladı.Buna göre, 2025 yılının 7 ayında yaklaşık 6 trilyon 454 milyar lira olan faiz dışı harcama bu yılın aynı döneminde 8 trilyon 730 milyar liraya yaklaştı. Harcamaların büyük bir kısmını 3 trilyon 727 milyar liraya ulaşan cari transfer giderleri oluşturdu. Bunu 2 trilyon 955 milyar lira ile personel giderleri takip etti. Mal ve hizmet alımları 712 milyar lirayı aştı. Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi ödemesi 372 milyar lirayı geçti.

BÜTÇE GELİRLERİ 9,2 TRİLYON LİRAYA YAKLAŞTI

Bütçeye en fazla gelir ise vergilerden sağlandı. Geçen yıl Ocak-Temmuz döneminde 5 trilyon 721 lirayı aşan vergi geliri bu yılın aynı döneminde 7 trilyon 855 milyar liraya yaklaştı. Vergi gelirlerini yaklaşık 784 milyar lira ile faizler, paylar ve cezalar izledi. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri 223 milyar 232 milyon lira oldu. Alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler 48 milyar 774 milyon lira olarak açıklandı.

BÜTÇE AÇIĞI 1,3 TRİLYON LİRAYI GEÇTİ

7 aylık dönemde, diğer kalemlerle birlikte bütçe harcamaları yaklaşık 10 trilyon 521 milyar lira oldu. Bütçe gelirleri ise aynı dönemde yaklaşık 9 trilyon 200 milyar lirada kaldı. Böylece 7 aylık dönemde bütçede 1 trilyon 321 milyar lira açık oluştu.

BÜTÇE AÇIĞI 7 AYDA 1,3 TRİLYON LİRAYI AŞTI

-Harcamalar 10 trilyon 520 milyar 681 bin 829 lira

-Gelirler 9 trilyon 199 milyar 741 bin 829 lira

-Bütçe Dengesi - 1 trilyon 320 milyar 940 bin lira

Gençlerin iş umudu için yeni dönem:

İSTİHDAM ADIMLARI GELİYOR

15-24 yaş grubundaki genç nüfusta işsizlik oranı temmuz ayında yüzde 14,5'e yükseldi.

Handan ELÇİ / ANKARA

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Temmuz 2026 işgücü istatistiklerine göre, 15-24 yaş grubundaki genç nüfusta işsizlik oranı temmuz ayında bir önceki aya göre 1,5 puan arttı.

Genç işsizlikte kadın ve erkekler arasındaki fark temmuz ayında da sürdü. Genç erkeklerde işsizlik oranı yüzde 11,3 olurken, genç kadınlarda bu oran yüzde 20,3 olarak tahmin edildi.

İkinci çeyrekte yüzde 13,9 seviyesindeydi.

TÜİK'in 2026 yılının ikinci çeyreğine ilişkin verilerine göre, 15-24 yaş grubundaki genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki çeyreğe göre 1 puan azalarak yüzde 13,9 olmuştu. Bu dönemde genç erkeklerde işsizlik yüzde 11, genç kadınlarda ise yüzde 19,3 olarak tahmin edilmişti.

Temmuz ayında ise genç işsizlik oranı yüzde 14,5'e yükseldi. Böylece genç işsizliğinde artış kaydedildi.

"Gençlerin işgücü piyasasına geçişini kolaylaştıracağız"

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan, temmuz ayı işgücü verilerinin ardından genç işsizlik oranının yüzde 14,5 seviyesinde gerçekleştiğini belirtti. Işıkhan, genç işsizliği azaltmak için çalışmaların sürdürüleceğini, gençlerin işgücü piyasasına geçişlerini kolaylaştıracak ve eğitim-istihdam bağlantısını güçlendirecek politikaların uygulanmaya devam edeceğini açıkladı.

Bakan Işıkhan'ın açıklamasına göre temmuz ayında Türkiye genelinde işsizlik oranı yüzde 8,1 olurken, istihdam edilenlerin sayısı 32 milyon 362 bin kişi olarak gerçekleşti.

Gençlerin istihdama geçişini desteklemeye yönelik İŞKUR programları da öne çıkıyor. İŞKUR'un Gençliğin Üretim Çağı (GÜÇ) platformunda gençlerin istihdama geçişini desteklemeye yönelik farklı programlar yer alıyor. Platformda, 18-25 yaş arasındaki gençlerin ilk işe girişini kolaylaştırmayı amaçlayan "İşe İlk Adım Programı" kapsamında ücret ve sigorta primlerinin devlet tarafından karşılanacağı belirtiliyor. Program kapsamında her yıl 250 bin gencin desteklenmesi ve 3 yılda toplam 750 bin gence ulaşılması hedefleniyor.

Platformda ayrıca üniversite öğrencilerine yönelik İŞKUR Gençlik Programı kapsamında 2025-2026 eğitim öğretim yılında 133 bin 428 öğrencinin programdan yararlandığı bilgisi yer alıyor.

İşe gitmenin bedeli ağırlaştı: Bir maaştan geriye ne kalıyor?

Artan fiyatlar çalışanların yalnızca ev bütçesini bile karşılamakta yetersiz kalırken işe gitmenin bedeli de günden güne daha büyük bir yük haline geliyor. Ankara'da haftanın beş günü ofise giden bir çalışanın yalnızca ulaşım ve öğle yemeği için yaptığı harcama ayda 8 bin lirayı aşabiliyor.

Melisa ALTUNTAŞ / ANKARA

Ankara'da toplu taşımada tam biniş ücretinin 40 TL'ye ulaşması, işe gidip gelmenin çalışan bütçesindeki payını da artırdı. Her iş günü toplu taşımaya yalnızca iki biniş yapan bir çalışan, ulaşım için günlük 80 TL harcıyor. Ayda 22 iş günü üzerinden hesaplandığında bu tutar bin 760 TL'ye, yıllık bazda ise 21 bin 120 TL'ye ulaşıyor.

Bu hesap, çalışanın evinden iş yerine tek araçla gidip tek araçla döndüğü en temel senaryoyu yansıtıyor. İşe ulaşmak için birden fazla toplu taşıma aracı kullanılması, aktarma yapılması, dolmuş veya taksiye binilmesi halinde ulaşım için ayrılması gereken tutar daha da büyüyor.

ÖĞLE YEMEĞİ 6 BİN 600 TL

Ofiste çalışmanın bütçeye yüklediği en büyük kalemlerden birini de öğle yemekleri oluşturuyor. Dışarıda ekonomik bir öğün için günlük en az 300 TL ayıran bir çalışanın yemek gideri, 22 iş günü üzerinden hesaplandığında ayda en az 6 bin 600 TL'yi buluyor. Bu rakam yıllık olarak 79 bin 200 TL'ye karşılık geliyor.

Restoran tercihi, içecek ve ek ürünlerle birlikte günlük harcamanın yükselmesi, aylık yemek bütçesini de artırıyor. Evden yemek getiren ya da işverenin sağladığı yemek desteğinden yararlanan çalışanlar bu gideri sınırlayabilirken, öğle öğününü dışarıda karşılayanlar için yemek harcaması aylık bütçenin önemli kalemlerinden birini oluşturuyor.

ÇALIŞMANIN AYLIK FATURASI 8 BİN 360 TL

Ulaşım ve öğle yemeği birlikte değerlendirildiğinde, ofise giden bir çalışanın günlük temel harcaması 380 TL'yi, aylık harcaması ise 8 bin 360 TL'yi buluyor.

Bu hesap yalnızca işe gidiş-geliş ve bir öğle yemeğini kapsıyor. Kahvaltı, kahve, ara öğün, iş kıyafeti, taksi ve diğer kişisel harcamalar hesaba dahil edildiğinde ofiste çalışmanın aylık maliyeti daha da yükseliyor.

DOLMUŞLA İŞE GİTMENİN AYLIK FATURASI 9 BİN TL

Ankara'da işe giderken ulaşımda dolmuşu tercih etmek zorunda kalan bir vatandaş için maliyet daha da artıyor. Tek yön dolmuş ücretinin en uzak mesafede 55 TL olması nedeniyle işe gidiş-dönüşün günlük faturası 110 TL'yi buluyor. Haftanın beş günü ofise giden bir çalışan yalnızca dolmuş için haftada 550 TL harcıyor. Ayda 22 iş günü üzerinden hesaplandığında ise ulaşım gideri 2 bin 420 TL'ye çıkıyor.

Buna günlük en az 300 TL'lik öğle yemeği eklendiğinde, dolmuşla işe gidip gelen bir çalışanın günlük temel çalışma maliyeti 410 TL'ye, aylık maliyeti ise 9 bin 20 TL'ye ulaşıyor. Üstelik bu hesaba kahvaltı, kahve, ara öğün, hafta sonu çalışmaları ve diğer kişisel harcamalar dahil değil.

MAAŞIN ÜÇTE BİRİ İŞE GİTMEYE HARCANIYOR

Ofise gitmenin maliyeti gelirle karşılaştırıldığında tablonun boyutu daha net ortaya çıkıyor. 2026 yılında 28 bin 75 TL olan net asgari ücret üzerinden hesaplandığında, aylık 8 bin 360 TL'lik ulaşım ve öğle yemeği gideri maaşın yüzde 29,8'ine karşılık geliyor.

Asgari ücretle çalışan bir kişi, herhangi bir kahve, kahvaltı ya da ek harcama yapmadan gelirinin neredeyse her 3 lirasından 1'ini yalnızca işe gidip gelmek ve iş günlerindeki öğle yemeğini karşılamak için ayırmak durumunda kalıyor.

YILLIK FATURA 100 BİN LİRAYI AŞIYOR

Günlük harcamaların yıllık karşılığı ise yüksek bir seviyeye ulaşıyor. Aynı çalışma düzeninde ve sabit fiyatlarla ulaşım için on iki ayda 21 bin 120 TL, öğle yemekleri için ise 79 bin 200 TL harcanıyor. Böylelikle iki kalemin yıllık toplamı 100 bin 320 TL'yi buluyor. Sonuçta iş bulmak bir sorun, bulunan o işten elde edilen gelirle belli bir yaşam standardı yakalayabilmek bir sorun; hele hele büyük bir kentte yaşanıyorsa bu da ulaşım yönüyle apayrı bir sorun. Günün sonunda çalışan için hesap yalnızca ne kadar kazandığıyla sınırlı kalmıyor. İşe ulaşmak ve mesai saatlerindeki temel ihtiyacını karşılamak için yapılan harcamalar da kazancın önemli bir bölümünü daha eve dönmeden tüketiyor.

GENÇLER İŞ ARARKEN DENEYİM ŞARTINA TAKILIYOR

Genç işsizlik oranı Temmuz 2026'da yüzde 14,5'e yükselirken; iş ilanlarında aranan deneyim şartı gençlerin çalışma hayatına girişinde karşılaştığı sorunlardan biri oluyor. Üniversiteden yeni mezun olan bireyler olarak; yaşadıkları sorunlara dikkat çeken Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi Mezunu Merve Savcı, "İlanlara giriyorum, daha en başta deneyim istiyorlar. 2 yıl, 3 yıl deneyim falan yazıyorlar. Ben yeni mezunum, beni işe almasalar o deneyimi nasıl kazanacağım?" diye konuştu.

Tuğçe İrem DUMLU / ERZURUM

Üniversiteden yeni mezun olan ya da eğitimine devam ederken çalışmak isteyen gençlerin karşısına iş ilanlarında farklı şartlar çıkıyor. Bazı ilanlarda bir veya daha fazla mesleki deneyim istenirken; deneyim süresi sektör ve pozisyona göre değişiyor. Ancak ilk işini arayan gençler için bu şart, işe girme sürecini zorlaştırabiliyor. Üniversite döneminde yapılan stajların iş deneyimi olarak değerlendirilmemesi de gençlerin karşılaştığı sorunlar arasında yer alıyor.

İşe girmek için deneyim istenirken, deneyim kazanmak içinde önce bir iş fırsatı bulmak gerekiyor. Bu durum Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) genç işsizlik verileriyle birlikte değerlendirildiğinde çalışma hayatına girişte yaşanan zorlukları net bir şekilde ortaya koyuyor.

GENÇ İŞSİZLİK YÜZDE 14,5'E YÜKSELDİ

TÜİK'in Temmuz 2026 İşgücü İstatistikleri'ne göre, 15-24 yaş grubundaki genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 1,5 puan artarak yüzde 14,5'e yükseldi. Genç erkeklerde işsizlik oranı yüzde 11,3 olurken; genç kadınlarda bu oran yüzde 20,3 olarak hesaplandı. 15 yaş ve üzerindeki nüfusta işsizlik oranı ise yüzde 8,1 olarak kaydedildi. Genç işsizlik oranının genel işsizlik oranından yüksek olması, gençlerin çalışma hayatına girişlerinde karşılaştıkları sorunların önemini ortaya koyuyor. Eğitimini tamamlayan ya da öğrenimine devam eden gençler, iş ararken deneyimin yanı sıra ilanlarda belirtilen diğer şartları da karşılamak zorunda kalıyor.

"BİZE HİÇ FIRSAT TANINMIYOR"

Üniversiteden yeni mezun olan Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü Mezunu Merve Savcı (25), "Açıkçası iş bulmakta aşırı zorlanıyorum. İlanlara giriyorum, daha en başta deneyim istiyorlar. 2 yıl, 3 yıl deneyim falan yazıyorlar. Ben yeni mezunum, beni işe almasalar o deneyimi nasıl kazanacağım? Bir yerden başlayıp öğrenmem gerekiyor sonuçta. Staj yaptım ama onu da deneyim olarak bile görmüyorlar. Birkaç yere başvurdum aslında geri dönüş yapmadılar. Bir süre sonra insan ister istemez 'Acaba bende mi bir sorun var?' diye düşünüyor. Tek istediğim bir yerde başlayıp işi öğrenmek aslında ama bize hiç fırsat bile tanınmıyor" dedi.

Atatürk Üniversitesi öğrencisi Evren Göksu (20) da, "Ben hem okuyup hem de kendi masraflarımı karşılamak için çalışmak istiyorum ama ilanlara batığımda neredeyse hepsi deneyim istiyor. Öğrenciyim zaten, nasıl 3 yıl deneyimim olsun? Zaten okul saatleriyle çalışma saatleri de uyuşmuyor bu yüzden uygun bir iş bulmakta da zorlanıyorum" ifadesini kullandı.

İşverenler tarafından aranan deneyim süresinin pozisyona ve sektöre göre değiştiğini belirten aynı zamanda özel bir firmada insan kaynakları yetkilisi olarak çalışan Çağla Güneş ise işe alım süreçlerinde öncelikle pozisyonun gerektirdiği yetkinliklere ve donanıma sahip olup olmadığına baktıklarını söyledi. Bazı pozisyonlarda işe hızlı uyum sağlanması gerektiği için deneyimin gerçekten çok önemli olduğunu ifade eden Güneş, "Özellikle bazı görevlerde adayın daha önce benzer bir işte çalışmış olması bizim için önemli olabiliyor. Ancak bu, yeni mezunların işe alınmadığı anlamına gelmiyor. Yeni mezunlarda staj deneyimleri, iletişim becerileri, önceki çalışmaları ve kendilerini geliştirmek için gösterdikleri çaba da bizim için değerlendirme kriterleri arasında yer alıyor" diye konuştu.

FATURADAN YATIRIMA: TERÖRSÜZ TÜRKİYE

DEV KAYIP YATIRIMA DÖNÜŞÜR MÜ?

Fatma Nur POLAT / GAZİANTEP

Türkiye'de terörün 40 yıllık ekonomik maliyeti 2,3 trilyon doları aşarken, güven ortamının güçlenmesiyle birlikte yatırım, üretim ve istihdamda hareketlilik beklentisi arttı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 29 Temmuz 2026'da açıkladığı verilere göre, terörün Türkiye ekonomisine son 40 yıldaki maliyeti 2,3 trilyon doların üzerinde hesaplandı. Milli gelir kaybının 511 milyar dolar, kişi başına gelir kaybının ise 5 bin 800 dolar olduğunu belirten Erdoğan, terörle mücadele nedeniyle oluşan toplam borçlanma maliyetinin 520 milyar dolara ulaştığını açıkladı.

Ayrıca ihracatta 110 milyar dolarlık, vergi gelirlerinde ise 123 milyar dolara yaklaşan kayıp hesaplandı. İstihdam kaybının ise 2,5 milyon kişi olduğu belirtildi.

Söz konusu ekonomik kaybın ardından yayımlanan resmi analizlere göre; bu devasa kaynağın kalkınmaya yönlendirilmesi halinde Türkiye genelinde 5 bin 150 şehir hastanesi, 31 milyon güvenli derem konutu, 15 bin yeni organize sanayi bölgesi ve 218 havalimanı projesinin hayata geçirilebileceği hesaplandı.

YATIRIM İKLİMİNDE YENİ DÖNEM

Terörle mücadelenin ekonomik maliyetinin azalması ve güven ortamının güçlenmesi, yatırım ikliminin iyileştirilmesine yönelik beklentileri de artırdı. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, 27 Ağustos'ta Bingöl'de düzenlenen programda yaptığı konuşmada, atılan adımların Türkiye'nin yatırım ikliminin önündeki engelleri kaldıracağını belirtti. Yılmaz, yeni dönemde kamu yatırımlarıyla hazırlanan zeminin özel sektör yatırımlarıyla tamamlanacağını, üretim ve istihdamın daha büyük bir ivme kazanacağını dile getirdi.

Aynı gün Diyarbakır'da düzenlenen İş Dünyası Finans Buluşması'nda konuşan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu da huzur, güven ve istikrar ortamının ticari hareketliliği desteklediğini söyledi. Hisarcıklıoğlu, bölgede oluşan güven ortamının ticaretin gelişmesine katkı sunduğunu belirterek, "Huzur olmadan ticaret olmaz. Ticaret olmadan da zenginlik olmaz" ifadelerini kullandı.

BÖLGESEL KALKINMADA SOMUT ADIMLAR

Bölgedeki güven ve istikrarın güçlenmesi, daha önce başlatılan kalkınma yatırımlarının ekonomik karşılığının artırılması açısından yeni bir zemin oluşturabilir. Bu yatırımların başında gelen Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), tarımdan sanayiye, turizmden altyapıya uzanan çalışmalarıyla bölgenin üretim kapasitesinin artırılmasına yönelik kapsamlı bir yatırım programı niteliğinde. 2024-2028 GAP Eylem Planı kapsamında 198 projeye toplam 496,2 milyar liralık kaynak ayrılması planlandı. Sulama ve tarımsal dönüşüm yatırımları öncelikli alanlar arasında yer alırken, turizm, emek yoğun sanayi ve büyük ölçekli altyapı projeleri de plan kapsamında yer aldı. 2025 sonu itibarıyla Fırat ve Dicle havzalarında 678 bin 322 hektar alan sulamaya açıldı. Sürecin kalıcı hale gelmesiyle bu yatırımların bölgesel ekonomiye katkısının daha da artması hedefleniyor.

AKARYAKITA GELEN HER ZAM GIDA VE İMALAT SEKTÖRÜNÜ ETKİLEDİ

Türkiye genelinde yükselen akaryakıt fiyatları ve vergi yükü, tedarik zincirindeki maliyetleri artırıyor. Tarladan tezgaha uzanan yüksek akaryakıt giderleri, vatandaşa zam olarak yansıdı.

MOTORİN ZAMLARI SOFRAYI YAKACAK

Şilan Eylül KANDEMİR / ANKARA

Türkiye genelinde akaryakıt fiyatlarında yaşanan yüksek artışlar trafikteki vatandaştan tarladaki çiftçiye, nakliyeciden taksi, dolmuş ve otobüs esnafına kadar toplumun hemen herkesi vurdu. Üretim ve nakliye maliyetlerindeki akaryakıt kaynaklı yüksek artışların vatandaşın mutfağına, sofrasına zam olup yağmasına kesin gözle bakılıyor.

AKARYAKIT FİYATLARI GİDERLERİ ARTIRIYOR

Büyükşehirlerde motorin litre fiyatının 90 lira eşiğini aşarak 90-93 lira bandına, benzinin ise 80-82 lira seviyelerine gelmesi, taşıma ücretlerini doğrudan etkiledi. Uluslararası petrol fiyatlarındaki hareketlilik ile yurt içindeki Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değer Vergisinin(KDV) ağır yükü, akaryakıtı günlük yaşamın ve üretimin en büyük gideri haline getirdi.

Türkiye'de yük ve yolcu taşımacılığının büyük oranda karayoluna dayalı olması nedeniyle, akaryakıta gelen her zam doğrudan gıda ve imalat sektörüne yansıdı.

Enflasyon üzerindeki maliyet baskısı sürüyor

Tarladan çıkan bir ürünün büyükşehirlerdeki tüketiciye ulaşana kadar kat ettiği mesafede nakliye ve taşıma ücretlerinin sürekli güncellenmesi, raf fiyatlarındaki artışın ana gerekçesi olarak gösteriliyor.

Ekonomistler, sadece fiyat değişikliklerine odaklanan geçici önlemler yerine, tarımsal üretim, taşıma ve lojistik sektörünü koruyacak daha kalıcı maliyet yönetimi stratejilerinin uygulanması gerektiğini vurguluyor. Tarımsal üretim ve nakliye sektöründe kullanılan motorine yönelik özel vergi düzenlemeleri yapılmadığı sürece, genel enflasyon üzerindeki maliyet baskısının devam edeceği belirtiliyor.

VERGİ YÜKÜ TEDARİK ZİNCİRİNİ ETKİLİYOR

Akaryakıt üzerindeki vergilerin nakliye aşamasındaki etkisi değerlendirildiğinde, sürecin yalnız sürücülerin deposunu değil, vatandaşın mutfak masrafını da etkilediği görülüyor. Üretici ve nakliyeci esnafı, girdi maliyetlerinin kontrol altına alınabilmesi için vergi politikalarının üretim odaklı yeniden kurgulanmasını talep etti.

VAR YILINDA YOKLUĞU GÖRDÜ

SÜPER HÜCRE ANTEP FISTIĞINI VURDU

Semanur POLAT / GAZİANTEP

Süper hücrenin vurduğu Antep fıstığı, üreticinin yüzünü soldurdu. Geçen ay yaşanan süper hücre fırtınası nedeniyle verim kaybı yaşanan fıstıkta hasat, Ağustos'ta başladı. Kabuklu yaş fıstığın kilosu tezgahlarda 633 ila 1000 TL arasında değişkenlik gösterirken üreti-ci var yılında yokluktan ve düşük fiyattan, tüketici ise yüksek fiyattan şikâyet etti.

ÜRETİCİ DE FISTIK YİYEMİYOR

Fıstık üreticisi Mehmet Ferhat Polat, geçtiğimiz aylarda bölgede etkili olan hava koşulları nedeniyle fıstıktan hiç verim alamadıklarını söyledi. "Var yılı olmasına rağmen aldığımız mahsul masraflarımızı karşılamadı. Son yıllarda verdiğimiz bütün emekler boşa gidiyor" diyen Polat, tek gelir kaynağının fıstık olduğunu, ne yapacaklarını şaşırdıklarını anlattı. Üretici olarak girdi maliyetlerindeki yüksekliğe karşın fıstık fiyatının düşük kaldığını belirten Polat, üreticisi olduğu halde kendisinin bile fıstık yiyemediğine dikkat çekti. 30 Yıldır Çiftçilik yaptığını söyleyen Mustafa Polat ise "Ben 30 yıldır fıstık üretimi yapıyorum. Bu yıl verim var diye seviniyorduk ama süper hücrenin vurmasıyla bütün verimimiz çöp oldu. Gelen hasat tarlama yaptığım mazot, gübre, ilaçlama ve işçi masrafı bile karşılamıyor" dedi.

VATANDAŞ SADECE BAKIYOR

Antep Fıstığı fiyatlarından sadece üretici değil tüketici de şikâyet ediyor. Bir tüketici olarak zaten az miktarda alabildikleri fıstığı, son yıllarda hiç alamaz olduklarını anlatan Meryem Betül Şimşek, "Alım gücünün düşmesiyle beraber insanlar hiç yiyemeye başladı. Fiyatlar çok yüksek" dedi. Halil Aydın," Fiyatlar gerçekten çok pahalı. Bir Gaziantepli olmama rağmen dilediğimce fıstık alamıyorum, çoğu zaman bakmakla yetiniyorum. Fiyatların düzelmesi gerektiğini düşünüyorum" dedi.

GİRDİLER KATLANIYOR, ÜRETİCİ AĞLIYOR

Çiftçinin üretim maliyetlerini gösteren TÜİK Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi (Tarım-GFE), Mayıs 2026'da yıllık bazda yüzde 36,65 arttı. Buna karşın çiftçinin ürününü satış fiyatındaki değişimi gösteren TARIM ÜFE'deki artış ise Temmuz'da yıllık bazda sadece yüzde 18.81 oldu. Böylece çiftçi üretiminden kazanç elde edemediği gibi cebinden harcama yapmak zorunda kaldı.

SÜPER HÜCRE NEDİR?

Kendi içinde dönen güçlü hava akımına sahip fırtına türü olan süper hücre, şiddetli rüzgâr, yoğun yağış ve doluya neden olarak tarım ürünlerinde hasara yol açabilen bir hava olayı.

GENÇLER ÇALIŞIYOR AMA HAYAT KURAMIYOR

Azra ACAR / ANTALYA

Üniversiteden mezun olan gençler, çalışma hayatına adım atarken yalnızca iş bulma sorunuyla değil, düşük gelirle yaşamını sürdürme zorunluluğuyla da karşı karşıya kalıyor. Kendi alanında iş bulamayan birçok yeni mezun, ailesine ekonomik açıdan yük olmamak için farklı sektörlerde çalışmaya başlıyor ve çoğu zaman asgari ücretle geçimini sağlamaya çalışıyor.

Maaşın büyük bölümü temel ihtiyaçlara ayrılırken, gençlerin kendi evine çıkması, bir otomobil alması ve bağımsız bir yaşam kurması uzun vadeli bir hedefe dönüşüyor. Sorun "Gençler iş beğenmiyor" gibi sığ bir tartışma ortamına çekilirken asıl sorun gözden kaçırılıyor. Gençlerin, eğitimini gördükleri ve istedikleri alanlarda çalışama nedenleri, çalışabilseler bile neden ekonomik bağımsızlık kazanamadıkları üstünde çok fazla durulmuyor. Belki de durulmak istenmiyor.

Türkiye'de gençlerin çalışma hayatına ilişkin tartışmalar çoğu zaman "Gençler iş beğenmiyor" söylemi üzerinden yürütülüyor. Ancak yeni mezunların karşılaştığı tablo, tartışmanın yalnızca iş seçimiyle açıklanamayacağını gösteriyor. Üniversiteden mezun olan birçok genç, kendi alanında iş bulamadığı için farklı sektörlere yönelirken, çalışma hayatına çoğu zaman asgari ücretle başlıyor.

AİLESİNE YÜK OLMAMAK İÇİN ÇALIŞIYOR

Eğitimini tamamlayan gençler için mezuniyet, ekonomik bağımsızlığın başlangıcı olması beklenirken bambaşka bir süreci beraberinde getiriyor. Yeni mezun bir genç, mesleğiyle ilgili bir iş bulamadığında geçimini sağlamak ve ailesine yük olmamak için farklı sektörlerde çalışmaya başlayabiliyor.

Ancak işe girmek, gençlerin ekonomik olarak bağımsızlıklarını elde ettikleri anlamına gelmiyor. Düşük başlangıç ücretleri ve artan yaşam maliyetleri, gençlerin kazancının önemli bölümünü günlük ihtiyaçlara ayırmasına neden oluyor.

MEZUNİYETTEN SONRA MESLEĞİNİ DEĞİŞTİRİYOR

Üniversitede yıllarca eğitim alan gençler, mezuniyet sonrasında kendi alanlarında iş bulamadığında eğitiminden tamamen farklı işlere yöneliyor. Bir başka deyişle genç, yalnızca "iş seçmiyor"; mevcut şartlar içerisinde çalışabileceği alanı bulmaya çalışıyor.

ÇALIŞMAK YETMİYOR, GELECEK KURMAK ZORLAŞIYOR

Gençlerin beklentisi yalnızca bir iş sahibi olmakla sınırlı değil. Kendi ayakları üzerinde durmak, ailesinden bağımsız yaşamak, ev veya araba sahibi olmak ve geleceğe yönelik birikim yapabilmek isteyen gençler, elde ettikleri gelirle bu hedeflere ulaşmakta zorlanıyor. Hatta çoğu genç için bu hedeflere ulaşmak zor bile değil, tümüyle olanaksız. Bu nedenle gençlerin çalışma hayatındaki durumunu yalnızca "iş beğenmiyorlar" üzerinden değerlendirmek, büyük fotoğrafın gözden kaçırılmasına yol açıyor. Bugünün yeni mezunları için asıl mesele, çalışıp çalışmamak değil; çalışarak kendi hayatlarını kurabilecekleri bir gelir ve çalışma düzenine ulaşabilmek.

DENEYİM İSTENMESİ

Gençleri en çok sıkıntıya sokan şartlardan biri de deneyim. Hemen hemen tüm işyerleri deneyim sahibi eleman arıyor. Bu durumdan yakınan gençler, "Herkes deneyim arıyor, bu durumda biz nerede deneyim kazanacağız? Bir yerden başlamalıyız ki deneyimimiz olsun" diyerek bu konudaki yakınmalarını dile getiriyor.

ENFLASYON EYLÜLDE TAHMİNLERİN ALTINDA KALDI

Beyza Nur AKÇAY / BURDUR

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı verilere göre, tüketici fiyatları eylül ayında bir önceki aya göre yüzde 1,84 arttı. Piyasalarda aylık enflasyon beklentisi yüzde 2,20 dolayındaydı. Geçen yılın eylül ayında ise tüketici fiyatları yüzde 3,23 artmıştı.

GIDA FİYATLARI DÜŞMÜŞ!

Vatandan her ne kadar tam aksini dile getiriyorsa da TÜİK verilerine göre, eylül ayında gıda ve alkolsüz içecekler grubunda fiyatlar bir önceki aya göre yüzde 0,20 geriledi. Ancak mutfak masraflarını karşılamakta her geçen gün daha da zorlanan vatandaşlar açısından açıklanan bu oranın hiçbir inandırıcılığı yok.

TÜİK'in hesaplamasına göre gıda ve alkolsüz içecekler grubunda yıllık fiyat artışı ise yüzde 27,62 olarak kaydedildi.

TÜİK'e göre eylül ayındaki artış ulaştırma grubunda yüzde 2,79, konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar grubunda ise aylık yüzde 2,71 oldu.

Yıllık bazda en yüksek artış yüzde 39,99 ile konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar grubunda görüldü. Bu grubu yüzde 35,10 ile ulaştırma izledi.

VATANDAŞLAR AÇIKLANAN ENFLASYON ORANINI DÜŞÜK BULUYOR

Açıklanan enflasyon oranını düşük bulan vatandaşlar, TÜİK'in açıkladığı oranların günlük yaşamda karşılaştıkları fiyat artışlarının yeterince yansımadığı konusunda görüş birliği içinde. Vatandaşların değerlendirmeleri, açıklanan enflasyon oranları ile günlük harcamalarda hissedilen fiyat değişimleri arasındaki çelişkinin öyle kolay kolay bitmeyeceğini ortaya koyuyor.

YILLIK ENFLASYON 57 AY SONRA YÜZDE 30'UN ALTINA İNDİ

Ağustos sonunda yüzde 31,51 olan yıllık enflasyon, eylül sonunda yüzde 29,73'e geriledi. Böylece yıllık enflasyon Kasım 2021'den bu yana ilk kez yüzde 30'un altına indi. Geçen yılın eylül ayında yıllık enflasyon yüzde 33,29, bir önceki yılın aynı ayında ise yüzde 49,38 olarak kaydedilmişti.

HAL MAFYASI KURU SOĞAN FİYATINI KATLADI

Tarlada kilogramı 15 TL olan kuru soğanın pazar ve marketlerde 70 TL'ye kadar çıkan fiyatı vatandaşı kızdırdı. Üreticiden markete uzanan zincirde yaşanan devasa fiyat artışlarının hal mafyasınca arzın bilinçli olarak kısılmasından kaynaklandığını belirten uzmanların, "Hallerde ürünler parça parça piyasaya sürülerek fiyatlar iki-üç katına çıkarılıyor. Zincir marketler de sözleşmeli tarım üzerinden tekel oluşturuyor. Çözüm buralardan başlamalı" tespiti dikkat çekti.

Ebru APALAK / ANKARA

Mutfakların olmazsa olmaz ürünlerinin başında gelen kuru soğanda mayıstan itibaren düşmeyen fiyatlar büyük tepki çekti. Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) verilerine göre, Mayıs 2026'da üreticide kuru soğan fiyatı bir önceki aya göre yüzde 77, markette ise yaklaşık yüzde 45 oranında arttı. Bahar yağışlarının uzamasıyla İç Anadolu'da temmuz hasadı gecikirken hükümet, yükselen fiyatları dizginlemek için 11 Temmuz 2026'da Resmî Gazete'de yayımlanan kararla ithalat gümrük vergisini 31 Ağustos 2026'ya kadar yüzde 49,5'ten yüzde 5'e düşürdü. Yerli ürünlerin piyasaya gireceği 1 Eylül 2026 itibarıyla ithalat vergisi yeniden eski seviyesine çıkacak.

VERGİ KAÇIYOR, KOMİSYON TÜKETİCİYE KALIYOR

TZOB Yönetim Kurulu Üyesi Yiğit Köymen, devletin müdahale etmediği bir "hal mafyası" oluştuğunu belirterek Muğla, Mersin, Antalya gibi büyükşehirler ile üretim merkezlerindeki hallerin bu yapıların kontrolünde olduğunu iddia etti. Hallerde arzın bilinçli olarak kısıldığını ve ürünlerin parça parça piyasaya sürülerek fiyatların iki-üç katına çıkarıldığını belirten Köymen, buralarda büyük miktarda vergi kaçırıldığını da söyledi.

Hal Yasası'nı eleştiren Köymen hem ürünün çıktığı hem de vardığı kentteki hallerde kesilen yüzde 8'erlik komisyonlar yüzünden toplam yüzde 16'lık maliyetin doğrudan tüketiciye yüklendiğini ifade etti.

ZİNCİR TEKELİ

Zincir marketlerin sözleşmeli tarım üzerinden tekel oluşturduğunu vurgulayan Köymen; büyükşehir belediyelerinin yazın işsiz gençlerle ürünleri tarladan toplatıp kendi lojistiğiyle pazarlara taşıması, üreticiye doğrudan destek verilmesi ve haldeki aracı yapılara sert denetimler getirilmesi gerektiğini söyledi.

PLANLAMA YETERSİZ, ARACI ÖRGÜTLÜ

Tarım Ekonomisi Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Tayfun Özkaya ise çok sayıdaki çiftçinin örgütlenme açısından zayıf, az sayıdaki aracının ise oldukça güçlü olduğuna dikkat çekti. Plansız üretimin hem çiftçiyi hem de tüketiciyi mağdur ettiğini belirten Prof. Özkaya, en etkili çözümün ekim ve stok durumunun kısa aralıklarla izlenerek çiftçilerin doğru yönlendirilmesi olduğunu vurguladı.

Düşük gümrük vergili ithalatın veya ihracat kısıtlamalarının uzun vadede iç piyasadaki ekim alanlarını daralttığını ve ihracat pazarlarının kaybına yol açtığını söyleyen Özkaya; üretimin az olduğu dönemlerde ithalatın çiftçi fiyatlarını düşürmeyecek şekilde kamu eliyle yapılmasını ve devletin oluşan mali zararı karşılamasını önerdi.

KALICI ÇÖZÜM: AGROEKOLOJİK TARIM VE KOOPERATİFLEŞME

Gıda fiyatlarını düşürmenin yolunun endüstriyel tarım yerine agroekolojik sisteme (doğayla uyumlu üretim modeli) geçmek olduğunu belirten Özkaya, kimyasal girdiler yerine hayvan gübresi, kompost, malç ve yağmur hasadı gibi yöntemlerle verim kaybı yaşanmadan maliyetlerin düşürülebileceğini söyledi. Özkaya, aracı payını ortadan kaldırmak için üretici kooperatiflerinin güçlendirilmesi, kendi satış noktalarını açmaları ve tüketim kooperatifleri ya da ekolojik pazarlarla doğrudan iş birliği yapmaları gerektiğinin altını çizdi.

2013/11 Mağdurları Dikkat! Dava Açıp EYT'li olabilirsiniz

Ayşe SALMAN /AĞRI

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) 2013/11 sayılı genelgesi nedeniyle 18 yaş altı aile içi çalışmaları sigortadan sayılmayan mağdurlar dikkat! Dava açıp, EYT'li olabilirsiniz. Uzmanlar, SGK uygulamasının bir genelgeye dayandığını, söz konusu kararların mahkemeler ile Kamu Denetçiliği Kurumu (KDK) tarafından hukuka aykırı bulunarak iptal edildiğini anımsatarak, mağdurların dava açmaları halinde emekliliğe hak kazanabileceklerini söylediler.

2013 yılında yayımlanan 2013/11 sayılı SGK genelgesi, 18 yaşını doldurmadan ebeveynine ait iş yerinde çalışanların hizmetlerinin emeklilikte sayılabilmesi için 'veli izniyle, hâkim tarafından onaylı iş sözleşmesi' koşulu arıyor. Fiili olarak çalışılan günlerin reddedilmesi, özellikle emeklilikte hak kayıplarına yol açıyor. Örneğin, sigortalılık başlangıcı 8 Eylül 1999 öncesine denk gelen bir kişi EYT kapsamında değerlendirilebiliyor. Fakat 18 yaş altındaki prim günleri geçerli sayılmadığı için bu süre kadar ek çalışma veya prim ödemesi gerekiyor.

Ancak bu düzenlemenin kanunlarda açık bir dayanağı bulunmadığı için açılan davalar, çalışan lehine sonuçlanıyor. Kamu Denetçiliği Kurumu (KDK) da fiili çalışma ve prim ödemesi mevcutsa, sırf yaş küçüklüğü ya da anne-baba yanı olması nedeniyle sigortalılığın iptal edilmesini hak kaybı olarak değerlendiriyor. SGK'ya mağduriyetin giderilmesi için tavsiye kararı gönderiyor. Uzmanlar, KDK kararlarının 'tavsiye' niteliğinde olduğunu anımsatarak, mağdurların EYT düzenlemesinden yararlanabilmeleri için izlemeleri gereken yolları ve süreci şöyle anlattılar:

"e-Devlet üzerinden veya elden dilekçeyle SGK'ye EYT emeklilik başvurunuzu yapın. SGK, 'EYT şartlarını taşımıyorsunuz' diyerek başvurunuzu reddettiğinde KDK'yebaşvurun. Bu sırada İş Mahkemesinde hizmit tespiti ve sigorta başlangıcının tespiti davası açın. Yargıtay kararlarına göre o dönemde fiili bir çalışma yapıldığı, primlerin düzenli ödendiği ve bordrolarla ya da akraba/komşu tanık beyanlarıyla iş yerinde gerçekten çalıştığınız ispatlanabiliyorsa, mahkemeler SGK'nın iptal işlemini haksız bularak sigorta başlangıcını geçerli sayıyor. Davayı kazandığınızda EYT hakkınızı geriye dönük hak ettiğiniz maaşlarla birlikte alabilirsiniz."

TÜİK HAZİRAN AYI İŞ GÜCÜ VERİLERİNİ AÇIKLADI

İŞSİZLİK YÜZDE 7,6 İLE TEK HANEDE KALDI

Esin ÖZDEMİR / ANKARA

Türkiye genelinde işsizlik oranı haziran ayında 0,5 puan azalarak yüzde 7,6 seviyesinde gerçekleşti. İşsiz sayısı 168 bin kişi düşerek 2 milyon 688 bin kişiye gerilerken, toplam istihdam 32,7 milyon kişi oldu.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2026 yılı Haziran ayına ilişkin mevsim etkisinden arındırılmış iş gücü verilerini yayımladı. Verilere göre 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı, haziranda bir önceki aya kıyasla 168 bin kişi azalarak 2 milyon 688 bin kişi oldu. Aynı dönemde işsizlik oranı 0,5 puanlık gerilemeyle yüzde 7,6 olarak kaydedildi. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 6,5, kadınlarda ise yüzde 9,8 olarak hesaplandı.

İSTİHDAM EDİLENLERİN SAYISI 32,7 MİLYONU AŞTI

Haziran ayında istihdam edilenlerin sayısı bir önceki aya göre 227 bin kişi artarak 32 milyon 733 bin kişiye ulaştı. İstihdam oranı 0,3 puanlık yükselişle yüzde 48,9 olurken bu oran erkeklerde yüzde 66,1, kadınlarda yüzde 32,0 olarak gerçekleşti. İş gücüne katılma oranı ise yüzde 52,9'a yükseldi; toplam iş gücü 35 milyon 420 bin kişi seviyesinde kaydedildi.

GENÇ İŞSİZLİKTE 1,8 PUANLIK DÜŞÜŞ

15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı haziranda 1,8 puan azalarak yüzde 12,8'e geriledi. Genç erkeklerde işsizlik yüzde 10,4, genç kadınlarda ise yüzde 17,3 olarak tahmin edildi. Öte yandan haftalık ortalama fiili çalışma süresi 42,5 saate yükselirken atıl iş gücü oranı 2 puanlık azalışla yüzde 28,8'e indi.

HAZİRANDA YENİ İSTİHDAMIN YÜZDE 78'İ KADINLARDAN GELDİ

Genel işsizlik oranlarında kadın işsizliği (%9,8) erkeklerin (%6,5) üzerinde kalmaya devam ederken, haziran ayındaki tek aylık istihdam artışında kadın çalışanların ağırlığı dikkat çekti.

TÜİK'in Haziran 2026 iş gücü verilerine göre, haziran ayında istihdama katılan 227 bin kişinin 177 binini kadınlar, 50 binini ise erkekler oluşturdu. Böylece toplam kadın istihdamı 10 milyon 831 bin kişiye ulaştı.

İş Gücü Hareketliliği: Aynı dönemde kadın iş gücü 109 bin kişi artarak 12 milyon 2 bin kişiye yükselirken erkek iş gücü 50 bin kişi azalarak 23 milyon 419 bin kişiye geriledi.

Genç Nüfusta Oranlar: 15-24 yaş grubundaki genç kadın işsizlik oranı haziranda 3,9 puanlık düşüşle yüzde 17,3 seviyesine geriledi. Genç erkeklerdeki işsizlik oranı ise 0,7 puan azalarak yüzde 10,4 olarak tabloya yansıdı.

HALKIN HOBİSİ DEVLETİN FOBİSİNE Mİ DÖNÜŞÜYOR?

Gülbahar AKBULUT / ISPARTA

Türkiye'de hobi bahçelerinin toplam sayısı ve tarım arazilerinde kapladığı alan resmî olarak bilinmiyor. Tarım ve Orman Bakanlığı, "hobi bahçesi" adıyla ayrı bir veri tutmazken, onaysız tarım dışı kullanım kapsamında 11 bini aşkın arazi bulunduğunu açıkladı. 2026 yılında yapılan yasal değişiklerle birlikte hobi bahçelerine ilişkin denetim ve yaptırımlar da sertleştirildi.

11 Haziran 2026 tarihli 7584 sayılı Kanun ile 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda önemli değişikliklere gidildi. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın il müdürlüğü duyurusunda, düzenlemenin hedeflerinden birinin tarım arazilerinin "hobi bahçesi" adı altında bölünmesini ve izinsiz yapılaşmayı engellemek olduğu belirtildi.

Türkiye'de on binlerce kişinin kullandığı öne sürülen hobi bahçelerinin toplam sayısı ve kapladığı alan konusunda resmî bir kayıt bulunmazken, devlet bu alanları artık "hobi bahçesi" çatısı altında ayrı bir kategori olarak değil, tarım arazilerinin izinsiz kullanımı ve yapılaşması çerçevesinde değerlendiriyor. Böylece vatandaşlar için boş zamanlarını değerlendirme ve tarımsal üretim fırsatı sunan hobi bahçeleri, tarım arazilerinin korunması ve yasal hükümlere uygun kullanılması açısından devletin daha sıkı denetlediği alanlardan biri haline geliyor.

Bankacılık sektörünün 6 aylık karı 25 milyar liraya yaklaştı

Esranur AKTAN / ANKARA

Türk bankacılık sektörünün net karı haziran ayı itibarıyla geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 24,8 artarak 527,4 milyar liraya ulaştı. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Haziran 2026 dönemine ilişkin veri bültenini yayımladı. Buna göre, Türk bankacılık sektörünün Ocak-Haziran dönemini kapsayan ilk 6 aylık net karı, geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 24,8 artarak 527,4 milyar lira seviyesine yükseldi.

Yılın ilk yarısında kaydedilen yüzde 17,76'lık enflasyon oranı göz önüne alındığında, bankaların kâr artışının enflasyonun üzerinde seyretmesi dikkat çeken en önemli detaylardan biri oldu.

Finansın kalbinin attığı İstanbul'da piyasalar bu performans tablosuna odaklanırken, ekonomi yönetimi de sektörün kaynak gelişimini inceliyor. Bankacılık sektörünün toplam aktif büyüklüğü Haziran sonu itibarıyla 52 trilyon 727 milyar TL'ye ulaşırken, bu büyümenin reel sektörün finansmana erişimini ve üretim çarklarının dönüşünü nasıl etkileyeceği merak konusu.

GELECEĞE YÖNELİK EKONOMİK DENGELER

Elde edilen ilk 6 aylık sonuçlar, Türkiye genelinde nüfus politikaları ve iş gücü potansiyeli tartışılırken finans sektörünün ekonomik omurgayı desteklemeye devam ettiğini gösteriyor. Önümüzdeki dönemde bu güçlü finansal kârlılığın, üretim merkezlerindeki istihdamı ve yatırımları ne ölçüde besleyeceği ekonomi gündeminin en önemli maddelerinden biri olacak gibi görünüyor.

MAAŞIMIZI KONUT VE KİRA YUTUYOR

Ayşen ARI / MANİSA

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2025 yılı Hanehalkı Bütçe Araştırması sonuçları, hanelerin tüketim harcamalarında en büyük payın konut ve kiraya ayrıldığını ortaya koydu. Harcamalarda konut ve kirayı ulaştırma ile gıda ve alkolsüz içecekler izledi.

TÜİK verilerine göre, 2025 yılında Türkiye genelindeki hanehalklarının tüketim amaçlı harcamalarında en yüksek pay yüzde 29,3 ile konut ve kira harcamalarına ayrıldı. Ulaştırma harcamalarının payı yüzde 20,5, gıda ve alkolsüz içeceklerin payı ise yüzde 17,3 oldu.

BÜTÇEDE EN DÜŞÜK PAY SİGORTA VE FİNANSAL HİZMETLERDE

Hanehalklarının tüketim harcamalarında en düşük payı sigorta ve finansal hizmetler, eğitim ve sağlık aldı. Sigorta ve finansal hizmetlerin toplam harcamalar içindeki payı yüzde 0,8 olurken, eğitim hizmetlerinin payı yüzde 1,8, sağlık harcamalarının payı ise yüzde 2,2 olarak gerçekleşti.

GELİR GRUPLARINA GÖRE HARCAMA ÖNCELİKLERİ DEĞİŞİYOR

TÜİK verileri, gelir düzeyine göre hanelerin harcama alışkanlıklarında önemli farklılıklar olduğunu gösterdi. En düşük gelir grubunda yer alan haneler, tüketim harcamalarının yüzde 38,7'sini konut ve kira giderlerine ayırdı. Bu grupta gıda ve alkolsüz içeceklerin payı yüzde 29,2 olurken, ulaştırmanın payı yüzde 8,6'da kaldı.

En yüksek gelir grubundaki hanelerde ise ulaştırma harcamalarının payı yüzde 25'e yükseldi. Bu grupta konut ve kira harcamalarının payı yüzde 25,7, gıda ve alkolsüz içeceklerin payı ise yüzde 12,4 oldu.

HANE BÜYÜKLÜĞÜ DE HARCAMA DAĞILIMINI ETKİLİYOR

Hanehalkının büyüklüğüne göre yapılan değerlendirmede de harcama kalemlerinin değiştiği görüldü. Tek kişilik hanelerde konut ve kira harcamaları toplam tüketim harcamalarının yüzde 41'ini oluşturdu. Bu hanelerde gıda ve alkolsüz içeceklerin payı yüzde 14,3, ulaştırmanın payı ise yüzde 14,4 olarak gerçekleşti.

Altı ve daha fazla kişiden oluşan hanelerde ise harcama dağılımında gıda öne çıktı. Bu hanelerin tüketim harcamalarının yüzde 23,7'si gıda ve alkolsüz içeceklere ayrılırken, konut ve kira harcamalarının payı yüzde 24,4, ulaştırmanın payı ise yüzde 18,1 oldu.

GIDA İSRAFINDA İLK SIRADA TAZE MEYVE VE SEBZE VAR

Araştırmada hanelerin gıda israfına ilişkin veriler de yer aldı. En fazla israf edilen gıda grubunu yüzde 39,7 ile taze meyve ve sebzeler oluşturdu. Bunu yüzde 32,5 ile ekmek, yüzde 15,1 ile süt ve süt ürünleri takip etti.

TÜİK'in 2025 yılı verileri, hanelerin gelir düzeyi ve hane büyüklüğüne göre tüketim harcamalarının dağılımında farklılıklar bulunduğunu ortaya koydu.

Türkiye'de işsizlik oranı ağustosta yüzde 7,8'e geriledi

Tasmina Afrin SOBAH / ISPARTA

Türkiye'de işsizlik oranı ağustos ayında bir önceki aya göre 0,3 puan azalarak yüzde 7,8 seviyesinde gerçekleşti.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), ağustos ayına ilişkin hanehalkı işgücü istatistiklerini açıkladı.

Buna göre, 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı ağustos ayında bir önceki aya göre 106 bin kişi azalarak 2 milyon 740 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,3 puan azalarak yüzde 7,8 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 6,6 iken kadınlarda yüzde 10,1 olarak tahmin edildi.

İSTİHDAM EDİLENLERİN SAYISI ARTTI

İstihdam edilenlerin sayısı 2026 Ağustos'ta aylık bazda 136 bin kişi artarak 32 milyon 507 bin kişi, istihdam oranı ise 0,1 puan artarak yüzde 48,4 olarak kayıtlara geçti. Bu oran erkeklerde yüzde 65,8 iken kadınlarda yüzde 31,5 olarak gerçekleşti.

İşgücü, söz konusu dönemde 29 bin kişi artarak 35 milyon 247 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise aynı seviyede kalarak yüzde 52,5 olarak hesaplandı. Bu oran erkeklerde yüzde 70,5 iken kadınlarda yüzde 35 oldu.

GENÇLER ARASINDA İŞSİZLİK ORANI YÜZDE 13

15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 1,1 puan azalarak yüzde 13 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde yüzde 9,7, kadınlarda ise yüzde 19,4 olarak tahmin edildi.

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan atıl işgücü oranı 2026 yılı ağustos ayında bir önceki aya göre 0,4 puan artarak yüzde 31 oldu.

Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı yüzde 20,2 iken işsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı yüzde 20,2 olarak öngörüldü.

İstihdam edilenlerden referans döneminde işbaşında olanların, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış haftalık ortalama fiili çalışma süresi ağustosta bir önceki aya göre 0,5 saat artarak 42,5 saat oldu.

EN GENÇ ARABALAR DOĞU'DA

Safa OLCAY / VAN

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Temmuz 2026 verileri, Türkiye'deki araç parkının yaş dağılımındaki dikkat çekici farkı ortaya koydu. Ülke genelinde motorlu kara taşıtı sayısı 34 milyon 476 bin 396'ya ulaşırken, otomobillerin yaş ortalamasında iller arasında büyük farklılıklar görüldü. Türkiye'nin en genç otomobil filosu 6,2 yaş ortalamasıyla Şırnak'ta bulunurken, en yaşlı araç parkı 21,8 yaş ortalamasıyla Burdur'da tespit edildi.

TÜİK'in Temmuz 2026 verilerine göre Türkiye'de trafiğe kayıtlı toplam motorlu kara taşıtı sayısı 34 milyon 476 bin 396 oldu. Toplam taşıt parkında en büyük pay otomobillere ait olurken, otomobilleri motosiklet, kamyonet ve traktörler takip etti.

Araçların önemli bir bölümü nüfusun da yoğun olduğu İstanbul, Ankara ve İzmir'de yer aldı.

Türkiye'de otomotiv sektöründeki dönüşümün önemli göstergelerinden biri olan elektrikli araçların sayısı ciddi anlamda yükseliş gösterdi. TÜİK verilerine göre 2026 yılının ortası itibarıyla Türkiye genelindeki elektrikli araç sayısı 464 bine ulaştı. Elektrikli araçların toplam taşıt parkındaki payı henüz sınırlı olsa da son yıllardaki artış, Türkiye'de ulaşım alışkanlıklarının değişmeye başladığını ortaya koydu.

İller arasındaki otomobil yaş ortalamaları incelendiğinde listenin zirvesinde Şırnak yer aldı. Kentte otomobillerin ortalama yaşı 6,2 olarak hesaplandı. Şırnak'ın ardından en genç otomobil filosuna sahip iller ise Bingöl 8,8 yaş, Tunceli 9 yaş şeklinde sıralandı. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki bazı illerde otomobil yaş ortalamasının Türkiye genelindeki birçok ile göre daha genç olması dikkat çekti.

Türkiye'nin En Yaşlı Otomobilleri Burdur'da

En yaşlı araçların sıralandığı listenin diğer ucunda ise Burdur yer aldı. Kentte otomobillerin ortalama yaşı 21,8 olarak belirlendi. Böylece Burdur, Türkiye'nin en yaşlı otomobil filosuna sahip ili oldu.

İSTANBUL'UN ARAÇ FİLOSU DAHA GENÇ

Türkiye'nin en fazla araca sahip kentlerinden İstanbul, otomobil yaş ortalamasında da dikkat çekti. Kentte otomobillerin ortalama yaşı 9,5 olarak kaydedildi. Veriler, İstanbul'un yüksek araç yoğunluğuna rağmen Ankara ve İzmir'e kıyasla daha genç bir otomobile sahip olduğunu gösterdi.

Türkiye'nin otomobil haritası, iller arasındaki ekonomik yapı, kullanım alışkanlıkları ve araç yenileme eğilimlerinin taşıt parkının yaşına doğrudan yansıdığını ortaya koyarken, elektrikli araç sayısındaki yükseliş ise Türkiye'de otomotiv sektörünün dönüşümünün hızlandığına işaret etti.

TÜRİB İşlem Hacmi ve Kurumsal Verilerini Açıkladı

Bahar YASEMİN / BURSA

Türkiye Ürün İhtisas Borsası (TÜRİB), Tarım Gazetecileri ve Yazarları Derneği (TAGYAD) iş birliğiyle düzenlenen basın buluşmasında kurumsal ortaklık yapısını ve güncel işlem hacmi verilerini kamuoyuyla paylaştı. 8 Haziran 2018 tarihinde kurulan ve 26 Temmuz 2019 tarihinde ilk seansını gerçekleştiren TÜRİB'in faaliyete geçişinden bu yana toplam işlem hacmi 475 milyar TL'ye, toplam işlem miktarı ise 64,5 milyon tona ulaştı. Borsanın sermaye yapısında TÜRİB'de, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile 53 ticaret borsası toplam yüzde 51 paya sahip bulunuyor. Sermayenin yüzde 15'i Toprak Mahsulleri Ofisi'ne (TMO), yüzde 25'i Borsa İstanbul Grubu'na (Borsa İstanbul, Takasbank ve Merkezi Kayıt Kuruluşu), kalan yüzde 9'luk kısım ise kamu bankalarına (Ziraat Bankası, Vakıfbank ve Halkbank) ait durumda.

Yönetim kurulunda hissedarların yanı sıra Ticaret Bakanlığı ile Sermaye Piyasası Kurulu da düzenleyici otoriteler olarak yer alıyor. TÜRİB bünyesinde, lisanslı depolara teslim edilen tarım ürünlerini temsil eden Elektronik Ürün Senetleri (ELÜS) işlem görüyor. Lisanslı depolar tarafından çıkarılan bu senetler, Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) nezdindeki hesaplara yatırılmasının ardından borsada alıcı ve satıcılar arasında el değiştiriyor.

Borsada ELÜS ihracı yapılan 17 ürün grubu içerisinden buğday, mısır, arpa ve ayçiçeği tohumu olmak üzere 4 ürün, toplam işlem hacminin yüzde 98'ini oluşturuyor. Kalan 13 ürünün işlem hacmindeki payı ise yüzde 2 seviyesinde kalıyor. Borsada 2021 yılında yüzde 90 seviyesinde gerçekleşen özel sektör işlem payı; pandemi ve jeopolitik risklerin piyasalara yansımasıyla son yıllarda yüzde 50 sınırının altına geriledi. 2026 yılı verilerine göre, hasat dönemi parametreleri ve TMO'nun yürüttüğü alım faaliyetleri neticesinde, kurumun borsadaki toplam işlem payı yüzde 65 civarında gerçekleşti.

Sivil Patlayıcı Sektöründen KAPEKS Kimya Halka Arz Oluyor:

Talep Toplama 12-14 Ağustos'ta

Dicle IŞIK / İSTANBUL

Sivil amaçlı patlayıcı madde ve patlatma teknolojileri alanında faaliyet gösteren KAPEKS Kimya, 12-14 Ağustos 2026 tarihlerinde halka arz kapsamında talep toplayacak. TSKB ve Ziraat Yatırım'ın liderliğinde, Yatırım Finansman Menkul Değerler'in eş liderliğinde gerçekleştirilecek halka arzda pay başına 94 TL sabit fiyatla 25,1 milyon TL nominal değerli pay satışa sunulacak. Halka arzın yaklaşık 2 milyar 359 milyon TL büyüklüğünde olması ve halka açıklık oranının yüzde 20,06 olarak gerçekleşmesi bekleniyor.

KAPEKS Kimya'nın halka arzı kapsamında payların tamamı sermaye artırımı yoluyla satışa sunulacak. Halka arz süreci, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB) ve Ziraat Yatırım'ın liderliğinde, Yatırım Finansman Menkul Değerler'in eş liderliğinde oluşturulan konsorsiyum aracılığıyla yürütülecek.

Halka arzdan elde edilmesi planlanan kaynağın kullanım alanları arasında yeni üretim tesisi ve depo yatırımları, şirket satın almaları, mevcut üretim hatlarında otomasyon ve kapasite artışı, ürün geliştirme yatırımları, hammadde tedariki ve işletme sermayesi bulunuyor.

Şirket, sivil amaçlı patlayıcı madde üretimi, patlatma teknolojileri ve mühendislik çözümleri alanlarında faaliyet gösteriyor. Ürün ve faaliyet alanları arasında ANFO ve emülsiyon patlayıcılar ile elektriksiz kapsül, elektronik kapsül ve şok tüp gibi ürünler bulunuyor. Üretim faaliyetleri Çankırı Şabanözü'ndeki tesis üzerinden yürütülüyor.

Şirketin Şabanözü'ndeki tesislerinde patlayıcı madde üretimine yönelik farklı üretim hatları bulunuyor. Tesiste ayrıca toplam 250 ton depolama kapasiteli üç patlayıcı madde deposu yer alıyor. Öte yandan KAPEKS Kimya, geçmişte yalnızca ithalat yoluyla tedarik edilen şok tüpün yurt içinde üretilebilmesi amacıyla gerekli yatırımları gerçekleştirdi.

KAPEKS Kimya, elektronik kapsül üretimine yönelik faaliyetlerine 2025 yılında başladı. Şirketin şok tüp üretiminde ise mevcut üretim hattının kapasitesinin artırılması ve ikinci üretim hattının devreye alınmasına yönelik yatırım planı bulunuyor. Planlanan kapasite artışıyla şok tüp üretiminin yıllık 28 milyon 512 bin kilometreye çıkarılması hedefleniyor.

Şirketin yurt dışındaki faaliyetleri kapsamında Liberya ve Özbekistan operasyonları bulunuyor. Liberya'da 2019 yılında kurulan KAPEX Liberia üzerinden dökme emülsiyon ürünlerinin üretimi ve patlayıcı şarj kamyonlarıyla faaliyet yürütülüyor. Özbekistan'daki Kapex LLC'nin ise yüzde 81 hissesi KAPEKS Kimya'ya ait. Şirket, Navoy bölgesinde patlayıcı madde üretimi, depolama ve satış faaliyetlerine yönelik lisanslara sahip.

KAPEKS Kimya'nın 2025 yılı geliri 3,84 milyar TL olarak gerçekleşirken, şirketin hasılatının yaklaşık yüzde 16'sı ihracattan elde edildi.

Sektöre ilişkin verilerde ise 2024 yılında dünya genelinde sivil amaçlı patlayıcı tüketiminin 19,78 milyon ton, kapsül tüketiminin ise 420 milyon adet olduğu belirtiliyor. Türkiye'nin küresel sivil amaçlı patlayıcı pazarındaki payı 2025 yılı verilerine göre yüzde 1,5 seviyesinde bulunuyor.

Türkiye sivil amaçlı patlayıcı pazarının 2026 sonunda 336,9 milyon dolar, 2032 yılında ise 771 milyon dolar büyüklüğe ulaşması öngörülüyor. Halka arz sonrasında KAPEKS Kimya paylarının Borsa İstanbul'da işlem görmesi ve şirketin BIST Katılım Endeksi'nde yer alması bekleniyor.

Bölgesel Asgari Ücret Konusu Yeniden Gündeme Geldi

İşveren ve İşçi Sendikaları Arasındaki Tartışmalar Sürüyor

Barış KURT / ANKARA

Bölgesel asgari ücret uygulamasıyla ilgili tartışma, iş gücü piyasasının ihtiyaçları ve iller arasındaki ekonomik farklılıklar üzerinde duran ekonomi yönetiminin, "bölgesel ve sektörel asgari ücret modeli" hakkındaki raporuyla gündeme geldi. Oluşturulan rapor, işveren ve işçi sendikaları arasında tartışmaya yol açtı.

İşveren sendikaları, küresel rekabet gücünü korumak ve istihdamı artırmak amacıyla bu sistemin yasalaşmasını talep ediyor. Bu sendikalar; İstanbul, Ankara gibi büyükşehirler ile Anadolu illeri arasında yaşanan kira ve geçim maliyetindeki büyük farklara, personel maaliyetlerinin düşürülmesiyle bölgesel yatırımı teşvik edip yatırımları Anadolu'ya kaydırmaya ve kayıt dışı istihdamla mücadele etme konularına odaklanıyor. Ayrıca işveren sendikaları bu uygulamayla birlikte, faiz, kur ve enflasyon sarmalındaki üreticinin, Anadolu'da üretim maliyetlerini düşürerek küresel piyasada rekabet gücünü artırmayı hedefliyor.

Buna karşın TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK olmak üzere işçi sendikaları, bu öneriyi "işçiye ve ülkeye kötülük" ve "hükümetin zamdan kaçma stratejisi" olarak değerlendiriyor. İşçi sendikaları, bölgesel asgari ücret uygulamasının, Anayasa'nın eşitlik ilkesine "eşit işe eşit ücret" kuralına aykırı olduğunu ve gıda, elektrik, doğal gaz gibi temel ihtiyaçların ulusal fiyatının çok farklı olmadığını vurguluyor. Planlanan uygulamanın, Anadolu'daki ücret seviyelerini aşağı çekerek genel refahı artırmak yerine çevre bölgeleri "ucuz emek cenneti" ne dönüştüreceği iddia ediliyor. Ayrıca sendikalar, Türkiye'de çalışanların yaklaşık yarısının asgari ücret ve civarı ücretler aldığını hatırlatarak bölgesel bölüşümdense asgari ücretin "insani bir geçim ücretine" yükseltilmesi ve toplu iş sözleşmelerinin yaygınlaştırılmasının gerekli olduğunu savunuyor.

Bölgesel asgari ücret, tek bir ulusal taban fiyat yerine, illerin veya bölgelerin yaşam maliyetleri, sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyleri ve yerel piyasa koşulları dikkate alınarak farklılaştırılmış ücretlerin uygulanması olarak tanımlanıyor. Türkiye'de geçmişte 1951-1974 yılları arasında fiilen uygulanan ve ardından eşitlik ilkesine aykırı bulunarak kaldırılan bu sistem, günümüzde ABD, Çin, Kanada ve Japonya gibi federal ya da geniş coğrafyaya sahip ülkelerde yürütülüyor.

İzmir rüzgârda üçüncü sırada: Aliağa ile Bergama yenilenebilirin üssü oldu

Sure Nur İŞBİLİR / İZMİR

Türkiye'nin enerji gündemi yenilenebilir yatırımlar, tarife düzenlemeleri ve nükleer enerji çalışmalarıyla hareketli. İzmir ise bu tabloda rüzgâr enerjisinin öne çıkan şehirlerinden biri. 2023 için hazırlanan stratejiye göre enerji talebinin her yıl yüzde 4-6 artması bekleniyordu. Yenilenebilir kaynakların toplam kurulu güç içindeki payının yüzde 30'a çıkarılması ve bunun için toplamda yaklaşık 110 milyar dolarlık yatırım yapılması hedeflenmişti. Türkiye bu dönemde OECD ülkeleri arasında en hızlı büyüyen enerji piyasası olarak gösteriliyordu.

Rüzgârda yatırımcıyı teşvik eden ana mekanizma RERSM. Sistem, rüzgâr santrallerinde üretilen elektrik için 7,3 dolar sent/kWh sabit alım garantisi veriyor. Kanat, jeneratör ve türbin kulesi gibi parçalar yurt içinde üretilirse destek 11 sente kadar çıkıyor. İzmir, rüzgâr santrali yatırımı için öncelikli alan haritasında 4,65 değeriyle üçüncü sırada yer alıyor.

Yatırımların toplandığı yer şehrin kuzeyi. Sanayi bölgeleri ve ulusal/uluslararası limanlarıyla stratejik bir bölge olan Kuzey İzmir'de yenilenebilir enerji tesisleri Aliağa ve Bergama'da toplanırken, fosil yakıta dayalı üretim tesisleri Aliağa'da yoğunlaşıyor. Bölge zamanla sadece elektrik üretimiyle değil, rüzgâr enerjisi için teknoloji ve ekipman üretimiyle de bir merkez haline geldi.

Yatırımcı ilgisi de güçlü durumda. 31 Aralık 2020'de bitecek RERSM'den yararlanmak isteyenler 2021'de yaklaşık 4.900 megavatlık yatırım yaptı. Sürenin 30 Haziran 2021'e uzatılmasının ardından yalnızca ilk beş ayda yaklaşık 1.800 megavat devreye alındı. Elektrik ve doğalgazdaki tarife düzenlemeleri ile küresel enerji gelişmelerinin Türkiye'ye yansımaları ise önümüzdeki dönemin başlıca konuları arasında.

GIDA DENETİMLERİNDE CEZA!

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda gıda denetimleri sonunda insan sağlığını tehdit eden uygunsuzluklar nedeniyle gıda işletmelerine idari para cezası uyguladıklarını açıkladı.

Yasemin ACAR / BOLU

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yapılan gıda denetimlerinde toplam 1.6 milyar TL'lik idare para cezasının kesildiği açıklandı. Konuyla ilgili sosyal medya hesabından bir açıklama yapan Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, gıda denetimleri sonunda insan sağlığını tehdit eden uygunsuzluklar nedeniyle gıda işletmelerine idari para cezası uyguladıklarını açıkladı.

Bakan Yumaklı, 01 Ocak 2026'dan bu yana 756 bin gıda denetimi gerçekleştirildiğini kaydederek; incelemelerde insan sağlığını tehdit eden 254 uygunsuzluk tespit edildiğini söyledi. Uygunsuzluk tespit edilen işletmeler hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunduklarını ifade eden Bakan Yumaklı, toplam 1.6 milyar TL'lik idari para cezası uygulandığını bildirdi. Gıda güvenliğini tehlikeye atabilecek işletmelere göz açtırılmayacaklarını vurgulayan Bakan Yumaklı, denetimlerin bundan sonra da aralıksız şekilde devam edeceğini vurguladı.

Tibet Makina`nın yurt dışında ürün değeri katlanarak artıyor

Türkiye ortalamasının yaklaşık 65 katı yüksek katma değerine ulaşan Tibet Makina, dünyanın farklı coğrafyalarına ihraç ettiği ürünlerinde kilogram başına 100 ABD dolarına yükseldi.

Nargız MAMMADLI / ISPARTA

Tibet Makina, enerji, savunma ve havacılık başta olmak üzere pek çok sektöre özel aliminyum döner tabla dişlileri ve rulmanları üretiyor.

Tibet Makina Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Genel Müdürü Tibet Arbak, "Türkiye ihracahatının yüzde 95`inin sanayi ürünlerinden oluşmasına rağmen üretilen katma değer rakibimiz olan ülkelerin çok gerisinde olduğu ve yüzde 3,1 seviyesinden en az yüzde 10 seviyesine taşımamız gerekiyor."

Türk ekonomisinin yapısal sorunu olan yüksek enflasyon ve yüksek işletme maliyetleri sorunlarının çözülmesi durumunda ülke katma değer ortalamasının daha yüksek seviyelere ulaşacağına olan inancından bahseden Arbak, "katma değerli üretim ancak katma değeri yüksek işgücü ile yapılabilir" sözlerini söyledi.

10,1 milyar dolara ulaşan savunma sanayisi ihracatı ile 11`nci sırafa Türkiye bulunuyor. Bu açıdan bakınca ülkemizin nitelikli mesleki eğitim ihtiyacının ne kadar hayati önemde olduğunu görmemiz gerektiği vurgulanıyor.

Kısa adı SAHA olan Savunma ve Havacılık Kümesi içerisinde birçok savunma sanayi şirketinin stratejik ortakları arasına yer alan Tibet Makina, savunma sanayisinde ürettiği taret rulmanları ve dişlilerinde dünyada kendi lisansı ve patenti olan az sayıdaki firmadan biri olma özelliğini de taşıyor.

Tibet Makina, 1998 yılından bugüne Menemen Emiralem`deki tesislerinde üretimini sürdürüyor.

ÇANAKKALE'NİN KÜTÜK NÜFUSU, MEVCUT NÜFUSUNUN ALTINDA KALDI

TÜİK'in nüfus kütüğü kayıtlarını esas alarak yaptığı "herkes doğduğu ilde yaşasaydı" simülasyonunda Çanakkale 555 bin 158 kişiyle 81 il arasında 60'ıncı sırada yer aldı. Bu rakam, ilin 2025 sonu itibarıyla 573 bin 976'ya ulaşan mevcut nüfusunun yaklaşık 18 bin 800 kişi altında kaldı.

Zeynep DÜNDAR / ISPARTA

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) nüfus kütüğü kayıtlarını esas alarak hazırladığı "herkes doğduğu ilde yaşasaydı" simülasyonu, ülkenin nüfus haritasını adeta yeniden çizdi. Göç hiç yaşanmasaydı Türkiye'nin en kalabalık ili 3 milyon 205 bin 103 kişiyle Şanlıurfa olurken, bugünün en kalabalık kenti İstanbul listenin üçüncü basamağına geriliyor.

Simülasyona göre İstanbul'un kütük nüfusu 2 milyon 603 bin 870'e, Ankara'nın kütük nüfusu 2 milyon 75 bin 894'e, İzmir'in kütük nüfusu ise 1 milyon 943 bin 223'e kadar düşüyor. Buna karşılık yıllardır göç veren Konya, Diyarbakır, Samsun, Sivas ve Erzurum gibi Anadolu illeri sıralamanın üst basamaklarına yerleşiyor.

Aynı tabloda Çanakkale, 555 bin 158 kişilik kütük nüfusuyla 81 il arasında 60'ıncı sırada yer aldı. Bu rakam, TÜİK'in Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verilerine göre 31 Aralık 2025 itibarıyla açıklanan 573 bin 976 kişilik mevcut il nüfusunun yaklaşık 18 bin 800 kişi altında kaldı.

Buna göre Çanakkale'de şu anda yaşayan nüfus, ilin doğum kaydına göre "asıl" nüfusundan daha kalabalık bulunuyor. Başka bir ifadeyle Çanakkale, göç dengesinde dışarıdan az da olsa nüfus kazanan iller arasında yer alıyor. İlin 2024 sonunda 568 bin 966 olan nüfusu 2025'te 573 bin 976'ya çıkarak bir önceki yıla göre 5 bin 10 kişi arttı.

TÜİK verileri, 2025 yılında Türkiye genelinde 33 ilin nüfusunun azaldığını gösteriyor. Çanakkale bu 33 ilin arasında yer almayarak hem mevcut nüfusunu artıran hem de kütük nüfusunun üzerinde bir nüfusu barındıran iller arasındaki yerini koruyor.

MİGROS'TAN OKUL ÖNCESİ İNDİRİM KAMPANYASI

Hayriye AKKAYA / KAYSERİ

Okulların açılmasına sayılı günler kaldı, birçok zincir market indirim kampanyası başlattı. O zincir marketlerden biri de Migros... 250'den fazla ürünün bir kısmının geçen seneyle aynı, bir kısmının da bu yıla göre daha uygun fiyatlarla satışa sunulmasına karar verdi.

14 Eylül 2026 Pazartesi günü itibariyle okullarda yeni dönem zili çalacak. Ailelerde şimdiden okul çantası, defter, kalem, silgi gibi temel okul araç gereçlerini tamamlamak için alışveriş telaşı başladı. Bu dönemde birçok zincir market kampanya yapma kararı aldı. Bunlardan biri de Migros oldu.

250'DEN FAZLA ÜRÜN KAMPANYA KAPSAMINDA

Migros tarafından yapılan açıklamaya göre, 250'den fazla kırtasiye ürününde geçen yılki fiyat seviyesini korunacak veya daha uygun fiyatlar uygulanacak. Sırt çantasından deftere, kurşun kalemden silgi ve çıt çıtlı dosyalara kadar birçok kırtasiye ürünün kapsayan kampanya 23 Ağustos'ta başlayacak. Yazıcı ve tabletler de belirli fiyat aralıklarıyla raflarda yer alacak.

KAMPANYA 9 EYLÜL'E KADAR GEÇERLİ

23 Ağustos - 9 Eylül tarihleri arasında geçerli olacak kampanya, sadece Money kartlılara özel olacak. Kapsamdaki ürünlere 81 ildeki Migros mağazaları ve Migros uygulaması üzerinden kolayca ulaşılabilecek.

OKUL HARCAMALARINDAN EĞİTİME DESTEK

Migros kampanyanın yanı sıra önemli bir bağış kararı da aldı. 20 Ağustos - 23 Eylül tarihleri arasında bin lira ve üzeri kırtasiye alışverişlerinden elde edilen gelirlerin bir kısmı Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'na bağışlanacak. Detaylı bilgiye Migros'un dijital kataloğu üzerinden erişilebilecek.

Elektrikli araçların enerji tüketimi Ağustos'ta zirve yaptı: 97 bin MWh'yi aştı

Türkiye genelindeki şarj istasyonlarında ağustos ayında 3,5 milyondan fazla şarj işlemi gerçekleştirildi. Elektrik tüketimi bir önceki aya göre yüzde 8,36 artarken tüketimin yüzde 62,20'si yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılandı.

Fahriye CAN

Türkiye'de elektrikli araç kullanımının yaygınlaşması, şarj hizmeti piyasasındaki elektrik tüketimine de yansıdı. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) verilerine göre, Ağustos 2026'da ülke genelindeki şarj istasyonlarında toplam 97 bin 469 megavatsaat (MWh) elektrik tüketildi. Böylece 2026 yılının en yüksek aylık tüketim seviyesi kaydedildi.

Ağustos ayında gerçekleştirilen şarj işlemlerinin sayısı 3 milyon 527 bin 70'e ulaşırken toplam şarj süresi 3 milyon 650 bin 668 saat olarak hesaplandı. Bir şarj işleminde ortalama elektrik tüketimi ise 27,63 kilovatsaat (kWh) oldu. Temmuz ayında 89 bin 947 MWh olan toplam tüketim, ağustosta yüzde 8,36 artış gösterdi.

ŞARJ YOĞUNLUĞU AKŞAM SAATLERİNDE ARTTI

Ağustos ayına ait saatlik tüketim verileri, elektrikli araçların şarj edilmesinde akşam saatlerinin öne çıktığını ortaya koydu. En yüksek elektrik tüketimi, 6 bin 496 MWh ile 16.00-17.00 saatleri arasında gerçekleşti. Bu saatleri 6 bin 487 MWh ile 17.00-18.00, 6 bin 435 MWh ile 18.00-19.00 aralıkları izledi.

Böylece 16.00-19.00 saatleri arasında toplam 19 bin 419 MWh elektrik tüketildi. Günün en düşük tüketimi ise gece ve sabahın erken saatlerinde görüldü. 04.00-05.00 saatleri arasında kaydedilen tüketim 922 MWh oldu.

HAFTA SONU TÜKETİMİ HAFTA İÇİNİ GERİDE BIRAKTI

Günlere göre dağılım incelendiğinde, elektrikli araç şarjında hafta sonu yoğunluğu dikkat çekti. Ağustos ayında en yüksek günlük tüketim 17 bin 535 MWh ile cumartesi günü gerçekleşirken pazar günü 17 bin 280 MWh elektrik tüketildi.

Hafta içi günlerinde ise en yüksek tüketim 14 bin 995 MWh ile pazartesi, en düşük tüketim 11 bin 64 MWh ile salı günü kaydedildi.

ŞARJ ALTYAPISINDA 48 BİNİ AŞKIN NOKTA

Elektrikli araç kullanımındaki artışa paralel olarak şarj altyapısı da genişlemeyi sürdürüyor. Türkiye genelinde toplam 48 bin 649 şarj noktası bulunuyor. Bunların 21 bin 116'sı hızlı şarj imkânı sunan DC, 27 bin 533'ü ise AC şarj noktalarından oluşuyor.

Ağustos ayı verilerine göre DC istasyonları toplam elektrik tüketiminin yüzde 85,50'sini oluşturdu. AC istasyonlarının tüketimdeki payı ise yüzde 14,50 olarak kaydedildi. Şarj işlemlerinin yüzde 80'i DC, yüzde 20'si AC istasyonlarında gerçekleştirildi.

ELEKTRİK TÜKETİMİNİN YÜZDE 62,20'Sİ YEŞİL ŞARJ İSTASYONLARINDAN

Şarj hizmeti piyasasında yenilenebilir enerji kullanımına ilişkin veriler de dikkat çekti. Ağustos ayında tüketilen 97 bin 469 MWh elektriğin 60 bin 621 MWh'lik bölümü, YEK-G belgeli yeşil şarj istasyonlarında gerçekleşti. Bu miktar toplam tüketimin yüzde 62,20'sine karşılık geldi.

Söz konusu istasyonlarda kullanılan elektrik enerjisinin tamamının yenilenebilir enerji kaynaklarından üretildiği belirtildi.

EPDK, şarj hizmeti piyasasına yönelik düzenleme ve denetim faaliyetleri kapsamında yeterli ve sürdürülebilir altyapının oluşturulmasına yönelik çalışmalarını sürdürüyor. Türkiye genelindeki şarj istasyonlarının konumları, soket sayıları, şarj türleri, güçleri, anlık müsaitlik durumları ve fiyat bilgileri ise kurum tarafından geliştirilen Şarj@TR mobil uygulaması üzerinden takip edilebiliyor.

Bakan Bayraktar: "Ceyhan'ı Adeta Bir Rotterdam Yapabiliriz"

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, Ceyhan'ı petrol ve petrol ürünlerinin depolandığı, ticaretinin ve fiyatlamasının yapıldığı küresel bir enerji merkezine dönüştürmeyi hedeflediklerini açıkladı.

Buse TAŞ / VAN

Katıldığı televizyon programında Türkiye'nin enerji yatırımlarını değerlendiren Bayraktar, Ceyhan'ın günlük ticaret potansiyelinin yaklaşık 3–3,5 milyon varile ulaşabileceğini söyledi. Bu hacmin dünya petrol ihtiyacının yüzde 3–3,5'ine karşılık geldiğini belirten Bakan, üretim hedefleri, bölgesel enerji projeleri, nükleer yatırımlar ve madencilik çalışmalarına ilişkin açıklamalarda bulundu.

CEYHAN İÇİN KÜRESEL PETROL TİCARET MERKEZİ HEDEFİ

"Ceyhan'ı adeta bir Rotterdam yapabiliriz" diyen Bayraktar, Silopi'den Ceyhan'a ulaşan boru hattının günlük 1,5 milyon varil kapasiteye sahip olduğunu belirtti. Bakü-Tiflis-Ceyhan hattından gelen akış ve bölgedeki atıl kapasitenin değerlendirilmesiyle ticaret hacminin artırılabileceğini ifade etti.

Depolama altyapısının geliştirilmesinin petrokimya ve rafineri yatırımlarına da imkân sağlayacağını kaydeden Bayraktar, Türkiye Petrolleri'nin Kerkük sahasındaki 3 milyar varillik rezervde yüzde 15 pay sahibi olduğunu söyledi.

IRAK ANLAŞMASINDAN YILLIK 500 MİLYON DOLAR GELİR BEKLENTİSİ

Bayraktar, 1 Ağustos'ta imzalanan anlaşma kapsamında günlük 750 bin varillik kapasite taahhüdü alındığını açıkladı. Bunun Türkiye'ye yıllık yaklaşık 500 milyon dolar, kendi ifadesiyle yaklaşık 25 milyar TL gelir sağlamasının beklendiğini belirtti.

Silopi-Habur hattının Kerkük üzerinden Basra'ya uzatılmasının da ikinci bir proje olarak gündemde olduğunu aktardı.

Doğalgaz depolarında yüzde 100 doluluk

LNG altyapısının beş kat artırıldığını belirten Bayraktar, bu yatırımların küresel krizler sırasında Türkiye'nin enerji arz güvenliğine katkı sağladığını vurguladı.

Avrupa'daki doğal gaz depolarının doluluk oranının yüzde 57 seviyesinde olduğunu söyleyen Bakan, Tuz Gölü ve Silivri depolarının yüzde 100 doluluğa ulaştığını açıkladı. Depolama kapasitesinin artırılmasının yanı sıra iki yeni yüzer LNG depolama ve yeniden gazlaştırma ünitesinin (FSRU) sisteme eklenmesinin planlandığını bildirdi.

GABAR'DA ÜRETİM ARTIŞI, SİLVAN'DA YENİ POTANSİYEL

Gabar'ın geçmişte terör olayları ve ağır kayıplarla anıldığını hatırlatan Bayraktar, Türkiye'nin terörle mücadelesinin ekonomik maliyetinin 2 trilyon doları bulduğunu ifade etti.

Bölgedeki petrol üretiminde yeni rekorlara ulaşıldığını belirten Bakan, 700 kilometrelik yol ağı inşa edildiğini ve çoğunluğu yöre gençlerinden oluşan 3 bin 500'ün üzerinde çalışanla üretimin sürdürüldüğünü söyledi.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesindeki üretim denemelerine de değinen Bayraktar, yıl sonuna doğru yatay sondaj yapılmasının planlandığını açıkladı. Çalışmaların başarılı olması hâlinde Gabar'dan daha büyük bir potansiyelin ortaya çıkabileceğini belirtti.

2028'DE 600 BİN VARİLLİK ÜRETİM HEDEFİ

Türkiye Petrolleri'nin petrol ve doğal gaz üretiminin hâlihazırda 330 bin varil seviyesinde olduğunu aktaran Bayraktar, bu rakamın 2028'de 600 bin varile çıkarılmasının hedeflendiğini söyledi. Türkiye'nin ihtiyacı olan 1 milyon varillik üretim seviyesine ulaşma hedefini de vurguladı.

KKTC, Pakistan ve Suriye ile enerji projeleri

Oruç Reis Sismik Araştırma Gemisi'nin, KKTC'ye ulaştırılması planlanan doğal gaz hattı için Akdeniz'de çalışmalar yürüttüğünü belirten Bayraktar, projenin 2–2,5 yıl içinde tamamlanmasının hedeflendiğini açıkladı. Geminin ekim ayında Pakistan'a geçerek sismik araştırmalar yapacağını söyledi.

Suriye'ye elektrik ve doğal gaz ihracatının sürdüğünü aktaran Bakan, Birecik-Halep hattının da yakın zamanda devreye alınmasının planlandığını kaydetti.

NÜKLEER PROJELERDE TÜRK ŞİRKETLERİNİN ORTAKLIĞI

Bayraktar, Sinop ve Trakya'da planlanan nükleer santral projelerinde, Akkuyu'dan farklı olarak Türk şirketlerinin de pay sahibi olacağı bir modelin benimseneceğini söyledi.

Nadir toprak elementleri alanında kurulan pilot tesisin yanına endüstriyel bir tesis eklenmesinin planlandığını belirten Bakan, 2028'den sonra bu alandan gelir elde edilmeye başlanmasının hedeflendiğini ifade etti.

Türkiye'nin yer altında 1,4 trilyon dolar değerinde 10 bin ton altın rezervi bulunduğunu söyleyen Bayraktar, yıllık altın üretiminin ilk etapta 100 tona çıkarılmasının amaçlandığını aktardı.

Mısırda su hesabı öne çıkıyor

Mısır üretiminin 2026'da 8 milyon tona gerilemesi beklenirken, yurt içi tüketim 2024/25 pazarlama yılında 10,8 milyon tona ulaştı. Yerli üretimle karşılanamayan ihtiyaç ithalatla tamamlanırken, su kısıtı bulunan havzalarda mısır üretimine yönelik destek ve ekim kuralları uygulanıyor.

Beyza BEDİR / ANKARA

Türkiye'nin mısır üretiminde düşüş beklenirken, yurt içindeki tüketim ihtiyacı yüksek seyrediyor. TÜİK'in ilk tahminine göre 2026'da mısır üretiminin yüzde 5,9 azalarak 8 milyon tona gerilemesi bekleniyor. Buna karşılık Türkiye'nin yurt içi mısır kullanımı 2024/25 pazarlama yılında 10,8 milyon tona ulaştı.

Aradaki fark ithalatı önemli bir tedarik kaynağı haline getirirken, mısırın yaklaşık yüzde 84'ünün yem sektöründe kullanılması üretimdeki değişimleri hayvancılık açısından da önemli kılıyor. 2024/25 pazarlama yılında mısır ithalatının 5,7 milyon tona ulaşması, iç piyasadaki ihtiyacın boyutunu ortaya koyuyor.

Mısırdaki üretim açığının temelinde yalnızca üretim miktarındaki değişim değil, ürünün yetiştirilmesinde ihtiyaç duyulan suyun bölgelere göre farklılık göstermesi de bulunuyor. Su kaynaklarının sınırlı olduğu havzalarda yüksek su ihtiyacı bulunan ürünlerin ekiminin sürdürülmesi, mevcut su kaynakları üzerindeki baskıyı artırabiliyor. Bu nedenle tarımsal üretim planlamasında mısırın ekonomik ve stratejik önemi kadar, yetiştirileceği bölgenin su varlığı da dikkate alınıyor. (suyla ilgili kısım burada olsun)

MISIRDA ÜRETİM AÇIĞI BÜYÜYOR

Türkiye'nin mısır üretimi 2024/25 pazarlama yılında bir önceki döneme göre yüzde 10 azalarak 8,1 milyon tona geriledi. Aynı dönemde yurt içi tüketim 10,755 milyon tona yükselirken, Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü Müdürlüğü (TEPGE) verilerine göre kullanılabilir üretimin yurt içi tüketimi karşılama oranı yüzde 73 seviyesinde kaldı. 2026 yılına ilişkin ilk tahmin de üretimde düşüşe işaret ediyor. TÜİK'in 21 Mayıs 2026'da açıkladığı ilk tahmine göre mısır üretiminin yüzde 5,9 azalarak 8 milyon ton olması bekleniyor.

Mısırda yem talebi öne çıkıyor (tekrardan uzak dur) (şimdiki zaman çok kullanma) (başlıkta olan ara başlıkta olmasın)

Türkiye'nin yurt içi mısır tüketimi 2024/25 pazarlama yılında 10,755 milyon tona yükseldi. Üretimin 8,1 milyon ton seviyesinde kalması, yurt içi tüketimin yerli üretimin üzerinde gerçekleştiğini gösteriyor.

Mısırın kullanım alanları da yüksek talebin nedenlerini ortaya koyuyor. TEPGE verilerine göre mısırın yaklaşık yüzde 84'ü yem sektöründe kullanılıyor. Bu nedenle mısır piyasasındaki arz ve fiyat gelişmeleri, yem sanayisinin maliyetleri üzerinden hayvancılık sektörünü de etkiliyor.

İTHALAT ÖNEMLİ TEDARİK KAYNAĞI

Yerli üretimin yurt içi tüketimi karşılamakta yetersiz kalması, ithalatı önemli bir tedarik kaynağı haline getiriyor. TEPGE'nin Temmuz 2026 tarihli raporuna göre 2024/25 pazarlama yılında Türkiye'nin mısır ithalatı 5,708 milyon tona ulaşırken, aynı dönemde ihracat yaklaşık 1,3 milyon ton oldu. Mısırın Türkiye açısından kritik olduğu alanlardan biri yem üretimi. Ürünün önündeki önemli kısıtlardan biri ise su.

Mısırın su ihtiyacının yüksek olması, su kaynaklarının yetersiz olduğu bölgelerde üretim tercihini daha önemli hale getiriyor. Tarımsal üretimin su kaynaklarına göre planlanması, özellikle su kısıtı bulunan havzalarda ürün tercihlerini doğrudan etkiliyor.

Tarım ve Orman Bakanlığı da yeni üretim planlamasında su varlığı ve su kısıtını dikkate alarak ürün desenini belirliyor. Su kısıtı bulunan bölgelerde su tüketimi daha düşük ürünlere yönelimi destekleyen uygulamalar da hayata geçiriliyor.

MISIRDA SUYA GÖRE ÜRETİM PLANLAMASI

Devletin mısır üretimine yönelik politikası su kısıtı bulunan havzalarda farklılaşıyor.

2025-2027 dönemine ilişkin destekleme düzenlemesi kapsamında, Bakanlıkça su kısıtı tespit edilen havzalarda damla sulama ile sulanan alanlar dışında dane mısır üretimine destekleme ödemesi yapılmaması kararlaştırıldı. Düzenleme 1 Ocak 2026 itibarıyla yürürlüğe girdi.

Sınırlama yalnızca destek ödemesiyle de sınırlı değil. Su kısıtı tespit edilen havzalarda tarım parsellerinde ikinci ürün olarak dane veya silaj mısır üretimine izin verilmiyor. Dörtlü münavebe (münavebe kelimesinin anlamını her okur bilmez, metin içerisinde münavebe yerine aynı anlama gelen başka kelime kullan) uygulamasında ise mısırın en fazla bir kez yer almasına izin veriliyor.

Bu uygulama, Türkiye genelinde mısır ekiminin yasaklandığı anlamına gelmiyor. Devlet, su kısıtı bulunan bölgelerde destekleme ve üretim planlaması yoluyla ürün deseninin su kaynaklarına göre şekillenmesini hedefliyor.

MISIRDA ÜRETİM VE SU DENGESİ

Türkiye'nin mısır denkleminde iki temel ihtiyaç öne çıkıyor. Bir tarafta 2024/25 pazarlama yılında 10,8 milyon tona ulaşan yurt içi tüketim, diğer tarafta 2026 için 8 milyon tonluk üretim tahmini bulunuyor. Mısırın büyük bölümünün yem sektöründe kullanılması, üretimdeki değişimleri hayvancılık açısından da önemli hale getiriyor. Yerli üretimin tüketimi karşılamakta yetersiz kalması ithalat ihtiyacını artırırken, mısırın yüksek su ihtiyacı da üretim planlamasında bölgesel su koşullarını belirleyici unsurlardan biri haline getiriyor.

Su kısıtı bulunan havzalarda uygulanan destekleme ve ekim kuralları, mısır üretiminin yalnızca piyasa talebi ve üretim miktarı üzerinden değil, mevcut su kaynaklarının kapasitesiyle birlikte değerlendirilmesini gerektiriyor. Türkiye'de mısır üretiminin geleceğinde, artan tüketim ihtiyacının karşılanması ile su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı arasındaki denge öne çıkıyor.

TÜİK 2025 Verileri: Türkiye'de Hane Yapısı Ufalıyor, Yoksulluk ve Yalnız Yaşam Artıyor

Havin KILINÇ / AYDIN

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan 2025 Yılı Aile İstatistikleri, ülkedeki hanehalkı yapısının geçirdiği belirgin dönüşümü ortaya koydu. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verilerine göre; tek kişilik hanelerin ve yalnız yaşayan yaşlıların sayısı artarken, ortalama hanehalkı büyüklüğü düşüşünü sürdürüyor.

TÜRKİYE'NİN NÜFUSU ALARM VERİYOR, NÜFUSUMUZ AZALIYOR MU?

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan 2025 Aile İstatistikleri, Türkiye'de hane yapısının giderek küçüldüğünü ortaya koydu. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre, 2008 yılında 4 kişi olan ortalama hanehalkı büyüklüğü, yıllar içinde azalarak 2025 yılında 3,08 kişiye geriledi. Aynı dönemde tek kişilik hanelerin sayısındaki artış, Türkiye'de aile ve hane yapısında yaşanan değişimin dikkat çeken göstergelerinden biri oldu.

HANE BÜYÜKLÜĞÜ GERİLİYOR: ŞIRNAK LİDER, TUNCELİ SON SIRADA

Türkiye genelinde 2025 yılı ortalama hanehalkı büyüklüğü verileri açıklanırken iller arasındaki belirgin farklar dikkat çekti; en yüksek hanehalkı büyüklüğü 4,84 kişi ile Şırnak'ta kaydedilirken bu ili 4,63 kişi ile Şanlıurfa ve 4,43 kişi ile Batman izledi. En düşük hanehalkı büyüklüğünün görüldüğü il ise 2,49 kişi ile Tunceli olurken, Tunceli'yi 2,50 kişi ile Giresun ve 2,51 kişi ile Çanakkale takip etti.

TEK KİŞİLİK HANELER YÜZDE 20,5 ARTTI

Türkiye'de geniş ve çekirdek aile oranları düşerken; tek kişilik haneler (yüzde 20,5) ve tek ebeveynli aileler (yüzde 11,3) arttı. Tek kişilik hanelerin en yüksek olduğu il Gümüşhane (yüzde 32,7), tek çekirdek ailenin en yüksek olduğu il Gaziantep (yüzde 70,5), geniş ailenin en yüksek olduğu il ise Hakkari (yüzde 21,2) olduğu belirtildi.

Gençler Aileleriyle Yaşamaya Devam Ederken, Yaşlılarda Yalnız Yaşama Oranı Artıyor

25-29 yaş arası hiç evlenmemiş gençlerin yüzde 70'i ailesiyle yaşıyor.

Resmi evlilikler içindeki akraba evliliği oranı yüzde 3'e geriledi (en yüksek Şanlıurfa yüzde 16,9) .

Bireylerin yüzde 69'u ana mutluluk kaynağı olarak ailesini gösterdi.

Hanelerin yüzde 26,1'inde en az bir yaşlı yaşıyor. Yalnız yaşayan yaşlıların oranı artarken yüzde (73,5'i kadın), yaşlı fertlerin yüzde 37,9'u en az bir çocuğuyla aynı adreste ikamet ettiği görülüyor

BOŞANMA VE EBEVEYN KAYBI ÇOCUKLARI ETKİLİYOR

Türkiye'de aile yapısına ilişkin veriler, boşanma ve ebeveyn kaybının çocuklar üzerindeki etkisini de ortaya koydu. 2025 yılı verilerine göre, 251 binin üzerinde çocuğun babasının vefat ettiği görüldü.

2025 yılında boşanmalardan etkilenen 191 bin çocuğun yüzde 74,6'sının velayeti anneye verildi. Öte yandan, koruyucu aile yanında bulunan çocukların sayısı 10 bin 841'e ulaştığı öğrenildi.

AR-GE HARCAMALARINDA ŞİRKETLERİN PAYI YÜZDE 64,8 OLDU

Türkiye'de gayrisafi yurt içi Ar-Ge harcaması 2024 yılında 651 milyar 822 milyon TL'ye yükseldi. Harcamaların yüzde 64,8'i mali ve mali olmayan şirketler tarafından gerçekleştirilirken, genel devletin payı yüzde 4,3 oldu. Merkezi yönetimin Ar-Ge harcamalarıise 2025 yılında 253,5 milyar TL olarak gerçekleşti.

Özlem GÖÇEBE / İSTANBUL

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 20 Ekim 2025 tarihli Ar-Ge Faaliyetleri Araştırmasısonuçlarına göre, Türkiye'nin gayrisafi yurt içi Ar-Ge harcaması 2024 yılında bir önceki yıla göre 274 milyar 279 milyon TL artarak 651 milyar 822 milyon TL'ye çıktı. Ar-Ge harcamalarının gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYH) oranı da 2023'te yüzde 1,39 iken 2024'te yüzde 1,46 olarak gerçekleşti.

ŞİRKETLERİN AR-GE PAYI ARTIYOR

2024 yılında gerçekleştirilen toplam Ar-Ge harcamalarında en yüksek pay mali ve mali olmayan şirketlere ait oldu. Toplam Ar-Ge harcamalarının yüzde 64,8'i mali ve mali olmayan şirketler, yüzde 30,9'u yükseköğretim kurumları, yüzde 4,3'ü ise genel devlet ve özel kâr amacı olmayan kuruluşlar tarafından gerçekleştirildi. Şirketlerin Ar-Ge harcamaları 2015 yılında 11,2 milyar TL seviyesindeyken, 2024 yılında yaklaşık 422 milyar TL'ye yükseldi.

AR-GE FİNANSMANINDA ŞİRKETLER ÖNDE

Ar-Ge harcamalarının finansmanında da şirketler ilk sırada yer aldı. 2024 yılında Ar-Ge harcamalarının finansmanının yüzde 53,8'i şirketler tarafından sağlandı. Genel devletin finansmandaki payı yüzde 30,4, yükseköğretim kurumlarının payı ise yüzde 12,9 oldu. Böylece şirketler Ar-Ge harcamalarının hem gerçekleştirilmesinde hem de finansmanında en yüksek paya sahip sektör oldu.

AR-GE HARCAMALARININ YÜZDE 59,5'İ PERSONELE GİTTİ

2024 yılında gerçekleştirilen toplam Ar-Ge harcamalarının yüzde 59,5'i personel harcamalarından oluştu. Harcamaların diğer bölümleri cari harcamalar ile yatırım harcamalarından meydana geldi. Bu dağılım, toplam Ar-Ge harcaması içinde personel giderlerinin önemli bir paya sahip olduğunu ortaya koyuyor. Bu nedenle yıllar arasındaki harcama tutarlarının karşılaştırılmasında personel maliyetlerindeki değişim de dikkate alınıyor.

KAMUNUN AR-GE DESTEĞİ SÜRÜYOR

Ar-Ge faaliyetlerinin kamu tarafındaki finansmanı ise merkezi yönetim bütçesi ve vergi teşvikleri üzerinden gerçekleşiyor. TÜİK'in merkezi yönetim bütçesi verilerine göre, 2024 yılında merkezi yönetim bütçesinden Ar-Ge faaliyetleri için 178 milyar 580 milyon TL harcama yapıldı. Bu tutarın merkezi yönetim bütçesi içerisindeki payı yüzde 1,51, GSYH içindeki payı ise yüzde 0,41 oldu. 2025 yılı için Ar-Ge faaliyetlerine ayrılan başlangıç ödeneği ise 236 milyar 262 milyon TL olarak hesaplandı.

Merkezi yönetim bütçesinden Ar-Ge için ayrılan kaynakların sosyo-ekonomik hedeflere göre dağılımında 2024 yılında yüzde 68,3 ile üniversitelerde genel bilgi gelişimi ilk sırada yer aldı. Endüstriyel üretim ve teknoloji alanının payı yüzde 9,3 oldu.

MERKEZİ YÖNETİMİN AR-GE HARCAMASI 253,5 MİLYAR TL

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'in 6 Ağustos 2026'da açıkladığı Merkezi Yönetim Bütçesinden Ar-Ge Faaliyetleri İçin Ayrılan Ödenek ve Harcamalar verilerine göre, merkezi yönetimin Ar-Ge için gerçekleştirdiği harcama 2025 yılında 253 milyar 544 milyon TL oldu. Söz konusu harcamanın merkezi yönetim bütçesi içindeki payı yüzde 1,58, GSYH içindeki payı ise yüzde 0,40 olarak gerçekleşti. 2026 yılı merkezi yönetim bütçesinde Ar-Ge faaliyetleri için başlangıç ödeneği 308 milyar 568 milyon TL olarak belirlendi. 2025 yılına ilişkin 253,5 milyar TL gerçekleşmiş harcama ile 2026 yılına ilişkin 308,6 milyar TL başlangıç ödeneği farklı bütçe göstergelerini ifade ediyor. Bu nedenle iki rakam gerçekleşme ve başlangıç ödeneği ayrımıyla değerlendiriliyor.

AR-GE VERGİ TEŞVİKLERİ ARTTI

Ar-Ge faaliyetlerine yönelik vergi teşviklerinin tutarı da arttı. TÜİK'in Dolaylı Ar-Ge Teşvikleri, 2025 verilerine göre toplam vergi teşviki 2024 yılında 105 milyar 977 milyon TL iken, 2025 yılında yüzde 59,5 artarak 169 milyar 33 milyon TL'ye yükseldi. 2025 yılında Ar-Ge vergi teşviklerinden yararlanan girişim sayısı da 11 bin 835'e çıktı. Teşviklerin yüzde 50,9'u gelir vergisi stopaj teşvikinden, yüzde 49,1'i ise kurumlar vergisi, gelir vergisi ve KDV teşviklerinden oluştu.

AR-GE İSTİHDAMINA PRİM DESTEĞİ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından Ar-Ge prim teşvikinden yararlanan kişi sayısı da takip ediliyor. Bakanlığın performans programına göre 2023 yılında 147 bin 51 kişi Ar-Ge prim teşvikinden yararlandı. 2025 yılı için 152 bin 372, 2026 yılı için 152 bin 872 kişi hedeflendi. Söz konusu gösterge SGK idari kayıtlarından elde edilirken, uygulamanın sorumlu idaresi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olarak belirtiliyor. 5746 sayılı Kanun kapsamındaki uygulamada belirli şartları taşıyan Ar-Ge ve tasarım personeli ile destek personelinin sigorta primi işveren hissesinin yarısı kamu tarafından karşılanıyor.

ŞİRKETLERE AR-GE TEŞVİKLERİ SÜRÜYOR

TÜİK verileri, Ar-Ge faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve finansmanında şirketlerin yüksek paya sahip olduğunu gösteriyor. 2024 yılında toplam Ar-Ge harcamalarının yüzde 64,8'i şirketler tarafından gerçekleştirildi ve finansmanın yüzde 53,8'i şirketlerden sağlandı. Ar-Ge personelinin de yüzde 65,4'ünün şirketlerde çalıştığı görülüyor. Kamu tarafında ise merkezi yönetim bütçesinden yapılan Ar-Ge harcamalarının yanı sıra vergi teşvikleri ve diğer destek mekanizmaları uygulanıyor. Bu yapı içerisinde şirketler Ar- Ge faaliyetlerinin yürütülmesinde ve finansmanında, kamu ise bütçe kaynakları ve teşvik mekanizmalarında öne çıkıyor.

Fındıkta Yeni Dönem: TMO Alımları Randevuyla Yapacak!

Fatmanur POLATCAN / VAN

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), 2026/2027 kabuklu fındık alım sezonuna ilişkin detayları açıkladı. Bu yıl alım sürecinde yaşanabilecek yoğunlukların önüne geçmek amacıyla ilk kez randevulu sisteme geçiliyor. 24 Ağustos'ta başlayacak alımlar öncesinde, merak edilen tüm başlıklar belli oldu.

Fındık Alım Fiyatları ve Randıman Farkları

Yüzde 50 sağlam iç fındık esasına göre belirlen alım fiyatları şu şekilde:

Giresun Kalite: 255 TL/kg

Levant Kalite: 250 TL/kg

Sivri Kalite: 245 TL/kg

Yüzde 50 randımanın üzerindeki ürünler için ilave randıman primi uygulanacak. Her +1 randıman için kilogram başına; Giresun kalitede 5,10 TL, Levant kalitede 5,00 TL, Sivri kalitede ise 4,90 TL ek ödeme yapılacak.

ALIMLAR 24 AĞUSTOS'TA BAŞLIYOR

TMO, kabuklu fındık alımlarına 24 Ağustos 2026 itibarıyla ilk etapta 16 noktada başlayacak. Hasat durumuna ve rekolte yoğunluğuna bağlı olarak alım noktası sayısı 61'e kadar çıkarılabilecek.

RANDEVU SİSTEMİ NASIL İŞLEYECEK?

Alım merkezlerindeki aksaklıkları ve uzun kuyrukları engellemek amacıyla devreye alınan randevu sistemi, 17 Ağustos 2026 saat 09.00 itibarıyla erişime açılacak.

TMO'nun resmi internet sitesinden, e-Devlet kapısı üzerinden, TMO iş yerleri ve alım noktalarına şahsen başvurarak oluşturabilecek.

ALIMDA ARANAN KALİTE KRİTERLERİ

TMO, Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı standartları şart koşuyor:

Rutubet Oranı: En fazla yüzde 6,5

Sağlam İç Fındık: yüzde 40 ve üzeri

Buruşuk İç Fındık: En fazla yüzde 10

Çürük ve Bozuk İç Fındık: En fazla yüzde 7

Yabancı Madde: En fazla yüzde 0,5

Çatlak, Kırık ve Kabuksuz İç Fındık: En fazla yüzde 10

Üreticilere "Rutubet ve Kurutma" Uyarısı

TMO, üreticilerin ürün tesliminde mağduriyet yaşamaması için fındıklarını iyi kurutmaları gerektiğinin altını çizdi. Ayrıca teslimat öncesinde üreticilerin il ve ilçe tarım ve orman müdürlükleri üzerinden 2026 ÇKS bilgilerini güncellemeleri gerekiyor.

Ödemeler 21 Gün İçinde Yapılacak

Ürün teslimatını gerçekleştiren üreticilerin ödemeleri, teslim tarihinden itibaren en geç 21 gün içinde banka hesaplarına aktarılacak.

BİLGİ VE DESTEK İÇİN "ALO ÜRÜN HATTI"

Alım sürecindeki olası aksaklıkları çözmek ve üreticileri bilgilendirmek amacıyla TMO bünyesinde iletişim hattı kuruldu. Üreticiler, 0312 416 34 10 numaralı (8 hatlı) "Alo Ürün Hattı" veya ilgili TMO başmüdürlükleri üzerinden detaylı bilgi alabilecek.

GÜLBAHAR HASÇELİK
TV HABERİ

KAM SPK.
Türkiye'nin haziran ayında elektrik kurulu gücü 226,63 megavat arttı. Bu artışın yüzde 88'i yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlandı. Aynı dönemde 328 bin 769 megavatsaat elektrik ihraç edildi.
EFEKT
Türkiye'nin elektrik üretim kapasitesindeki artışta yenilenebilir enerji kaynakları öne çıktı. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun elektrik piyasası sektör raporuna göre, haziran ayında net kurulu güç 226,63 megavat arttı. Bu artışın yüzde 88'i yenilenebilir enerji kaynaklarından geldi.
EFEKT
Elektrik piyasasında üretim ve tüketim verileri de yükselişe işaret etti.
Rapora göre, lisanslı elektrik üretimi yüzde 6,51 artarken, faturalanan elektrik tüketimi yüzde 7,09 yükseldi.
Fiili elektrik tüketimindeki artış ise yüzde 5,3 olarak kaydedildi.
EFEKT
Elektrik tüketimindeki yükselişte sanayi grubundaki artış dikkat çekti.
Sanayi grubunun elektrik tüketimi, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 15,18 arttı.
Veriler, sanayide elektrik kullanımının belirgin biçimde yükseldiğini ortaya koydu.
EFEKT
Türkiye, haziran ayında elektrik ticaretinde ihracatçı konumunu korudu.
Söz konusu dönemde 328 bin 769 megavatsaat elektrik ihraç edilirken, 104 bin 687 megavatsaat elektrik ithal edildi.

HÜSEYİN BOZKURT
TV HABERİ

KAM SPK.
Hazine ve Maliye Bakanlığı, ağustos ayına ilişkin bütçe gerçekleşmelerini açıkladı.
Ağustos ayında bütçe 12 milyar 852 milyon lira fazla verdi. Giderler 1 trilyon 642 milyar liraya, bütçe gelirleri ise 1 trilyon 655 milyar liraya ulaştı.
PERFORE
EFEKT
Merkezi yönetim bütçesi, ağustos ayında fazla verdi.
Giderler 1 trilyon 642 milyar lirayı aşarken, gelirler 1 trilyon 655 milyar liraya ulaştı.
Böylece bütçe, ayı 12 milyar 852 milyon lira fazlayla kapattı.
EFEKT
Bütçe giderleri, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 37,8 arttı.
Faiz hariç bütçe giderlerindeki artış ise yüzde 42,8 oldu.
Bu kalemdeki harcamalar 1 trilyon 445 milyar liraya yükseldi.
EFEKT
Bütçe gelirleri de artış gösterdi. Geçen yılın ağustos ayına göre yüzde 28,5 artan gelirler, 1 trilyon 655 milyar liraya çıktı.
Vergi gelirleri ise yüzde 28,1 artışla 1 trilyon 473 milyar liraya ulaştı.
EFEKT
Yılın 8 ayında ise bütçe açık verdi. Ocak-ağustos döneminde merkezi yönetim bütçesi 1 trilyon 308 milyar lira açık verdi.
Aynı dönemde faiz dışı fazla 680 milyar 2 milyon lira olarak gerçekleşti.
EFEKT
Yılın ilk sekiz ayında bütçe giderleri 12 trilyon 163 milyar liraya, bütçe gelirleri ise 10 trilyon 855 milyar liraya ulaştı. Giderlerdeki artış, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 36,8 oldu.
EFEKT
Bütçe gelirleri aynı dönemde yüzde 36 arttı. Vergi gelirleri de yüzde 35,7 yükselerek 9 trilyon 328 milyar liraya çıktı.

ŞURA NUR SAVRANOĞLU
TV HABERİ

KAM SPK.
Tarım ve Orman Bakanlığı, et ürünlerinde yeni dönemi başlattı.
Türk Gıda Kodeksi kapsamında hazırlanan düzenlemeyle; sucuktan pastırmaya, dönerden tavuk dönere kadar birçok ürüne yeni standartlar getirildi.
Peki o standartlar neler?
Haberimizde izleyelim...
PERFORE
EFEKT
Et ürünlerinde hileye karşı yeni adımlar atılıyor.
Ürün ağırlığını artırmak amacıyla soya ve nişasta kullanımına sınırlama getiriliyor.
Sucuk ve pastırmada ise ürünün kendine özgü yapısını bozacak bileşenlere ise izin verilmeyecek.
EFEKT
Döner tezgahlarında da yeni bir dönem başlıyor.
Bundan böyle dönerler, "yaprak" ve "kıyma" olarak ayrılacak.
Ürünün türü, ambalajında ve satış noktalarında açıkça belirtilecek. Böylece tüketici, satın aldığı dönerin niteliğini daha kolay anlayacak.
EFEKT
Tavuk dönerde de sınır netleşti. Yeni düzenlemeye göre tavuk dönerin yağ oranı yüzde 15'i aşamayacak.
EFEKT
Peki, bu düzenlemeler neyi değiştirecek?
Et ürünlerinde kullanılan bileşenler daha sıkı kurallara bağlanırken tüketicinin doğru bilgilendirilmesi de hedefleniyor.
KJ1
ET ÜRÜNLERİNDE HİLEYE GEÇİT YOK
SUCUK, PASTIRMA, ET VE TAVUK DÖNER İÇİN YENİ KURALLAR GETİRİLDİ
KJ2
DÖNERDE "YAPRAK" VE "KIYMA" DÖNEMİ
TAVUK DÖNERDE YAĞ ORANI YÜZDE 15'İ AŞAMAYACAK

Tarımsal ihracat büyüyor ama ithalat daha hızlı artıyor

Nidanur ATEŞYAKAR / ELAZIĞ

Türkiye'nin tarımsal ihracatı son 10 yılda yüzde 82 artarak 29,9 milyar dolara yükseldi. Ancak tarımsal ithalat aynı dönemde yüzde 111'i aştığı için ihracatın ithalatı karşılama oranı azaldı. Türkiye'nin tarımsal dış ticaretinde son 10 yılın bilançosu, ihracat kayda değer artış kaydederken, ithalatın daha hızlı arttığını gösteriyor. 2016 yılında 16,4 milyar dolar olan tarımsal ihracat, 2025'te 29,9 milyar dolara ulaştı. İthalat ise 10 milyar dolardan 21,2 milyar dolara çıktı. Böylece ihracat yaklaşık 1,8 katına çıkarken ithalat 2,1 katına yükseldi.

TARIMSAL İTHALAT DAHA HIZLI ARTTI

2016 - 2025 döneminde tarımsal ihracat her yıl artarak 2025 yılında en yüksek seviyesine ulaştı. Ancak ithalatın daha hızlı artması, ihracatın ithalatı karşılama oranında dalgalanmaya yol açtı. 2016'da 1,64 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, 2024'te 1,75'e yükselirken 2025'te 1,41'e geriledi.
Başka bir ifadeyle Türkiye 2016 yılında 100 dolarlık tarımsal ithalata karşılık 164 dolarlık ihracat yaparken, 2025 yılında 100 dolarlık ithalata karşılık 141 dolarlık ihracat gerçekleştirdi.

TARIMSAL DIŞ TİCARET FAZLASI ARTTI

2016 yılında 6,4 milyar dolar olan tarımsal dış ticaret fazlası 2017 ve 2018 yıllarında azalmakla birlikte 2019 ve 2020 yıllarında tekrar 6 milyar doların üzerine çıktı. 2022 ve 2023 yıllarında 8 milyar doların üzerine çıkan tarımsal dış ticaret fazlası 2024 yılında 12,8 milyar dolara kadar yükseldi ise de 2025 yılında 8,7 milyar dolarda kaldı.
2025 yılında Türkiye genelinde yaşanan don ve kuraklık, geçen yılki tarımsal dış ticareti olumsuz etkiledi. 2025 yılında sebze, meyve, hububat, değirmencilik ürünleri, şeker, balık ürünleri ihracatı azaldı. Buna karşılık canlı hayvan, meyve, yağ üretiminde kullanılan tohum, kakao ve müstahzarları, bitkisel ve hayvansal yağ ithalatı arttı.

TÜRKİYE HANGİ TARIMSAL ÜRÜNLERİ İTHAL EDİYOR?

2016 yılında Türkiye'nin en fazla tarımsal ithalat yaptığı beş kalem sırasıyla yağ üretiminde kullanılan tohumlar (1 milyar 849 milyon dolar), hayvansal ve bitkisel yağlar (1 milyar 673 milyon dolar), hububat (1 milyar 413 milyon dolar), meyve (907 milyon dolar), sebze (784 milyon dolar) oldu. Son yıllarda çok konuşulan canlı hayvan ithalatı 604 milyon, et ithalatı 94 milyon dolar olarak gerçekleşti.
2025 yılında ise yağ üretiminde kullanılan tohumlar (3 milyar 358 milyon dolar) yine ilk sırayı aldı. Onu hayvansal ve bitkisel yağlar (3 milyar 105 milyon dolar), hububat (2 milyar 969 milyon dolar), meyve (2 milyar 301 milyon dolar), kakao ve kakao müstahzarları (2 milyar 219 milyon dolar) izledi. 2025 yılında canlı hayvan ithalatı 1 milyar 228 milyon dolara, et ithalatı da 602 milyon dolara tırmandı.

TÜRKİYE HANGİ TARIMSAL ÜRÜNLERİ İHRAÇ EDİYOR?

Türkiye'nin 2016 yılındaki tarımsal ihracatında ilk sırayı meyve (4 milyar 253 milyon dolar) aldı. Onu sebze, meyvelerden elde edilen müstahzarlar (1 milyar 925 milyon dolar), hububat, un, nişasta ve süt müstahzarları (1 milyar 511 milyon dolar), sebze (1 milyar 323 milyon dolar), değirmencilik ürünleri (1 milyar 283 milyon dolar) izledi.
2025 yılında ise Türkiye'nin tarımsal ihracatında yine ilk sırayı meyve (6 milyar 209 milyon dolar) aldı. Onu sebze, meyveden elde edilen müstahzarlar (3 milyar 639 milyon dolar), hayvansal ve bitkisel yağlar (2 milyar 853 milyon dolar), sebze (2 milyar 281 milyon dolar) ve balık (2 milyar 161 milyon dolar) izledi.

Son 10 yılda Türkiye'nin tarımsal dış ticareti

(Milyon Dolar)	İhracat	İthalat	İhracatın ithalatı karşılama oranı	Dış ticaret dengesi
v2025	29.929	21.180	1,41	8.749
2024	29.883	17.075	1,75	12.808
2023	28.420	19.594	1,45	8.826
2022	27.326	19.217	1,42	8.109
2021	23.067	14.616	1,58	8.451
2020	19.045	12.317	1,55	6.728
2019	18.049	11.895	1,52	6.154
2018	17.477	11.745	1,49	5.732
2017	17.019	11.651	1,46	5.368
2016	16.434	10.022	1,64	6.412

OVP'de 2026 sonu tahminleri güncellendi

Canberk KOÇER / ANTALYA

Yeni Orta Vadeli Program (OVP), Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen toplantıyla açıklandı. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın tanıttığı 2027-2029 yıllarını kapsayan yeni programda, 2026 yılı sonu enflasyon tahmini yüzde 28,4 olarak güncellendi.

Programın detaylarına göre, küresel ekonomideki jeopolitik kırılmalar ve maliyet baskılarına rağmen fiyat istikrarı ile mali disiplinin sürdürülmesi hedeflendi. Buna göre enflasyonun 2027'de yüzde 21,0'e, 2028'de yüzde 13,5'e gerilemesi ve 2029'da yüzde 9,0 ile yeniden tek haneli rakamlara düşmesi öngörüldü.

Yeni dönemde büyüme beklentileri de paylaşıldı. Buna göre 2026 yılı büyüme tahmininin yüzde 3,3 olduğu, bu oranın program süresince kademeli olarak artarak 2027'de yüzde 4,2'ye, 2028'de yüzde 4,6'ya ve 2029'da yüzde 5,0 seviyesine ulaşacağı belirtildi. Ayrıca program dönemi sonunda işsizliğin yüzde 8'in altına gerilemesi ve kişi başı milli gelirin 25 bin dolara ulaşmasının hedeflendiği ifade edildi.

Toplantıda açıklanan diğer temel başlıklar ise şöyle sıralandı:

■ Türk Lirası ve KKM: Türk lirasına artan güvenle birlikte Kur Korumalı Mevduat'ın (KKM) sıfırlandığı belirtildi.

■ Dış Ticaret: Ağustos 2026 itibarıyla yıllık ihracatın 285 milyar dolar seviyesine ulaştığı, cari işlemler açığının GSYH'ya oranının program dönemi sonunda yüzde 1,6 seviyesinde dengelenmesinin öngörüldüğü aktarıldı.

■ Yatırım ve Teşvikler: İmalat sanayi ve tarımda kurumlar vergisinin yüzde 12,5'e çekildiği, hizmet ihracatında ise yüzde 100 vergi istisnası getirildiği duyuruldu.

■ Kamu Maliyesi: Deprem harcamalarının getirdiği mali yüke rağmen tasarruf tedbirleriyle harcama disiplininin artırıldığı, bütçeden sanayi altyapısı, sağlık, içme suyu, demiryolları ve savunma gibi stratejik alanlara ilave kaynak aktarıldığı kaydedildi.

Ekonomik Gösterge / Hedef	2026 Tahmin / Gerçekleşme	2029 OVP Sonu Hedefi	Program Dönemi Beklentisi / Değişim
Büyüme (GSYH Değişimi)	3,30%	5,00%	Kademeli artışla %5 seviyesine ulaşacak
Yıl Sonu TÜFE (Enflasyon)	28,40%	9,00%	Dezenflasyon süreciyle tek haneye gerileyecek
İşsizlik Oranı	8,10%	%8'in altı	2,1 milyon ilave istihdamla gerileme
Kişi Başı Millî Gelir	20 bin doları aştı	25 bin dolar	Yüksek gelirli ülkeler eşiğinin kalıcılaşması
Toplam Millî Gelir	1,8 trilyon doları aştı	2,2 trilyon dolar	Tarihi ekonomik büyüklük
Cari Açık / GSYH Oranı	-2,60%	-1,60%	Sürdürülebilir denge seviyesi
TL Mevduatın Payı	61,50%	Yüksek Seviye	KKM sıfırlanırken TL'ye artan güven
Brüt Uluslararası Rezervler Görünüm	188,2 milyar dolar	Güçlü görünüm	Mayıs 2023'e göre rekor artış

ANTALYA HALLERİ ENDEKS VE DEĞİŞİMLERİ TABLOSU (2015=100)

TEMMUZ 2026	MİKTAR			FİYAT		
	ENDEKS	AYLIK DEĞİŞİM	YILLIK DEĞİŞİM	ENDEKS	AYLIK DEĞİŞİM	YILLIK DEĞİŞİM
DOMATES	27	% -66.18	% 25.90	2681	% 41.12	% 30.27
MEYVE	64	% -27.12	% -13.03	2641	% -2.10	% 25.68
SEBZE	27	% -61.40	% 13.37	2676	% 37.85	% 64.03

Temmuz ayı Antalya Hal Endeksi yayınlandı: Domates'te hareketlilik yaşandı

Kübra ALTAY / UŞAK

Antalya Ticaret Borsası'nın Antalya halinde işlem gören ürünlere yönelik yayınlanan miktar ve fiyat endeksi Temmuz ayı sonuçları yayınlandı. Tüm işlem gruplarında miktar endeksinde aylık bazda gerileme oldu. Ayrıca, aylık bazda domateste hareketlilik dikkati çekti. Domatesin işlem miktarı yüzde 66,18 oranında geriledi, fiyat endeksi yüzde 41,1 oranında yükseldi.

ATB verilerine göre son 8 yılın temmuz ayları kıyaslandığında; domates işlem miktarındaki yüzde 66,18'lik düşüş en yüksek üçüncü gerileme, fiyatındaki yüzde 41,12'lik tırmanış ise dördüncü en yüksek artış olarak kayda geçti.

Aylık bazda hareketlilikte domates dikkati çekerken, gruplar bazında da işlem miktarı azalması öne çıktı. Temmuz ayı miktar ve fiyat gelişmeleri şöyle:

■ Domates: İşlem miktarı aylık bazda yüzde 66,18 oranında düşerken, fiyat endeksi bir ayda yüzde 41,12 ile yüksek bir artış gösterdi.

■ Sebze: İşlem miktarı yüzde 61,40 azaldı, fiyat endeksi yüzde 37,85 yükseldi.

■ Meyve: İşlem miktarı yüzde 27,12 gerilerken, fiyat endeksi yüzde 2,10 düşüş gösterdi.

Temmuz ayı itibariyle, bir önceki yıl aynı aya göre yıllık değişimler şöyle oldu:

■ Sebze: İşlem miktarı yüzde 13,37 artarken, fiyat endeksi yüzde 64,03 ile en yüksek yıllık artışı kaydetti.

■ Domates: İşlem miktarı yüzde 25,90 artış gösterdi, fiyat endeksi ise yüzde 30,27 yükseldi.

■ Meyve: İşlem miktarı yüzde 13,03 azalmasına karşın fiyat endeksi yüzde 25,68 arttı.

DOĞAL GAZ İTHALATINDA HAZİRANDA YÜZDE 6,19 DÜŞÜŞ

EPDK'nın yayımladığı doğal gaz piyasası genel görünümüne göre haziranda doğal gaz ithalatı aylık bazda yüzde 6,19 geriledi.

Seren KARAŞAHİN / İZMİR

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) haziran ayına ilişkin doğal gaz sektör raporunu yayımladı. Buna göre, Haziran ayında Türkiye'nin doğalgaz ithalatı 3 milyar 60 milyon standart metreküp oldu. Bir önceki aya göre ithalatta yüzde 6,19 gerileme oldu. Türkiye'nin doğalgaz üretimin ise EPDK verilerine göre, Haziran 2026'da bir önceki yıl aynı aya göre yüzde 7,63 azaldı. İthalatın yüzde 90,78'i boru hatlarından gerçekleşti.

Tüketim tarafında ise Haziran ayında bir önceki yıl aynı aya göre artış yaşandı. Yıllık bazda tüketim yüzde 4,59 oranında artarak, 2 milyar 826 milyon standart metreküpe çıktı. Haziran ayı sonu itibariyle stok ise yine yıllık bazda yüzde 39,82 artışla 5 milyar 266 milyon standart metreküp olarak belirlendi.

Türkiye genelinde doğal gaz üretiminde, Karadeniz gaz sahasının gazını işleyen Zonguldak öne çıktı. Toplam 248 milyon standart metreküp üretimin 228,4 milyon metreküpü bu bölgede üretildi. Tekirdağ bölgesinde 11,57 milyon, Kırklareli'nde 5,28 milyon standart metreküp üretim oldu.

Türkiye'nin gaz ihracatında ana payı, ikili anlaşmayla savaş sonrası Suriye'ye satışlardan gerçekleşiyor. Toplamda 199.9 milyon metreküp ihracatın yüzde 81'i bu ülkeye yapıldı. Bu ülkeyi sırasıyla Bulgaristan, Kuzey Makedonya izliyor.

Şirketler bazında üretimde kamu şirketi Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nın (TPAO) Pazar hakimiyeti Haziran ayında da devam etti. Bu ayda, Türkiye'deki üretimin yüzde 98,14'ü TPAO tarafından yapıldı.

Tüketimin sektörel dağılımında, imalat sanayinin Haziran ayındaki payı yüzde 38,46 olarak gerçekleşti. İmalat sanayiindeki artış bir önceki yıl aynı aya göre yüzde 10,16 oldu.

Soğuk havaların devam etmesi nedeniyle konutlarda doğalgaz tüketimi yine bir önceki yıl aynı aya göre yüzde 37,54 arttı. Haziran ayı itibarıyla Türkiye genelinde gazı kullanıma açık aktif müşteri sayısı 23 milyon 105 bin 227 olarak belirlendi. Bunların 22 milyon 251 bini konut ve küçük ticarethanelerden oluşuyor.

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi Ağustos'ta yüzde 2,57 arttı

Alperen CABAR / ANTALYA

TÜİK Ağustos ayı bülteninde, Yurt İçi Fiyat Üretici Fiyat Endeksinin (Yİ-ÜFE) yıllık yüzde 27,95, aylık olarak ise yüzde 2,57 oranında artış gösterdi. TÜİK Bültenine göre, 2003 temelli Yİ-ÜFE 2026 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre yüzde 2,57'lik artış yaşanırken, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 20,88 arttı. Raporda bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 27,95, on iki aylık ortalama göre yüzde 27,76'lık artış olduğu vurgulandı.

AYLIK GELİŞMELER

TÜİK raporunda yer alan verilere göre Yİ-ÜFE imalat ürünlerindeki aylık artışın yüzde 2,35 olduğu vurgulandı. Sanayinin dört sektörünün aylık değişimlerinin madencilik ve taş ocakçılığında yüzde 0,14 azalış olduğu bilgisi yer alırken, imalatta yüzde 2,35 artış; elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında yüzde 6,03 artış ve su temininde yüzde 1,40 artış saptandığı vurgusu yer aldı.

İMALAT SANAYİİNDE YILLIK ARTIŞ YÜZDE 29,8

Sanayinin dört sektörünün yıllık değişimleri şu şekilde belirtildi: Madencilik ve taş ocakçılığında yüzde 38,88 artış, imalatta yüzde 29 artış, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımında yüzde 7,57 artış ve su temininde yüzde 29,59 artış gerçekleşti. Ayrıca raporda ana sanayi gruplarının yıllık değişimlerinin ise ara mallarda yüzde 27,41, tüketim mallarında yüzde 28,54 artış, dayanaksız tüketim mallarında yüzde 30,28 artış, enerjide yüzde 27,33 ve sermaye mallarında yüzde 22,06 artış olarak gerçekleşti.

TÜİK'e göre ana sanayi gruplarının aylık değişimleri ise ara mallarında yüzde 1,84 artış, dayanıklı tüketim mallarında yüzde 2,84 artış; dayanıksız tüketim mallarında yüzde 1,51 artış, enerjide yüzde 6,99 artış ile sermaye mallarında yüzde 1,76 oranında artış olduğu tespit edildi.

Türkiye' de cep telefonu trafiği 71,8 milyar dakika oldu

Ayşe Ece KILIÇ / ISPARTA

Türkiye' de 2026 yılının birinci çeyreğinde cep telefonlarından yapılan toplam görüşme süresi 71,8milyar dakika oldu . Trafik bir önceki üç aylık döneme göre yüzde 6,5, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 2,9 azaldı. Aynı dönemde fiber altyapının toplam uzunluğu 697 bin kilometreye ulaştı.

Türkiye, 2026 yılı birinci çeyreğinde 439 dakika olan ortalama aylık mobil kullanım süresi ile yer verilen Avrupa ülkelerine kıyaslamobil telefonla en fazla görüşme yapan ülke oldu. Cep telefonu şebekelerinden en fazla trafik gönderilen ülke Almanya, en fazla trafik alınan ülke ise Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti oldu.

FİBER İNTERNET ALTYAPISI 697 BİN KİLOMETRE OLDU

2026 yılı birinci çeyreği itibarıyla işletmecilerin toplam fiber altyapı uzunluğu 697 bin kilometreye ulaştı. Bu uzunluğun 250 bin kilometresi omurga, kalan bölümü ise erişim amacıyla kullanıldı. Alternatif altyapı işletmecilerinin yılın ilk üç ayında elde ettiği toplam gelir yaklaşık 4 milyar 954milyon lira oldu.

4,6 MİLYAR SMS GÖNDERİLDİ

2026 yılının birinci üç aylık döneminde toplamSMS sayısı 4,6 milyar olarak gerçekleşti. MMS sayısı ise yaklaşık 15,6 milyon oldu. TTMobil, Vodafone ve Turkcell hatlarından en fazla aranan kısa numara 182 Hastane Randevu hattı oldu.

ABONELERİN YÜZDE 78' İ BİREYSEL

Toplam cep telefonu abonelerinin yaklaşık yüzde 78' ini bireysel, yüzde 22' sini kurumsal aboneler oluşturdu. Cep telefonu üzerinden internet kullanan abonelerin 11milyon 334 bin 97' si ön ödemeli, 65milyon 443 bin 834' ü ise faturalı hat sahibi oldu.

Bütçe Açığı Hedeflenen Seviyeyi Geçti

Rabia GÜNDOĞDU / ANKARA

Türkiye bütçesinin yıl sonu bütçe açığının, başlangıç aşamasında belirlenen GSYH'nin yüzde 3,5'i oranını aşabileceği belirtildi. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) bünyesinde yapılan bir çalışmada, şubat 2026'da ABD, İsrail ve İran çatışmasından dolayı bu oranın olumsuz senaryoda GSYH'nin yüzde 4,4'ü kadar bütçe açığı verilebileceği kaydedildi.

BÜTÇE BAŞTA HANGİ "VARSAYIMLARA" GÖRE BELİRLENMİŞTİ?

Türkiye bütçe açığı brent petrolün varil fiyatının 60 dolara kadar düşeceği, enflasyonun yüzde 16 olacağı, büyümenin yüzde 3,8'de kalacağı varsayılmıştı. Fakat güncel tahminlerde brent petrol 90 dolar, enflasyon yüzde 30'lar seviyesinde seyrediyor. Büyüme tahminleri ise yüzde 2,9'lar seviyesinde oluştu.

SAVAŞIN BÜTÇEYE ETKİLERİ

Çalışmada, savaşın bütçeye doğrudan ve dolaylı etkileri analiz edildi. Doğrudan etkiler arasında kamu taşıtlarının ve binaların akaryakıt giderlerinde artış, savunma giderlerinde artış, ekonomideki zorluklar ve akaryakıttaki eşel-mobil uygulaması nedeniyle olası vergi kayıpları ile enerji KİT'lerinin ilave olarak transferlere ihtiyaç duymasından geleceği vurgulandı. Bu kapsamda eşel-mobil sisteminin olası vergi kaybının 424 ila 550 milyar TL aralığında gerçekleşebileceği tahmin edildi.

Bütçe değerlendirmesinde, memur ve emeklilere yapılan artışlar, faiz ödemelerindeki yükseliş ve cari transferler kaleminde de başlangıç bütçesine göre yukarı yönlü sapmalara dikkat çekildi. TEPAV raporuna göre, bütçeye GSYH'nin yüzde 1,3'ü kadar ilave yük geleceği tahmin edildi. Rapor buna karşılık, zor dönemlerin koruma önlemi olan sosyal yardımlara ayrılan bütçe payının son dört yılın en düşük seviyesinde, GSYH'nin yüzde 2,71'ine kadar gerilediği vurgulandı.

İthalat sebzede fiyat farkını artırırken meyvede azalttı

Aleyna KOTANCI / ISPARTA

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından yapılan çalışmaya göre, ithalatın yurtiçi üretime oranındaki artış sebzelerde üretici ve tüketici fiyatları arası fark ile pozitif ilişkilendirildi. Meyvelerde ise bunun tersi görüldü. İhracatın fiyat marjına etkisi sadece meyvelerde belirgin olarak saptandı.

İthalatın yurtiçi üretim üzerine oranı sebzelerde üretici ile tüketici fiyatı arasındaki farkın yükselmesi ile ilişkilendirildi. Meyvelerde bu etki ters çıktı. TCMB tarafından yayımlanan çalışma kapsamında 2004-2016 dönemi içerisinde 15 meyve ve 13 sebzeye yönelik veriler analiz edildi. Okan Eren, Süleyman Hilmi Kal ve Mustafa Utku Özmen'in hazırladığı bu çalışmada tüketicinin ödediği fiyat ile çiftçinin eline geçen fiyat arasındaki farkı hangi unsurların etkilediğinden yola çıkıldı. Bu fark tüketici fiyatının çiftçinin eline geçen fiyata oranı ile hesaplandı ve "fiyat marjı" adı altında değerlendirildi.

İthalat yönünden sebzelerle ilgili analiz sonucunda ithalatın yurtiçi üretime oranı ile fiyat marjı arasında pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulundu. İthalatın üretimi geçen her 1 puan oranında sebzelerde fiyat marjının yaklaşık 0,4 puan arttığı hesaplandı. Sebze ihracatında da analizler neticesinde istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulunamadı; ihracatın üretimine oranı açısından farklı modellerde pozitif tahmin edilse de bu ilişkinin istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı ifade edildi. İthalatın üretimine oranı ile fiyat marjı arasında meyvelerde negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edildi. Yani çalışmaya göre ithalatın üretime oranındaki artış meyvelerdeki fiyatta düşüşe neden oldu. Bu oranlardaki artış her 1 puana karşı meyvelerde fiyatı en az 0,9 puan düşürdü.

İhracatın etkisinin sebzeler için farklı bir dinamik izlediği görüldü. Meyve ithalatında, ihracatın üretimine oranı ile fiyat marjına istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir ilişki tespit edildiğine dikkat çeken araştırmacılar, bu durumu "ihracat oranındaki artışın yurt içi arzı azaltıp, tüketici ile üretici fiyatları üzerine yukarı yönlü baskıyı artırma yönünde olduğu" ifadesiyle açıkladı.

Döviz kurlarının her iki ürün grubu için de fiyat marjına göre değişim gösteren önemli faktörlerden biri olduğuna işaret eden araştırmacılar, sebze ithali söz konusu olduğunda 1 puana ulaşan döviz kuru artışının fiyat marjını 0,008 puan yükselttiğini, bu miktarın meyveler açısından da ortalama olarak benzer bir etki yarattığını belirtti. Yine bu çalışmada, mazot ve brent petrol fiyatlarının her iki grup içerisinde de fiyat marjlarını düşürücü yönde bir ilişki oluşturduğu tespit edildi. Bu da üretim maliyetleri arttıkça üretici fiyatlarının etkilenmesiyle ilişkilendirildi. Reel büyüme ve asgari ücret değişimi açısından ise hem sebze hem de meyve fiyat marjında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki söz konusu olmadı.

Ayrıca çalışmadan çıkarılan diğer bir nokta da meyve fiyat marjında "atalet", yani önceki dönem fiyat marjının ikinci dönem fiyat marjına olan etkisinin sebze fiyatları karşısında daha fazla olması oldu.

Bu çalışmada elde edilen sonuçlar araştırmacıların ulaştığı bulgulardı. Sonuç olarak araştırmacılar, ithalatın üretime oranının meyve ve sebzelerde fiyat marjıyla ilişkili olduğunu fakat ihracatın üretime oranının sadece meyvelerde istatistiksel anlamda anlamlı olduğunu ortaya koydu.

SAĞLIĞI KORUMAK MI, ÖRTÜLÜ ENGEL Mİ?

TÜRK TARIMINA PESTİSİT BARİYERİ

Antalya Ticaret Borsası Başkanı Ali Çandır, yaş sebze meyve ihracatını istikrarlı bir çizgiye kavuşmaktan alıkoyan "ürünlerde kimyasal kalıntı" iddialarını değerlendirirken, bu konuda daha sağlıklı bir test ve kontrol ugyulamasına ihtiyaç olduğunu söyledi.

AYŞE ŞİMŞEK KÜÇÜKŞAHİN ANTALYA

Türkiye "tarımda kendi kendine yeten ülke" ünvanını koruyamasa da, kimi tarım ürünlerinde ciddi bir ihracatçı ülke konumunda. Fındık, incir, zeytinyağı gibi ürünlerin yanında, yaş sebze ve meyve ürünleri de önemli ihracat kalemleri arasında.

Ancak yaş sebze ve meyve ihracatında istikrarlı bir seyir yakalayabilmiş değil Türkiye. Bunun ana nedenlerinden biri, ihracat pazarlarına girişte karşılaşılan engeller. Dışarıdan ürün girişini zorlaştırmak için her ülkenin öteden beri uygulayageldiği önlemler var. Ancak Türk tarım ürünlerinin bunun da ötesinde ciddi engellerle karşılaştığı sık sık gündeme düşüyor. Her ihracat pazarı kendine göre çeşitli engeller koyabiliyor kuşkusuz. Ancak pek çok ülkenin Türk ürünleri söz konusu olduğunda gösterdiği gerekçeler arasında, "ürünlerde ilaç kalıntısına rastlanması" önemli bir yer tutuyor.

Peki Türk tarım ürünleri gerçekten bu gerekçeyle ve bu ölçüde engellenmeyi hak ediyor mu gerçekten. Yani ilaç kalıntısına rastlandığına ilişkin söylenenlerin hepsi doğru mu? Yoksa bunların bir kısmı Türk ürünlerini engellemek için sadece bahane mi? Konuyu, Türkiye'nin yaş meyve sebze üretiminde ve ihracatında önemli yeri bulunan, yılın ilk sekiz ayında 612 milyon dolarlık yaş meyve sebze ihracatı yapılan Batı Akdeniz'in en büyük ili konumundaki Antalya'dan bir isimle konuştuk. Kentte tarımın nabzını tutan, Antalya Ticaret Borsası Başkanı Ali Çandır, konuya dair sorularımızı cevapladı:

Avrupa pazarında pestisit limitleri sık sık güncellenince, insan sorgulamadan edemiyor, bu kurallar gerçekten Avrupalı tüketicinin sağlığını korumak için mi bu kadar sıkı, yoksa bizim gibi ihracatçı ülkelerin önüne örülen gizli bir ticaret duvarı mı söz konusu?

Öncelikle şunu söyleyeyim, tüketici sağlığını koruyan standartlara bizim hiçbir itirazımız olamaz. Biz de güvenilir, kaliteli ve kalıntı sorunu olmayan üretimi savunuyoruz. Avrupa Birliği'nde pestisit limitleri bilimsel değerlendirmelerle belirleniyor ve hem kendi üreticisine hem ithal ürünlere uygulanıyor. Ancak bizim sorguladığımız nokta şu: Bu standartlar uygulamada zaman zaman bir ticaret engeline dönüşüyor mu? Biz standarda değil; öngörülemezliğe, uygulamadaki sorunlara ve uyum maliyetinin büyük ölçüde ihracatçı ve üreticinin üzerine kalmasına itiraz ediyoruz. Avrupa kendi tüketicisini nasıl koruyorsa, biz de hem tüketicimizi hem üreticimizi hem ihracatçımızı aynı hassasiyetle korumak zorundayız.

Türk üretici kalıntısız mal üreteceğim diye kimyasal ilaçları bırakıp biyolojik mücadeleye giriyor, risk alıyor ama bir anda gümrüklerdeki kuralın, uygulamanın değiştiğini görüyor. Bu durumda çiftçi ya da ihracatçı önünü nasıl görebilir, nasıl hesap kitap yapabilir ki?

Burada temel sorun, tarımın takvimi ile mevzuatın takviminin her zaman örtüşmemesi... Üretici bugün karar verip yarın ürün toplamıyor. Aylar öncesinden hangi ilacı kullanacağını, biyolojik mücadeleyi, hasat dönemini ve ihracat pazarını planlıyor. Üretimin ortasında bir aktif maddenin şartı ya da kalıntı limiti değiştiğinde, üretici açısından gerçekten de maç oynanırken kural değişmiş oluyor. Dolayısıyla üreticiye sadece "bu aktif madde yasaklandı" demek yetmez. Türkiye'nin ürün, ülke ve aktif madde bazında çalışan güçlü bir erken uyarı sistemine ihtiyacı var. Üretici hangi pazara hangi şartlarda ürün göndereceğini ürün tarladayken bilmeli. Bu bilgi gümrük kapısında değil, üretim başlamadan önce üreticinin elinde olmalı.

Gümrükten geri dönen ya da nasıl olsa satılmaz diye tarlada çürümeye bırakılan tonlarca üründen ne kadar kaybediyoruz?

Buradaki maliyeti sadece geri dönen ürünün bedeliyle ölçemeyiz. Ürün sınırda reddedildiğinde ya da başka bir pazara yönlendirilmek zorunda kaldığında; ambalajdan nakliyeye, soğuk zincirden analize kadar ciddi bir ek maliyet oluşuyor. Bunun da ötesinde, ihracatçı açısından en büyük risk pazar ve itibar kaybıdır. Batı Akdeniz'in yılın ilk sekiz ayında 612 milyon dolarlık yaş meyve sebze ihracatı yaptığını düşündüğümüzde, bu konunun bölgemiz için ne kadar stratejik olduğu ortada.

Bir de bu mallar iç pazara döküldüğünde hem pazar fiyatları altüst oluyor hem de tüketicinin aklında kalıntılı ürünü yediği şüphesi doğuyor. Bu dengeyi nasıl kuracağız?

Aslında bu konuda kamuoyunda önemli bir yanlış algı da var. İhracattan dönen her ürün sağlıksız ürün değildir. Kalıntı konusundaki bir sınır aşımı, tek başına otomatik olarak sağlık riski anlamına gelmez. Türkiye'ye dönen ürünler de doğrudan piyasaya sunulmaz; resmi kontrollerden geçirilir ve mevzuata uygunluğu değerlendirilir. Bizim burada asıl yapmamız gereken, denetimi sınır kapısına bırakmamak. Ürünün hangi tarihte, hangi bitki koruma ürünüyle işlem gördüğünü tarladan sofraya kadar izleyebilmeliyiz. Analizleri üretim bölgesinde, serada ve hasat aşamasında daha etkin yapmalıyız. Üreticinin de bu sistemin içinde sorumluluk alması gerekiyor. Sorunu TIR sınır kapısına geldiğinde değil, daha tarladayken, seradayken çözmeliyiz. Böylece hem ihracatçımızı gereksiz maliyetten koruruz hem ülkemizin itibarını hem de tüketicimizin güvenini güçlendiririz.

Önümüzde bir de AB Yeşil Mutabakatı kapısı var, yani işler önümüzdeki yıllarda daha da sertleşecek gibi görünüyor. Avrupa'nın koyduğu takvim çok hızlı ilerliyor ama bizde sahada durum nasıl? Biyolojik mücadele teşvikleri üreticiyi bu ağır yükten kurtarmaya yeter mi?

Avrupa'nın yönü açık; kimyasal kullanımı azaltmak, biyolojik ve entegre mücadeleyi yaygınlaştırmak istiyor. Nitekim AB'de kimyasal pestisitlerin kullanım ve risk göstergesi 2015-2017 ortalamasına göre 2024 itibarıyla yüzde 56 azalmış durumda. Biz de bu dönüşümü yapmak zorundayız. Ancak üreticiden Avrupa standardında üretim bekliyorsak, ona bu dönüşümü gerçekleştirecek imkânları da sunmalıyız.

Net tür imkanları kast ediyorsunuz?

2026 yılında biyolojik ve biyoteknik mücadele desteklerinin örtüaltında dekara 4.650 TL'ye, açık alanda 1.550 TL'ye çıkarılmasını olumlu buluyoruz. Ancak üreticinin yükü sadece biyolojik mücadele maliyetinden ibaret değil. Fide, gübre, enerji, işçilik ve analiz maliyetleri de sürekli artıyor. Bu nedenle destekler gerçek üretim maliyetleri dikkate alınarak güncellenmeli ve kapsamı genişletilmeli.

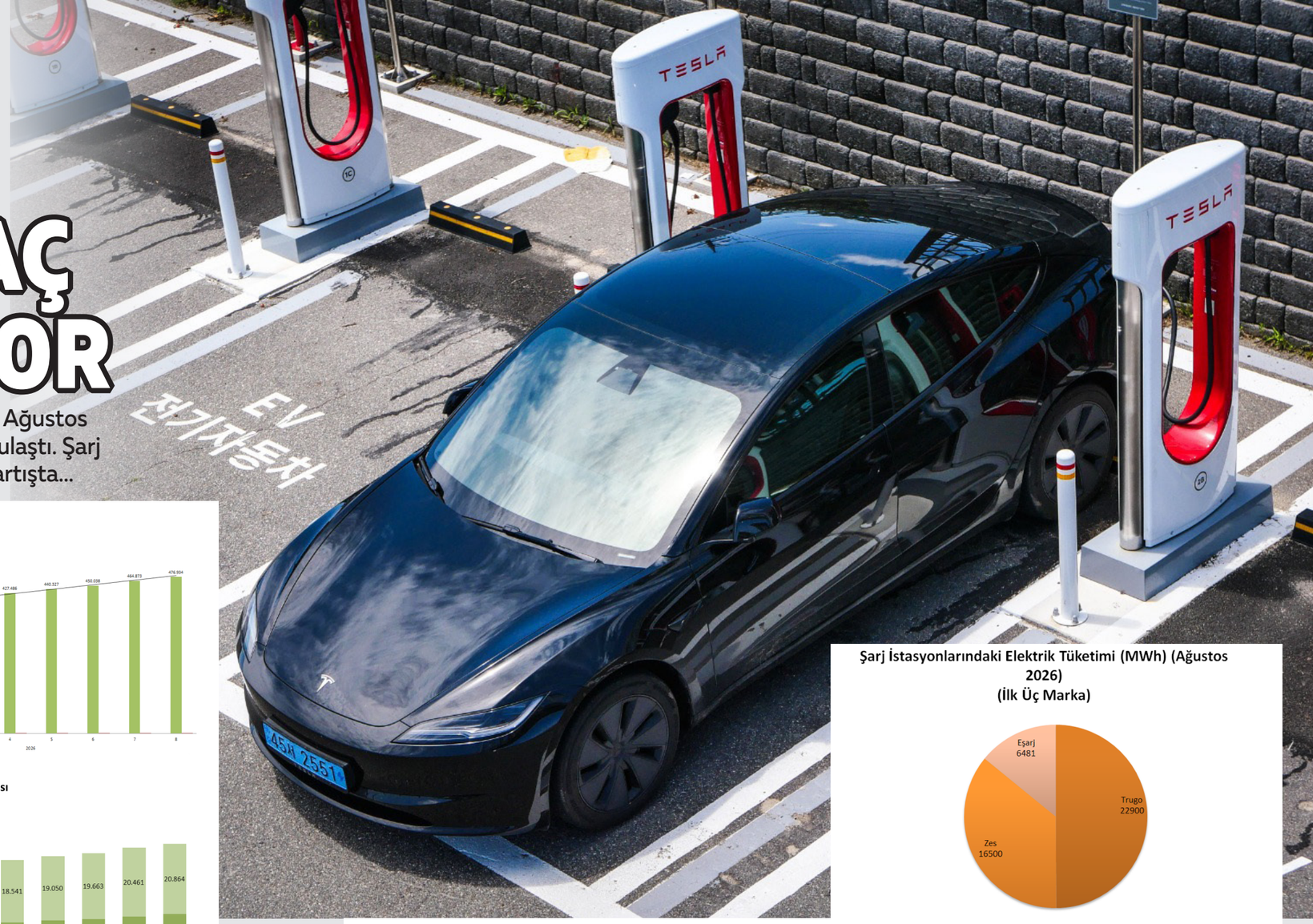
Bir de bitki korumada yasaklanan ürün ve çözümlerin yerine alternatif koyuluyor mu?

Haklısınız, konu sadece destek de değil. Bir aktif madde yasaklanıyorsa üreticiye alternatifini sunmalıyız. Ruhsatlandırmayı hızlandırmalı, biyolojik mücadele ürünlerinin yerli üretimini artırmalı, analiz ve teknik danışmanlığa erişimi kolaylaştırmalıyız. Üreticiden Avrupa standardında üretim yapmasını isteyip, bunun bütün maliyetini onun sırtına bırakamayız. Yeşil dönüşüm olacaksa üreticiyle birlikte olacak. Hem tüketicinin sağlığını hem üreticinin gelirini hem de ihracat pazarlarımızı birlikte korumak zorundayız.

ŞARJ İSTASYONLARI ÇOĞALIYOR, YAYILIYOR

ELEKTRİKLİ ARAÇ DÜNYASI BÜYÜYOR

Türkiye'deki elektrikli araç parkı hızla büyüyor. TÜİK verilerine göre Ağustos 2026 sonu itibariyle Türkiye'deki elektrikli araç sayısı 476 bin 934'e ulaştı. Şarj istasyonu sayısı ve bu istasyonlarda tüketilen elektrik miktarı da artışta...

Zeynep KOÇ / ANKARA

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) açıkladığı veriler, Türkiye'de elektrikli araç pazarının artan model çeşitliliği ve genişleyen şarj altyapısı ile birlikte büyümesini hızla sürdürdüğünü ortaya koyuyor. 2025 yılı Ağustos ayında 310 bin 668 olan toplam elektrikli araç sayısı, 2026 yılının aynı döneminde 476 bin 934'e yükseldi. Böylece son bir yılda trafiğe çıkan 166 bin 266 yeni elektrikli araçla birlikte araç parkında yaklaşık yüzde 53,5'lik bir artış kaydedildi. Yıllık satış rakamlarındaki bu güçlü ivme, sürücülerin elektrikli araçlara olan ilgisinin artarak sürdüğünü gösteriyor.

ŞARJ ALTYAPISINDA HIZLI BÜYÜME

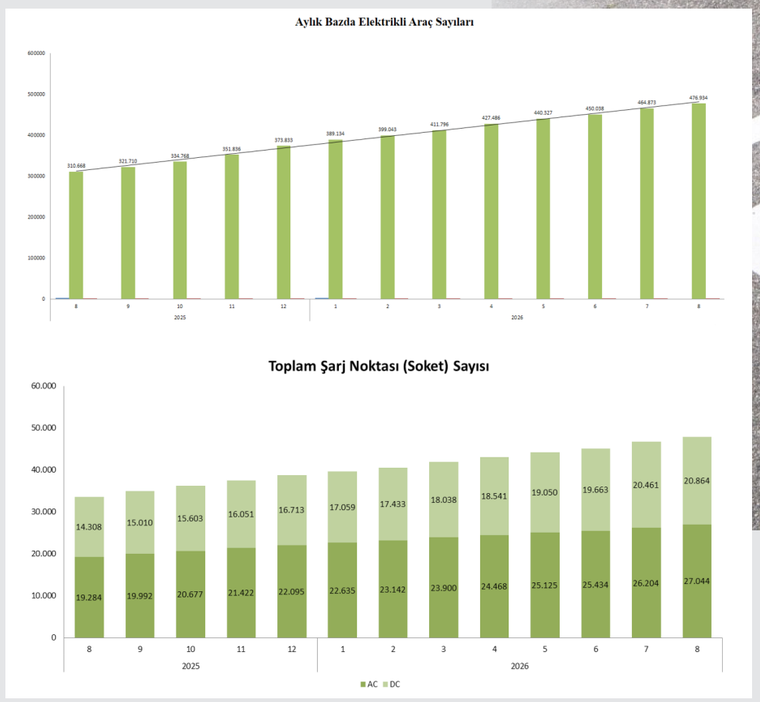
Elektrikli araçlara yönelik talebin artmasıyla beraber şarj noktalarına olan ihtiyaç da her geçen gün büyüyor. Ülke genelinde yer alan AC (alternatif akım) ve DC (doğrudan akım) tipi şarj soketlerinin toplam sayısı 2025 yılı Ağustos ayında 33 bin 592 iken, 2026 Ağustos ayında 47 bin 908'e ulaşarak son bir yılda yaklaşık yüzde 42,6'lık bir artış kaydetti.

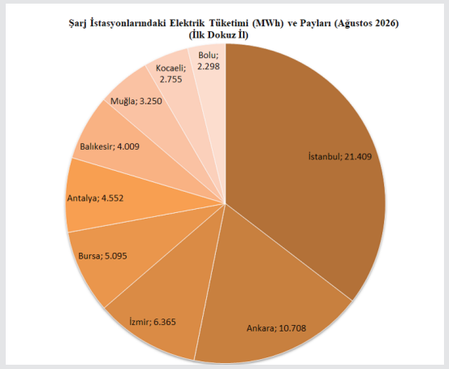
Soket sayısındaki bu ivmeyle birlikte şarj istasyonlarının toplam kurulu gücü 3 bin 773 megavata (MW) çıkarken, ortalama her 10 elektrikli araca yaklaşık bir şarj soketi düşer hale geldi. Toplam şarj soketlerinin yüzde 56,4'ünü (27 bin 44 adet) ev tipi elektrik akımı sunan standart AC soketler oluştururken, yüzde 43,6'sını (20 bin 864 adet) ise akımı doğrudan bataryaya ileten hızlı şarj özellikli DC soketler oluşturuyor.

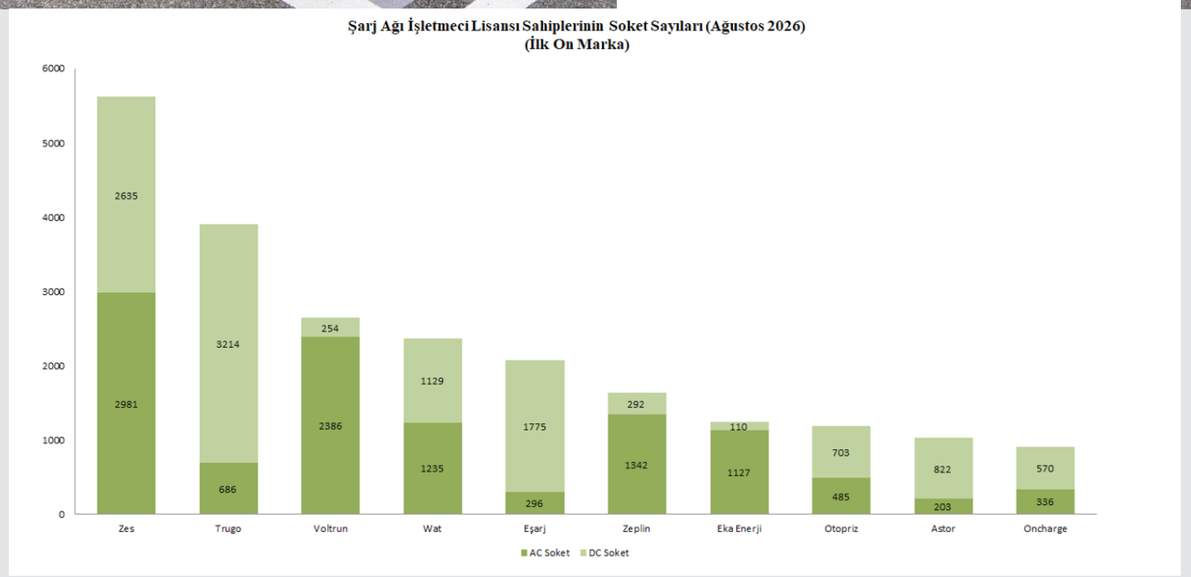
MARKALARIN ŞARJ SOKETİ REKABETİ

Ağustos 2026 verilerine göre şarj altyapısı pazarında en fazla sokete sahip marka Zes oldu. Bünyesindeki 2 bin 981 AC ve 2 bin 635 DC soketle toplamda 5 bin 616 sokete ulaşan Zes, pazar liderliğini koruyor. Zes'in ardından 686 AC ve 3 bin 214 DC olmak üzere toplam 3 bin 900 şarj soketiyle Trugo ve 2 bin 386 AC, 254 DC ile toplamda 2 bin 640 sokete ulaşan Voltrun geliyor.

Elektrikli araç şarj altyapısından çekilen elektrik miktarı incelendiğinde, 2026 Ağustos ayında şarj istasyonlarında gerçekleşen elektrik tüketiminde Trugo, 22 bin 900 MWh ile en yüksek paya sahip marka olarak öne çıkıyor. Trugo'nun ardından 16 bin 500 MWh ile Zes ikinci, 6 bin 481 MWh ile Eşarj üçüncü sırada yer alıyor. İl bazındaki elektrik tüketimi dağılımında ise İstanbul 21 bin 409 MWh ile zirvedeki yerini korurken; Ankara 10 bin 708 MWh ile ikinci, İzmir ise 6 bin 365 MWh'lik tüketimle üçüncü sırada geliyor.

Ocak-Temmuz döneminde işe yerleştirme sayısı 847 bin 805 kişi oldu

Rümeysa CİHAN / MALATYA

Ocak-Temmuz 2026 döneminde 7 aylık faaliyet sonucunda, İŞKUR'a kayıtlı 2 milyon 315 bin iş arayandan, 847 bin 805 kişinin işe yerleştirildiği açıklandı. İŞKUR Temmuz 2026 istatistikleri açıklandı. Kuruma kayıtlı işsizlerden işe yerleştirilenlerin 526 bin 15'i erkek 321 bin 790'ını kadın olduğu kaydedildi. İşe yerleştirmelerin yaş gruplarına bakıldığında, genç işsizlerin daha fazla olduğu gözlendi. En yüksek işe yerleştirme, 212 bin 755 kişi ile 20-24 yaş gurubu olarak açıklandı.

Eğitim durumuna göre bakıldığında, İŞKUR'un işe yerleştirdiği bireylerin en fazla işe yerleştirme oranının ortaöğretim -lise ve dengi eğitim durumunda olduğu gözlemlemdi. Buna göre işe yerleştirilen kişilerin 387 bin 694'ü ortaöğretim, 285 bin 738'i ilköğretim, 84 bin 610'i önlisans, 68 bin 688'inin ise lisans mezunu olduğu saptandı.

İşe yerleştirmelerde Temmuz ayı görünümü şöyle:

■ Aylık İşe Yerleştirme: Temmuz 2026 ayı içerisinde 126 bin 281 kişinin işe yerleştirilmesine aracılık edildi. Bu kişilerin 77 bin 98'i (yüzde 61,1) erkek, 49 bin 183'ü (yüzde 38,9) kadınlardan oluştu.

■ Alınan Açık İş İlanları: Temmuz ayında işverenlerden 204 bin 228 adet açık iş ilanı alındı. Ocak-Temmuz 2026 döneminde sisteme girilen toplam açık iş sayısı ise 1 milyon 414 bin 414 kişi oldu.

■ Sektörel ve Mesleki Dağılım: Açık iş ilanlarının yüzde 99,6'sı özel sektörden geldi. En fazla eleman talebi İmalat Sanayii (497 bin 5 açık iş) sektöründen alınırken; en çok aranılan meslekler sırasıyla Turizm ve Otelcilik Elemanı, Özel Güvenlik Görevlisi (Silahsız) ve Servis Elemanı (Garson) olarak öne çıktı.

■ Saha ve Danışmanlık Faaliyetleri: İŞKUR danışmanları Ocak-Temmuz döneminde vatandaşlarla 1 milyon 933 bin 431 bireysel görüşme yaptı. İşveren danışmanlığı kapsamında 458 bin 99 iş yeri, öğrencilere yönelik çalışmalar için 8 bin 698 okulu ziyaret edildi. Kurumun yürüttüğü aktif iş gücü programlarından ise aynı dönemde 56 bin 200 kişi faydalandı.

Merkez Bankası çiftçi-tüketici fiyat farkına yönelik araştırma yayınlamıştı

Sebze-Meyve tüccarlarına Soruşturma

Tarık TURP / ANKARA

Yaş sebze ve meyve fiyatlarında fahiş fiyat uygulaması ve vergi kaçırıldığı iddialarına yönelik soruşturma kapsamında 22 ilde operasyon düzenlendi. 41 büyük dağıtıcı firmanın yöneticisi hakkında gözaltı kararı verilirken, iş yeri ve ikametlerde aramalar yapıldı. Şüphelilerin, ürünlerin alış fiyatlarını gerçeğinden yüksek göstererek sahte belgeler düzenlediği ve tedarik zincirini uzatarak fiyatları artırdığı iddia edildi.

Üreticiden çıkan ürünün market rafına gelene kadar geçirdiği süreç, tüketicinin ödediği fiyata da yansıdı. Marketlerde karşılaştığı fiyatlar karşısında şaşkınlık yaşayan ve artan maliyetler nedeniyle bütçesi zorlanan vatandaş için üretici ile satış fiyatı arasındaki fark önemli bir gündem oluşturdu.

Sebze ve meyve fiyatlarında üretici ile tüketici arasındaki fark uzun süredir tartışıldı. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın 2004-2016 dönemini inceleyen çalışmasında, bu farkın yalnızca kârdan oluşmadığı, aracılık maliyetleri ve kârların da fiyat marjı içerisinde bulunduğu belirtildi. Çalışmada ithalat, ihracat, döviz kuru ve üretim maliyetlerinin de fiyat marjını etkileyebildiği ortaya konuldu.

Güncel soruşturma belirli işletme ve kişiler hakkındaki iddialara odaklanırken, TCMB çalışması fiyat farkının oluşumunda farklı ekonomik unsurların da rol oynadığını gösterdi. Tüketicilerin farklı satış noktalarındaki fiyatları karşılaştırması ve alışveriş tercihlerini bu bilgiler doğrultusunda yapması, fiyat oluşumunu takip edebilmesi açısından önem taşıdı.